

ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม
ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

รายงานการวิจัย
ของ
อาทิตยา ปานทอง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
ตุลาคม 2547

๐
๓๗.๑๑
๐๖๑

ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม
ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

ของ

อาทิตยา ปารทอง

12 มี.ค. 2550

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
ตุลาคม 2547

๗ 303384

อาทิตยา ปานทอง. (2547). ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี.

รายงานการวิจัย กศ.ม.(การศึกษาผู้ใหญ่).กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ.

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ใน 5 ด้าน คือ ด้านสื่อประกอบการเรียน ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านเนื้อหา และด้านวิธีเรียน และเปรียบเทียบปัญหาการเรียน จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ระยะเวลาที่ต้องขัง สถาบันที่จบการศึกษา และสาเหตุที่สมัครเข้าเรียน กศน. ตลอดจนรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test และวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี มีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านวิธีเรียน ด้านสื่อประกอบการเรียน ด้านครูผู้สอน และด้านผู้เรียน

2. เปรียบเทียบปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ระยะเวลาที่ต้องขัง สถาบันที่จบการศึกษา และสาเหตุที่สมัครเข้าเรียน กศน. พบว่า

2.1 นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา ที่เป็นเพศชายมีปัญหาการเรียนมากกว่าเพศหญิง โดยรวมและรายด้านทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาที่มีอายุ 25 - 30 ปี มีปัญหาการเรียนด้านสื่อประกอบการเรียนและด้านผู้เรียนมากกว่านักศึกษากลุ่มอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาที่มีระยะเวลาที่ต้องขัง 6 ปีขึ้นไป มีปัญหาการเรียนด้านสื่อประกอบการเรียน ด้านผู้เรียน และด้านเนื้อหา มากกว่านักศึกษามีระยะเวลาที่ต้องขังต่ำกว่า 6 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาที่เรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีปัญหาการเรียนโดยรวมและด้านผู้เรียน ด้านวิธีเรียนมากกว่านักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน สถาบันที่จบการศึกษต่างกัน สาเหตุที่สมัครเข้าเรียน กศน. ต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. นักศึกษาให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ ควรให้ผู้เรียนมีเวลาเพิ่มเติมในการอ่านและทบทวนบทเรียน ควรมีครูผู้สอนในทุกวิชาและมีความชำนาญในวิชาที่สอน ควรสอนเนื้อหาให้เข้าใจง่าย ทันสมัยและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้ และควรมีสื่อและแบบเรียนที่เพียงพอกับผู้เรียน

**LEARNING PROBLEMS OF THE NONFORMAL SECONDARY EDUCATION STUDENTS,
GROUP MEETING LEARNING METHOD IN BASIC EDUCATION CURRICULUM B.E.2001
IN WOMEN CORRECTIONAL INSTITUTION FOR DRUG ADDICTS
AND PATHUMTHANI PROVINCE CORRECTIONAL INSTITUTION FOR DRUG ADDICTS.**

**AN ABSTRACT
BY
ATITATY PANTHONG**

๑
374.22
๑621๗

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Adult Education
At Srinakharinwirot University
October 2004**

Atitaya Panthong. (2004). *Learning Problems of the Nonformal Secondary Education Students, Group Meeting Learning Method in Basic Education Curriculum B.E. 2001 in Women Correctional Institution for Drug Addicts and Pathumthani Province Correctional Institution for Drug Addicts*. Master Project, M.Ed. (Adult Education). Bangkok: Srinakharinwirot University.
Advisor: Assistant Professor. Dr.Snong Lohitwisas.

The purposes of this study to examine learning problems of the nonformal secondary education students, group meeting learning method in Basic Education Curriculum B.E. 2001 in Women Correctional Institution for Drug Addicts and Pathumthani Province Correctional Institution for Drug Addicts in 5 aspects: instructional media, group facilitator, learners, contents, and method of study; to compare those problems according to gender, age, marital status, imprisonment duration, educational level, reasons for study, and to gather additional problems and suggestions.

The sample used in the study was 132 nonformal secondary education students, group meeting learning method in Basic Education Curriculum B.E. 2001 in Women Correctional Institution for Drug Addicts and Pathumthani Province Correctional Institution for Drug Addicts in the first semester of academic year 2004. The instrument used to collect data was the rating scale and open-ended questionnaire. The statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t – test, F – test, and Scheffe's method.

The research findings were as follows:

1. Learning problems of the nonformal secondary education students, group meeting learning method in Basic Education Curriculum B.E. 2001 in Women Correctional Institution for Drug Addicts and Pathumthani Province Correctional Institution for Drug Addicts as a whole and in each aspect in the middle level.

2. The statistical significances were found as follows: male nonformal education students had distant learning problems higher than female students as a whole and in each aspect. The nonformal education students with age 25 – 30 years had distant learning problems higher than others in the aspects of the instructional media and learning. The nonformal education students with imprisonment over 6 years had distant learning problems in the aspects of the instructional media, learning and contents higher than other students. The nonformal education students with lower secondary education level had distant learning problems higher than upper secondary as a whole and in the aspects of learning and method of study. The nonformal education students with different reasons to study in the program and different marital status had no significance statistical difference as a whole and in each aspect.

3. The suggestions from the students were as follows: Students should have more time to prepare lessons in advance. The teachers should be expertise and provided on every subject. The teaching contents should be simplified, up to date and applicable to learner's career. The instructional media including text should be provided sufficiently to the number of learners.

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณารายงานการวิจัยฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

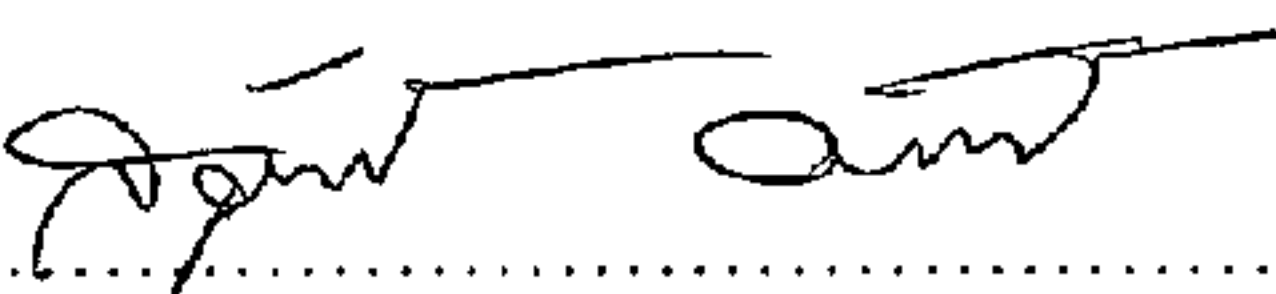
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลहितวิเศษ)

คณะกรรมการสอบ

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลहितวิเศษ)

กรรมการ

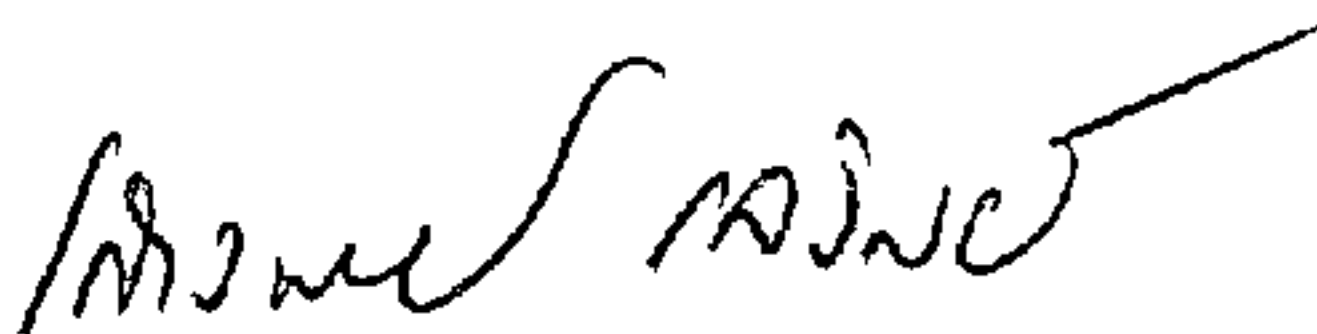
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

กรรมการ

(ดร. รานี รัชนพงษ์)

อนุมัติให้รับรายงานการวิจัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลย์)

วันที่ 20 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมอง โลหิตวิเศษ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือแนะนำด้วยความเมตตา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ หัวหน้าภาควิชาการศึกษา ผู้ใหญ่ รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญแข ประจวบจั่น รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ อาจารย์ ดร.ราณี รัชนพงษ์ และอาจารย์กัมปนาท บริบูรณ์ ที่ให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่าและอนุเคราะห์ผู้วิจัยให้ได้รับความสะดวกในการดำเนินงานวิจัยด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณ นายวันชัย จันทร์จำปา นายพิชิต รักธรรม นางสาวนงลักษณ์ เดชะพิพงษ์ ซึ่งเป็นผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอธัญบุรี ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท นางสาวนงลักษณ์ เดชะพิพงษ์ ผู้อำนวยการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอธัญบุรี อาจารย์พรทิพย์ กล้ารบ จากสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน และนายพงษ์มิตร ประเสริฐสกุล ผู้อำนวยการทฤษฎสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี กรมราชทัณฑ์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบพระคุณอธิบดีกรมราชทัณฑ์ที่อนุญาตให้เก็บข้อมูลในทฤษฎสถานบำบัดพิเศษหญิง และทฤษฎสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่ ฝ่ายการศึกษา ในทฤษฎสถานบำบัดพิเศษหญิง และทฤษฎสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่ให้ความสะดวก และให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล และขอขอบคุณนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบคุณเพื่อนร่วมชั้นเรียน กญ. ภาคพิเศษ รุ่นที่ 15 ทุกคน ที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือตลอดมา

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณบุพการี ตลอดจนครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คุณค่า ความดีงามและประโยชน์อันพึงมีจากรายงานการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดา คุณวาสุเทพ ปานทอง เด็กชายภาณุพงศ์ ปานทอง และเด็กชายภูมิรพี ปานทอง ที่เป็นกำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ และห่วงใยตลอดระยะเวลาการศึกษา

นางอาทิตย์ยา ปานทอง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
นโยบายการศึกษาของชาติ.....	9
กรมราชทัณฑ์.....	12
การศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง.....	22
การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ต้องขัง.....	27
หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	31
โรงเรียนผู้ใหญ่ในเรือนจำและทัณฑสถาน.....	38
ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่.....	41
ปัญหาการเรียนรู้ของผู้ต้องขัง.....	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	51
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	83
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	83
วิธีดำเนินการวิจัย.....	83
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
การอภิปรายผล.....	88
ข้อเสนอแนะ.....	93
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก.....	99
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	100
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย.....	104
ภาคผนวก ค การวิเคราะห์ผลการประเมินเครื่องมือในการวิจัย.....	106
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บเครื่องมือในการวิจัย	111
ภาคผนวก จ แบบสอบถามการวิจัย.....	116
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	129

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานศึกษา และระดับชั้นที่ศึกษา.....	53
2 ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน.....	58
3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี.....	60
4 ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ด้านสื่อประกอบการเรียน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	61
5 ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ด้านครูผู้สอน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	64
6 ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ด้านผู้เรียน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	66
7 ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ด้านเนื้อหา จำแนกเป็นรายชื่อ.....	68
8 ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ด้านวิธีเรียน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	69

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
9	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถาน บำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน.....	70
10	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถาน บำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน.....	71
11	เปรียบเทียบปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยม ศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัด พิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน	72
12	ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอก โรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษ จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามอายุ ด้านสื่อประกอบการเรียน.....	73
13	ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอก โรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษ จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามอายุ ด้านผู้เรียน.....	73
14	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถาน บำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามสถานภาพการสมรส โดยรวมและ รายด้าน.....	74
15	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถาน บำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามระยะเวลาที่ต้องขัง โดยรวมและ รายด้าน.....	75

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
16	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถาน บำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามระดับชั้นที่ศึกษา โดยรวมและ รายด้าน.....	76
17	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถาน บำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามสถาบันที่จบการศึกษา โดยรวมและ รายด้าน.....	77
18	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถาน บำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามสาเหตุที่สมัครเข้าเรียน กศน. โดย รวมและรายด้าน.....	78
19	ค่าความถี่และร้อยละของคะแนนปัญหา และข้อเสนอแนะปัญหาของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี.....	79
20	วิเคราะห์ปัญหาการเรียนของนักศึกษาสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา วิธีเรียน แบบพบกลุ่ม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศน สถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี.....	125

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ โดยเหตุที่การศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรในการพัฒนาประเทศ หรืออาจกล่าวได้ว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวในเบื้องต้นของการพัฒนาประเทศขึ้นอยู่กับการศึกษา เพราะการศึกษามีบทบาทสำคัญในการเตรียมคนทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพตามทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาประเทศ โดยดำเนินการใน 3 รูปแบบคือ การศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal Education) การศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non-formal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) ซึ่งรวมกันเป็นการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education) นั้นเอง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2542 : 1) ดังปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 15

การจัดการศึกษาในประเทศไทยนั้น นอกจากจะมุ่งพัฒนาให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถที่จะแก้ปัญหาในชีวิตได้แล้ว ยังมุ่งพัฒนาให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานด้านการประกอบอาชีพ ซึ่งการจัดการศึกษาในปัจจุบันนี้มุ่งที่จะดำเนินการเพื่อให้ประชาชนปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จึงเป็นที่ยอมรับว่าการศึกษานั้นเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม และเป็นไปตามความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ด้านของประเทศ (พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ. 2540 : 3) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ระบุว่าจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีคุณธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 5) ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยกำหนดไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ระบุว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 กำหนดให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรา 43 เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ความในมาตราข้างต้นรัฐมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน และผู้ต้องขังก็เป็นบุคคลที่มีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาเช่นกัน ถึงแม้ว่าจะเป็นกลุ่มคนผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาก็ตาม ซึ่งเป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545–2559) ที่กำหนดนโยบายเพื่อการดำเนินการจำกัด ลดปัญหาทางโครงสร้างที่ก่อให้เกิดและ/หรือคงไว้ซึ่งความยากจน ขัดสน ด้อยโอกาส และศักดิ์ศรีของคนและสังคมไทย เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม โดยมีเป้าหมายและกรอบการดำเนินงานคือ ส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปีอย่างมี

คุณภาพของผู้ด้อยโอกาสกลุ่มต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 79-80) และกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายไว้ 7 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้ต้องขัง 2) กลุ่มทหารกองประจำการ 3) กลุ่มคนพิการ 4) กลุ่มผู้สูงอายุ 5) กลุ่มผู้นำท้องถิ่น 6) กลุ่มบุคคลที่เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และ 7) กลุ่มอื่นๆ เช่น เกษตรกร ผู้รับจ้าง ผู้ว่างงาน ฯลฯ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. มปป. : 14-15)

กรมราชทัณฑ์ เป็นองค์กรหนึ่งในกระบวนการยุติธรรม มีบทบาทที่เด่นชัดในการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขัง ที่เน้นการอบรมแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง และพัฒนาระดับความรู้ความสามารถเพื่อให้พร้อมที่จะกลับเข้าสู่สังคมต่อไป โดยมีการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การจัดการศึกษาสายสามัญ การจัดฝึกอาชีพ การอบรมทางศีลธรรม การจัดกิจกรรมกลุ่มชุมชน บำบัด การกีฬา การจัดสวัสดิการ การเตรียมการปลดปล่อยและการสงเคราะห์หลังปล่อย เรือนจำ จึงเปรียบเสมือนโรงเรียน โรงเรียนฝึกอาชีพ ธรรมสถาน และโรงงาน “บำบัดความเน่าเสีย” ของคน (กรมราชทัณฑ์. 2537 : 25-26)

ในการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังนั้น กรมราชทัณฑ์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน และหน่วยงานอื่นๆ ได้ร่วมจัดการศึกษาทั้งวิชาสามัญ และวิชาชีพตามที่ตลาดแรงงานต้องการ ที่เน้นการศึกษาทั้งทางทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จัดมีวุฒิปัตร์และประกาศนียบัตรรับรองผลการศึกษาเมื่อเรียนจบ (นัทธี จิตสว่าง. 2536 : 15) ซึ่งกรมราชทัณฑ์มีนโยบายปฏิรูประบบการศึกษาของผู้ต้องขังอย่างจริงจัง โดยมีการส่งเสริมและพัฒนากิจการการศึกษา ให้ถือเป็นภารกิจหลักของเรือนจำในการจัดการศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีพในทุกเรือนจำ และลดการให้ความสำคัญต่อการทำงานเพื่อหารายได้ของเรือนจำ (กรมราชทัณฑ์. 2536 : 45) ทั้งนี้ได้ร่วมกับกรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ขึ้นในเรือนจำและทัณฑสถาน ปัจจุบันมีโรงเรียนผู้ใหญ่ทั้งหมด 129 แห่ง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. มปป. : 36) เพื่อจัดการศึกษาทั้งด้านสายสามัญ สายอาชีพและกิจกรรมอื่นๆ ที่เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดผลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ได้ดำเนินการจัดการศึกษาให้ผู้ต้องขังทุกคนมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการเข้ารับการศึกษาระดับพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ดังนั้นการจัดการศึกษาให้ผู้ต้องขังซึ่งเป็นผู้ด้อยโอกาส ขาดโอกาสและพลาดโอกาส จะต้องได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยเน้นให้ผู้ต้องขังเตรียมความพร้อมก่อนที่จะกลับไปสู่สังคมภายนอก และสามารถนำความสามารถที่ได้รับไปประกอบอาชีพและเป็นพลเมืองดีของสังคม อีกทั้งยังไม่กลับไปทำความผิดอีกเมื่อพ้นโทษแล้ว

กรมการศึกษานอกโรงเรียนในฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาให้กับประชาชนที่พลาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียน ได้มีการจัดกิจกรรมทางการศึกษาเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชน และเพื่อส่งเสริมให้การศึกษาเป็นกระบวนการตลอดชีวิตกรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้มีการจัดการศึกษาใน 3 ประเภทหลัก คือ 1) กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต 2) กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ 3) กิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล

กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น การจัดกิจกรรมการศึกษานี้ได้แก่ การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ การศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสรีพื้นฐาน การศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายการศึกษาทางวิทยุ ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนเป็นการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ เปิดสอนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย และได้กำหนดรูปแบบวิธีเรียนไว้ 3 วิธี คือ 1) วิธีเรียนด้วยตนเอง(ตอ.) 2) วิธีเรียนแบบชั้นเรียน(ชร.) 3) วิธีเรียนแบบทางไกล(ทก.) (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปทุมธานี. มปป : ไม่ได้ระบุหน้า)

ในปัจจุบันหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้มีการพัฒนาหลักสูตรเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะตามมาตรา 27 วรรคหนึ่ง ซึ่งได้กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และมาตรา 27 วรรคสอง ให้สถานศึกษามีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลาง ที่ใช้ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยได้กำหนดสาระการเรียนรู้ที่เป็นองค์ความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณธรรม จริยธรรม เป็น 8 กลุ่ม ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ พร้อมทั้งกำหนดให้มี กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียน ได้พัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ ให้ครบทุกด้านทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม สร้างเสริมศีลธรรมคุณธรรม และจริยธรรม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนตามศักยภาพ การเข้าร่วมกิจกรรมที่เกื้อกูลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และเข้าร่วมกิจกรรมที่เหมาะสมอย่างมีความสุขด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจ (กรมวิชาการ. 2546 : ไม่ได้ระบุหน้า) และการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ได้กำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การจัดการเรียนรู้โดยการพบกลุ่ม เน้นการศึกษาที่เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก ซึ่งมีการพบกลุ่มเพื่อนำเสนอสิ่งที่ได้ศึกษาค้นคว้า อภิปรายและสรุปโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 2) การจัดการเรียนรู้โดยการศึกษากทางไกล เป็นวิธีการที่ผู้เรียนเรียนรู้โดยผ่านสื่อการศึกษาทางไกล ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : 26) โดยหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดให้ใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2546 เป็นต้นไป

สำหรับกลุ่มผู้ต้องขังจัดอยู่ในกลุ่มเป้าหมายพิเศษ ซึ่งเดิมใช้วิธีเรียนแบบชั้นเรียน(ชร.) จัดการเรียนการสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ จากการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังนั้น กรมราชทัณฑ์ได้สรุปว่ามีปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินการจัดการศึกษา ได้แก่ งบประมาณที่ไม่เพียงพอ

จำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้น ขาดเจ้าหน้าที่และวิทยากรที่เชี่ยวชาญ เจ้าหน้าที่ไม่เข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของการศึกษา เน้นการฝึกวิชาชีพมากกว่าวิชาสามัญ ผู้ต้องขังไม่ให้ความสนใจ สภาพของเรือนจำและทัณฑสถานไม่เอื้ออำนวยและจูงใจต่อการศึกษา และหลักสูตรการศึกษายังไม่เหมาะสม (กรมราชทัณฑ์. 2525 : ไม่ได้ระบุหน้า) และในส่วนของโรงเรียนผู้ใหญ่ที่อยู่ในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่จนถึงปัจจุบัน ได้มีการจัดการศึกษาสายสามัญ สายอาชีพและสายธรรมศึกษา ด้านการศึกษาสายสามัญ มีหลักสูตรที่เปิดสอน 5 ระดับ คือ ระดับผู้ไม่รู้หนังสือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอุดมศึกษา หลักสูตรที่ใช้จัดการเรียนการสอนมีทั้งหลักสูตรเดิม และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

การดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนผู้ใหญ่ มีปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ บุคลากรฝ่ายการศึกษามีจำนวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน การคัดเลือกผู้เรียนใช้เวลามากเกินไปอาคารสถานที่ที่ใช้จัดการเรียนการสอนคับแคบและงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ (ฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจ 2537 : 2) และจากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยทำงานตำแหน่งครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอธัญบุรีจังหวัดปทุมธานี มีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ เป็นเวลา 6 ปี พบว่าผู้เรียนที่เป็นผู้ต้องขังที่อยู่ในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่ถูกต้องขังคดียาเสพติด ผู้ต้องขังมีสภาพที่ขาดอิสระมีภาวะจิตใจหดหู่ ขาดกำลังใจ มีความวิตกกังวลทั้งเรื่องครอบครัว และระยะเวลาที่ถูกขัง นอกจากนี้ผู้ต้องขังที่ขาดช่วงการเรียนเป็นระยะเวลานานทำให้ไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน แต่ไม่กล้าที่จะซักถามครูผู้สอน ไม่สนใจเรียน ผู้ต้องขังบางส่วนเข้ามาเรียนเพื่อหลบเลี่ยงการทำงาน ทำให้ไม่สนใจเรียนมากนัก บางรายความจำไม่ดี สายตาไม่ดี หูได้ยินไม่ชัดเพราะมีอายุมากขึ้น สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนก็มีไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออื่นๆ และเนื่องจากหลักสูตรที่ใช้เป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรใหม่ เนื้อหาวิชาของหลักสูตรที่เน้นในระบบมากเกินไปทำให้ผู้เรียนไม่เข้าใจ และกระบวนการจัดการเรียนรู้นั้นให้ผู้เรียนต้องค้นคว้าด้วยตนเอง แต่สถานที่จำกัดไม่มีแหล่งเรียนรู้หรือแหล่งที่ค้นคว้าเพิ่มเติม และครูผู้สอนไม่มีเวลาในการให้คำปรึกษามากนัก เพราะต้องใช้เวลาทำการสอนให้ทันตามเนื้อหาที่มีมาก เป็นต้น

เนื่องจากได้เกิดปัญหาในการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนผู้ใหญ่ และปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน นอกจากนี้ยังได้มีการพัฒนาหลักสูตรดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นซึ่งเป็นหลักสูตรใหม่ที่ยังไม่มีผู้ทำวิจัยในเรื่องนี้ ทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรทางการศึกษาของสำนักบริหารการศึกษามีความสนใจที่จะศึกษานักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่เรียนอยู่ในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานีมีปัญหาการเรียนในด้านใดบ้าง เพื่อที่จะนำข้อมูลไปเป็นแนวทางสำหรับปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบ้ำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบ้ำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี 5 ด้านคือ ด้านสื่อประกอบการเรียน ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านเนื้อหา และด้านวิธีเรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบ้ำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบ้ำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระยะเวลาที่ต้องขัง ระดับชั้นที่ศึกษา สถาบันที่จบการศึกษา และสาเหตุที่สมัครเข้าเรียน กศน.

3. เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบ้ำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบ้ำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยทำให้ทราบปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ครูผู้สอน ในการนำผลที่ได้ไปปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน และการพบกลุ่มให้ตอบสนองกับสภาพและความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น

2. ทัศนสถานบ้ำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบ้ำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ในการนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการในการปรับปรุง และส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ตอบสนองสภาพและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น

3. สำนักบริหารการศึกษานอกโรงเรียน ในการนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และแนวทางการศึกษา ปรับปรุงหลักสูตร เนื้อหาวิชา กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล ให้ตรงกับสภาพและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

4. หน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ในการนำผลงานวิจัยไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงการจัดทำหลักสูตร และการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ตรงกับสภาพและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาในขอบเขตดังต่อไปนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ใน

ทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 120 คน มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 80 คน รวม 200 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 132 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง คือ

1.1 เพศ

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 อายุ แบ่งเป็น

1.2.1 ต่ำกว่า 25 ปี

1.2.2 25 - 30 ปี

1.2.3 มากกว่า 30 ปีขึ้นไป

1.3 สถานภาพสมรส

1.3.1 โสด

1.3.2 สมรส

1.4 ระยะเวลาที่ต้องขัง

1.4.1 ต่ำกว่า 6 ปี

1.4.2 6 ปีขึ้นไป

1.5 ระดับชั้นที่กำลังศึกษา

1.5.1 มัธยมศึกษาตอนต้น

1.5.2 มัธยมศึกษาตอนปลาย

1.6 สถาบันที่จบการศึกษา

1.6.1 ในระบบโรงเรียน

1.6.2 นอกโรงเรียน

1.7 สาเหตุที่สมัครเข้าเรียน กศน.

1.7.1 เพื่อต้องการความรู้เพิ่มขึ้น

1.7.2 เพื่อต้องการนำความรู้ที่ได้รับไปสมัครงานเมื่อพ้นโทษ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี 5 ด้าน คือ

- 2.1 ด้านสื่อประกอบการเรียน
- 2.2 ด้านครูผู้สอน
- 2.3 ด้านผู้เรียน
- 2.4 ด้านเนื้อหา
- 2.5 ด้านวิธีเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาการเรียน หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องที่ส่งผลต่อการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้เรียน ในที่นี้ได้แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

1.1 ปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียน หมายถึง อุปสรรคหรือปัจจัยที่นักศึกษาผู้ใหญ่พบจากการใช้สื่อต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ โทรทัศน์ สื่อคอมพิวเตอร์ ฯลฯ เช่น เนื้อหาอ่านแล้วเข้าใจยาก เนื้อหาไม่สอดคล้องกับชีวิตจริง สื่อมีไม่เพียงพอ ช่วงเวลาในการออกอากาศของรายการทางวิทยุ และโทรทัศน์ไม่ตรงกับช่วงเวลาที่พบกลุ่ม เนื้อหาในรายการทางวิทยุและโทรทัศน์ไม่ตรงกับจุดประสงค์และเนื้อหาของวิชา และนักศึกษาไม่ได้รับตารางออกอากาศอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

1.2 ปัญหาด้านครูผู้สอน หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอนที่ส่งผลต่อผู้เรียน เช่น ขาดความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน ครูใช้เทคนิคการสอนไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ครูขาดสอนบ่อยโดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า เป็นต้น

1.3 ปัญหาด้านผู้เรียน หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวนักศึกษาเอง เช่น ปัญหาด้านจิตใจ ความวิตกกังวล ความไม่สนใจในการศึกษาของผู้ต้องขัง ระยะเวลาแห่งการต้องโทษจำคุกไม่เอื้ออำนวยต่อการศึกษา ความคาดหวังในการนำความรู้ไปใช้หลังพ้นโทษ ไม่ตั้งใจเรียนในระหว่างการเรียนการสอน เป็นต้น

1.4 ปัญหาด้านเนื้อหา หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในวิชาที่เรียน เช่น เนื้อหาเน้นวิชาการมากเกินไป เนื้อหาวิชาไม่สอดคล้องและไม่เหมาะสมกับความรู้เดิมของนักศึกษา เวลาเรียนไม่เพียงพอกับเนื้อหาวิชา และไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง เป็นต้น

1.5 ปัญหาด้านวิธีเรียน หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับวิธีเรียนของผู้เรียน เช่น การศึกษาด้วยตนเอง การศึกษาแบบพบกลุ่ม การศึกษาตามอัธยาศัย การเรียนรู้โดยวิธีการพบกลุ่ม การทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่องมีการวัดผลประเมินผลจากการทำกิจกรรม 30 % การทำโครงการ มีการวัดผลประเมินผล 30 % และการทดสอบย่อย 10 % รวมคะแนนเก็บระหว่างภาค 70 % ปัญหา

ด้านวิธีเรียน เช่น ผู้เรียนไม่เข้าใจวิธีการเรียนแบบพบกลุ่ม ไม่ทำกิจกรรมตามที่กำหนด ขาดที่ปรึกษาในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง เป็นต้น

2. **ครูผู้สอน** หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากสถานศึกษา ให้ทำหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสายสามัญให้กับผู้ต้องขัง เช่น เจ้าหน้าที่ในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ครูประจำกลุ่ม เป็นต้น

3. **นักศึกษา** หมายถึง ผู้เรียนที่สมัครเข้าเป็นนักศึกษา และร่วมกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ในการศึกษาคครั้งนี้หมายถึง ผู้ต้องขังที่สมัครเข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา

4. **การศึกษาสายสามัญระดับมัธยมศึกษา** หมายถึง การบริการการศึกษาวิธีเรียนแบบพบกลุ่มเพื่อเพิ่มวุฒิสายสามัญให้กับผู้ต้องขัง โดยใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในการศึกษาคครั้งนี้หมายถึง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

5. **วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม** หมายถึง วิธีการเรียนโดยการมาพบกลุ่มระหว่างครูกับผู้เรียน ที่ลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคเรียน โดยการพบกลุ่มสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก มีการพบกลุ่มเพื่อนำสิ่งที่ไปศึกษาค้นคว้ามานำเสนออภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

6. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544** หมายถึง หลักสูตรแกนกลางของประเทศเป็นกรอบทิศทางให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้กำหนดในหลักสูตร เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งสามารถนำไปใช้จัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

7. **ทัณฑสถานบำบัดพิเศษ (ทสบ.)** หมายถึง สถานที่สำหรับควบคุมและคุมขังผู้ต้องขังในคดีอาญาเสพติดเป็นการเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการควบคุม ป้องกัน ปราบปรามการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้อยู่ในวงจำกัด ตลอดทั้งยังเป็นสถานที่สำหรับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติดในฐานะผู้ป่วยอีกด้วย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะกรณีทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

1. นโยบายการศึกษาของชาติ
2. กรมราชทัณฑ์
3. การศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง
4. การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ต้องขัง
5. หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
6. โรงเรียนผู้ใหญ่ในเรือนจำและทัณฑสถาน
7. ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
8. ปัญหาการเรียนของผู้ต้องขัง
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบายการศึกษาของชาติ

ในการดำเนินการจัดการศึกษาให้กับประชาชนทุกคน เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของ รัฐที่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ต้องขังก็จัดเป็นกลุ่มที่ต้องจัดการศึกษาให้เช่นเดียวกัน ซึ่งแนวนโยบายการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขัง ที่จะนำเสนอมีดังนี้ 1.1 พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 1.2 แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545–2549) 1.3 นโยบายของรัฐที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของผู้ต้องขัง มีรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

1.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ที่มาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อ้างอิงมาจากมาตรา 81 ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ระบุว่า ให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา แห่งชาติ และหลักเกณฑ์ที่สำคัญหลายประการของพระราชบัญญัติ ก็ได้ยึดมาตราที่เกี่ยวข้องกับ รัฐธรรมนูญเป็นหลักนอกเหนือจากมาตราที่ 81 เช่น มาตรา 42 ระบุว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพในทาง วิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ มาตรา 43 ระบุว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐ จะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

เป้าหมายหลักของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

1. มุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนชาวไทยทั้งมวล โดย กำหนดให้เป็นสิทธิของชาวไทยจะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี

2. มุ่งหมายที่จะปรับสังคมไทยให้เป็นสังคมเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้ทุกๆ ส่วนในสังคมสามารถจัดการศึกษาได้

3. มุ่งหมายที่จะยกคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของไทย ปรับปรุงประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษามากขึ้น โดยกำหนดมาตรการหรือยุทธศาสตร์ของการดำเนินงาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งตรงกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 43 (วิชัย ตันศิริ. 2542 : ไม่ระบุหน้า) และได้กำหนดให้เป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน เป็นการศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาสามรูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สรุปได้ว่าเป็นการจัดการศึกษาเพื่อคนไทยทุกคนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษา รวมถึงกลุ่มเป้าหมายผู้ด้อยโอกาสต่างๆ ซึ่งหมายรวมถึงผู้ด้อยซึ่งเป็นผู้ด้อยโอกาสในสังคม ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

1.2 แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545–2549)

แผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาว 15 ปี (พ.ศ. 2545–2549) เป็นการปฏิรูปการศึกษา การดำเนินการด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 จนถึงปี พ.ศ. 2549 ที่สอดคล้องต่อเนื่องกันทั่วประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์และแนวนโยบายเพื่อการดำเนินการอยู่ คือ 3 วัตถุประสงค์ 11 แนวนโยบายเพื่อการดำเนินการ และในวัตถุประสงค์ที่ 3 : พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ แนวนโยบายเพื่อการดำเนินการ 9 : การกำจัด ลด ขจัดปัญหาทางโครงสร้างที่ก่อให้เกิดและ/หรือคงไว้ซึ่งความยากจน ขัดสน ด้อยโอกาสและศักดิ์ศรีของตนและสังคมไทย เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 1-2)

ความยากจน ขัดสน และด้อยโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษา และการฝึกอบรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้คนไทยทุกคนมีโอกาสและความเสมอภาค โดยชุมชนและท้องถิ่นควรกำหนดเป้าหมายให้ประชากรที่อยู่ในวัยเรียนโดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส ซึ่งครอบคลุมถึงกลุ่มผู้ยากไร้ ผู้อยู่ห่างไกลที่เสียเปรียบ ผู้อยู่ในกลุ่มเสี่ยง ผู้พิการและทุพพลภาพ ทั้งที่อยู่ในเมืองและชนบทมีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปีในรูปแบบที่หลากหลายจัดอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง และประชากรผู้ด้อยโอกาสทุกกลุ่มมีโอกาสในการเข้าถึงและได้รับบริการทางการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพที่จัดอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยมีการบริหารและการจัดการศึกษาที่เป็นอิสระซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และชุมชนอย่างมีคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 79)

จากแผนการศึกษาแห่งชาติ จะเห็นได้ว่ามีแนวนโยบายที่สำคัญ คือ การจัดบริการทางการศึกษา โดยกำหนดให้เป้าหมายผู้ด้อยโอกาสทุกกลุ่ม ให้ได้รับบริการการศึกษาอย่างครอบคลุมทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม และผู้ด้อยซึ่งก็เป็นกลุ่มที่ต้องจัดการศึกษาให้เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

1.3 นโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ด้อยซึ่ง

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน โดยรัฐจะต้องมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับผู้ด้อยซึ่งและต้องส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนดังกล่าวด้วย โดยสาระสำคัญดังกล่าวได้กำหนดไว้ในหมวดที่ 6 ซึ่งเกี่ยวกับการศึกษาอบรม คือ

มาตรา 27 อธิบดีมีอำนาจออกข้อบังคับว่าด้วยการศึกษาและการอบรมผู้ด้อยซึ่ง

มาตรา 28 บรรดาเครื่องอุปกรณ์ ในการศึกษาอบรม เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ สมุด หนังสือนั้นรัฐบาลจะเป็นผู้จัดหาให้ แต่ผู้ด้อยซึ่งจะนำของตนเองมาใช้ได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตแล้ว

การจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยซึ่งเป็นนโยบายที่สำคัญประการหนึ่งของกระทรวงมหาดไทย โดยได้กำหนดไว้ในนโยบายกระทรวงมหาดไทย ในส่วนของนโยบายรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน ซึ่งเป็นมาตรการปกติในข้อ (14) “การกำหนดและแก้ไขความประพฤติของผู้ด้อยซึ่งโดยส่งเสริมให้ผู้ด้อยซึ่งมีความรู้ในวิชาสามัญและวิชาชีพที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน”

นอกจากนั้นในแผนมหาดไทยฉบับที่ 5 (2535–2539) ซึ่งกำหนดไว้ในแผนงานการอำนวยความยุติธรรม มาตรการ 3.4 เรื่องการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องโทษ ในข้อที่ 1. คือ ขยายการศึกษาวิชาสามัญ วิชาชีพ และศาสนศึกษา ให้กว้างขวางครอบคลุมมากขึ้น รวมทั้งปรับปรุงระบบการเรียนการสอนให้เหมาะสม

แผนทิศทางการมราชทัณฑ์ นอกจากกำหนดวิธีการดำเนินการในบทบาทอื่นๆ แล้ว ในด้านการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ด้อยซึ่งได้กำหนดวิธีการดำเนินงานหรือกลยุทธ์ไว้ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 5 ดำเนินการให้ผู้ไม่รู้หนังสือทุกคนได้รับการศึกษาในวิชาสามัญ อย่างน้อยอ่านออกเขียนได้ โดยดำเนินการให้ทุกเรือนจำมีโรงเรียนและอาคารเรียนเป็นสัดส่วนเฉพาะ พร้อมทั้งงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ โดยมีเป้าหมายดำเนินการ คือ ให้มีการจัดเตรียมอุปกรณ์การศึกษาอย่างเหมาะสม และเพียงพอภายใน 5 ปี และให้แต่ละเรือนจำจัดผู้ด้อยซึ่งมีการศึกษาอย่างน้อยอ่านออกเขียนได้หรือการศึกษาภาคบังคับ

กลยุทธ์ที่ 6 ให้มีการศึกษาวิชาสามัญและอาชีพ โดยให้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน และจัดให้มีบุคลากรที่มีคุณภาพมาดำเนินการ พร้อมสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยมีเป้าหมาย คือ จัดให้ผู้ด้อยซึ่งได้รับการศึกษาวิชาสามัญและวิชาชีพตามความถนัดและความต้องการของตลาดแรงงาน โดยประสานงานกับส่วนราชการภายนอกและภาคเอกชนภายใน 3 ปี ให้มีการประเมินผลการสอนวิชาสามัญ/วิชาชีพอย่างน้อยเรือนจำละ 1 ครั้งต่อปี

กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีภารกิจหลักในการจัดกิจกรรมเพื่อการศึกษา เพื่อชดเชยโอกาส และเสนอทางเลือกใหม่ในการจัดบริการการศึกษาให้กับประชาชน

เสริมคุณภาพของการเรียนการสอนในโรงเรียน สนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัย และเครือข่ายการเรียนรู้ในสังคม เพื่อสานต่อโอกาสในการเรียนรู้ของประชาชนให้ต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญกลุ่มเป้าหมายหนึ่งในนโยบายและจุดเน้นของกรมการศึกษานอกโรงเรียนประจำปีงบประมาณ 2538 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 : 12-13)

จากนโยบายดังกล่าวเน้นการพัฒนาคน ที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศและผู้ต้องขังก็เป็นทรัพยากรบุคคลส่วนหนึ่งที่ต้องพัฒนา โดยการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง สรุปได้ว่าการจัดการศึกษาที่รัฐต้องจัดให้กับกลุ่มผู้ต้องขังได้เข้ารับบริการอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อความเสมอภาค และโอกาสทางการศึกษา เน้นให้ผู้ต้องขังที่เป็นกลุ่มเป้าหมายสามารถกลับไปอยู่กับครอบครัวและสังคมได้อย่างสงบสุข และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการประกอบอาชีพต่อไป

2. กรมราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์ มีหน้าที่ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2539 กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดภารกิจหลักและเป้าหมายในการดำเนินงาน คือ ควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นพลเมืองดี สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขภายหลังพ้นโทษ และพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานราชทัณฑ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องแยกเป็นหัวข้อดังนี้ 2.1 ประวัติความเป็นมา 2.2 หน้าที่และความรับผิดชอบ 2.3 การแบ่งส่วนราชการ 2.4 ทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง 2.5 ทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี 2.6 ปัญหาเสพติด มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ประวัติความเป็นมา

กรมราชทัณฑ์ได้เริ่มมีวิวัฒนาการและมีหลักฐานที่ชัดเจนในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่เริ่มกรุงเทพมหานคร จนถึงปี พ.ศ. 2479 ซึ่งเป็นปีที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ฉบับที่ยังคงใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 3 ยุค คือ (กรมราชทัณฑ์. 2546 : 3-6)

ยุคก่อนรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การควบคุมรับผิดชอบกิจการเรือนจำได้แยกสังกัดไปตามส่วนราชการต่างๆ ในรูปแบบที่สอดคล้องกับการปกครองระบบจตุสดมภ์ กล่าวคือ ได้แบ่งภารกิจการควบคุมนักโทษออกเป็นเรือนจำในกรุงเทพฯ กับเรือนจำในหัวเมืองชั้นนอกเฉพาะเรือนจำในกรุงเทพฯ มีชื่อเรียกอยู่ 2 อย่าง คือ "คุก" อย่างหนึ่ง กับ "ตะราง" อีกอย่างหนึ่ง "คุก" ใช้เป็นสถานที่คุมขังผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป คุกเดิมตั้งอยู่หน้าวัดโพธิ์ หรือวัดพระเชตุพน ซึ่งชาวบ้านนิยมเรียกกันว่า "คุกหน้าวัดโพธิ์" อันได้แก่บริเวณที่ตั้งกรมการรักษาดินแดนในขณะนี้ ขึ้นสังกัดอยู่ในกระทรวงนครบาล มีหลวงพิศдикกลางเป็นหัวหน้าดูแลรับผิดชอบ มีขุนพิศdikขา และขุนพิศdikซ้ายเป็นผู้ช่วย ส่วนผู้คุมใช้พวกไพร่หลวงซึ่งเกณฑ์มาจากราษฎร เข้ารับราชการโดยไม่มีเงินเดือนหรือเบี้ยหวัด แต่ได้รับผลประโยชน์จากการใช้แรงงานนักโทษ และจากค่าธรรมเนียมต่างๆ ที่นักโทษต้องเสียตามอัตราที่กำหนดไว้ เมื่อเข้าต้องโทษและ

ก่อนพ้นโทษ ส่วนเครื่องนุ่งห่มและการกินอยู่ของนักโทษโดยปกติญาติพี่น้องต้องตามมาส่งเสียเอง หรือมีเงินนั้นก็เป็นการหารายได้โดยการทำงานตามความถนัด เช่น การช่างไม้ การจักสาน เป็นต้น

สำหรับ "ตาราง" ใช้เป็นสถานที่คุมขังผู้ต้องขังที่มีโทษตั้งแต่ 6 เดือนลงมา กับผู้กระทำผิดต้องรับพระราชอาญาที่มีโทษจำคุก 1 ปี ตารางมีอยู่หลายตาราง ขึ้นสังกัดอยู่ตามกระทรวง ทบวง กรมที่บังคับบัญชากิจการ นั้นๆ เช่น ตารางกลาโหม ตารางมหาดไทย ตารางกรมท่าซ้าย ตารางกระทรวงวัง ตารางนครบาล เฉพาะตารางนครบาล นี้ มีอยู่ทั้งสิ้น 12 ตาราง โดยแยกไปสังกัดในบังคับบัญชาของกรมพระนครบาล 8 ตาราง และสังกัดกรมพลตระเวนอีก 4 ตาราง การที่ตารางแยกสังกัดหลายแห่ง เนื่องจากการศาลสถิตยุติธรรมในสมัยนั้นได้แยกสังกัดมิได้รวมขึ้นอยู่ในกระทรวงเดียวกันดังเช่นปัจจุบัน

ส่วนการเรือนจำในหัวเมืองชั้นนอก การไต่สวนโจรผู้ร้ายและการตุลาการอยู่ในหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ว่าราชการเมือง มีสถานที่คุมขังผู้ต้องขัง เรียกว่า "ตารางประจำเมือง" หากเมืองใดมีอาณาเขตกว้างขวางและพลเมืองมาก ก็ให้สร้างที่คุมขังย่อยขึ้นตามอำเภอไว้สำหรับคุมขังผู้ต้องหาในคดีที่มีโทษหลวงรอไว้ส่งตัวมายังผู้ว่าราชการเมืองต่อไป ถ้าเป็นกรณีความผิดจนกระทั่งโทษผู้ว่าราชการเมือง ต้องส่งตัวผู้กระทำผิดมายังกระทรวงเจ้าสังกัด โดยกำหนดให้หัวเมืองฝ่ายเหนือขึ้นสังกัดกระทรวงมหาดไทย ส่วนหัวเมืองฝ่ายใต้ขึ้นสังกัดกระทรวงกลาโหม นอกจากนั้น การคุมขังนักโทษในสมัยนั้นก็หาได้มีกฎข้อบังคับไว้โดยเฉพาะไม่ ให้แล้วแต่ผู้ว่าราชการเมืองจะกำหนดขึ้นใช้เองตามแต่จะเห็นควร

ครั้นต่อมาการราชทัณฑ์ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ปรับปรุงกิจการราชทัณฑ์ โดยได้ทำการสร้างคุก สร้างตารางในกรุงเทพฯ เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชดำริเห็นว่า "การคุกและการตาราง เป็นการสำคัญของประเทศสมควรจะสร้างสถานที่และมีระเบียบการให้เป็นปึกแผ่น" จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ซื้อที่ดินตำบลตรอกคำ สร้างเป็นคุกใหม่ขึ้นแห่งหนึ่ง เรียกว่า กองมหันตโทษ แล้วให้ซื้อที่ดินข้างศาลพระราชอาญารวมกับที่ของหลวงที่มีอยู่แล้ว สร้างเป็นตารางขึ้นอีกแห่งหนึ่ง เรียกว่า กองลหุโทษ ดังปรากฏในขณะนั้น การก่อสร้างคุกและตาราง นับว่าได้ทำสำเร็จเมื่อ พ.ศ. 2433 (ร.ศ. 109) และให้ใช้ข้อบังคับสำหรับคุมขังนักโทษ ในกรมพระนครบาล ร.ศ. 110 ในข้อบังคับนี้ได้บัญญัติชื่อคุกและตาราง และได้แบ่งประเภทนักโทษ ซึ่งควรจะส่งไปจำขังในที่ทั้ง 2 แห่งนี้ว่า

"คุก" คือที่คุมขังนักโทษ จำพวกที่ต้องรับพระราชอาญาตั้งแต่มีโทษขึ้นไป จนถึงอุกฤษฏ์โทษ มีกำหนดคุมขังตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป จำพวกนี้ให้เรียกว่า กองมหันตโทษ

"ตาราง" เป็นที่คุมขังนักโทษ จำพวกที่ต้องรับพระราชอาญาเพียงลหุโทษ คือ โจรผู้ร้ายที่มีกำหนดคุมขังตั้งแต่ 6 เดือนลงมา กับนักโทษที่ต้องรับพระราชอาญามีโทษจำคุก 1 ปี นักโทษจำพวกนี้ให้เรียกว่า กองลหุโทษ

ต่อมาได้ย้ายสังกัดกองมหันตโทษและกองลหุโทษ ไปขึ้นอยู่กับกระทรวงยุติธรรม ในปี พ.ศ. 2440 (ร.ศ. 116) และได้มีการสร้างคุกต่างประเทศขึ้นในกองมหันตโทษ เพื่อที่จะขังคนโทษใน

บังคับต่างประเทศมิให้ปะปนกับคนไทยในคุกไทย และในปี พ.ศ. 2435 (ร.ศ. 111) ได้รวมเรือนจำหัวเมืองชั้นนอกให้มาขึ้นกับกระทรวงมหาดไทย เว้นจังหวัดปทุมธานี จังหวัดนนทบุรี จังหวัดพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ยังขึ้นอยู่กับกระทรวงนครบาล

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อปี พ.ศ. 2454 (ร.ศ. 130) ได้ทรงโปรดให้ย้ายกองมหันตโทษและกองลหุโทษ ไปขึ้นอยู่กับกระทรวงนครบาล และได้มีพระบรมราชโองการให้จัดตั้งกรมราชทัณฑ์ขึ้นเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2458 โดยให้รวมการคุกกองมหันตโทษกับเรือนจำทั้งหลายขึ้นเป็นกรม โดยขึ้นอยู่ในกระทรวงนครบาล ต่อมาในวันที่ 21 ตุลาคม 2458 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาชัยวิชิตวิศิษฎ์ธรรมธาดา(ข้า ณ ป้องเพ็ชร) เป็นอธิบดีกรมราชทัณฑ์เป็นคนแรกต่อมาเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2465 ได้ย้ายกรมราชทัณฑ์ไปขึ้นอยู่กับกระทรวงยุติธรรมอีกครั้ง

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริเห็นว่าราชการในกรมราชทัณฑ์ได้วางระเบียบข้อบังคับไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ถ้ายุบเลิกกรมราชทัณฑ์แล้วรวมกิจการทั้งปวงในกรมนี้ให้ยกขึ้นไปอยู่ในสังกัดกรมบัญชาการกระทรวงยุติธรรม จะเป็นทางประหยัดพระราชทรัพย์ได้ส่วนหนึ่ง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยุบเลิกกรมราชทัณฑ์ ให้กองมหันตโทษ และกองลหุโทษกับเรือนจำทั้งหลายทั่วราชอาณาจักรไปขึ้นตรงต่อกรมบัญชาการกระทรวงยุติธรรม ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2469 เป็นต้นไป

ต่อมาในปี พ.ศ. 2469 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริเห็นสมควรให้ยกกิจการเรือนจำไปสังกัดกระทรวงมหาดไทย ทั้งนี้เพื่อสะดวกแก่การบังคับบัญชาและการควบคุม ส่วนเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการ ยังคงมีอำนาจในการตรวจการเรือนจำได้ตามระเบียบที่วางไว้ดังเดิม กรมราชทัณฑ์ส่วนกลางในสมัยนั้น มีฐานะเป็นเพียงแผนกหนึ่ง เรียกว่า "แผนกราชทัณฑ์" สังกัดกรมพลำภัง (กรมมหาดไทย หรือกรมการปกครองในสมัยนี้) ต่อมาในปี พ.ศ. 2472 ได้มีการสร้างเรือนจำมหันตโทษขึ้นที่ตำบลบางขวาง จังหวัดนนทบุรี แล้วได้ย้ายเรือนจำมหันตโทษไปไว้ที่เรือนจำกลางบางขวาง ย้ายเรือนจำกองลหุโทษไปอยู่ที่เรือนจำกองมหันตโทษเดิมปัจจุบันเป็นเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร และในปี พ.ศ. 2476 ได้มีการปรับปรุงส่วนราชการต่างๆ ของกระทรวงมหาดไทยตามพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2476 ยกฐานะแผนกราชทัณฑ์ จากกรมพลำภังขึ้นเป็นกรมราชทัณฑ์ ในกระทรวงมหาดไทย

ในปี พ.ศ. 2479 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ ซึ่งได้ใช้กฎหมายฉบับนี้เป็นหลักปฏิบัติมาจนถึงปัจจุบัน ในปีเดียวกันได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติกักกันผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย พ.ศ. 2479 และพระราชบัญญัติการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก พ.ศ. 2479 ต่อมาการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวกนี้ได้โอนให้กรมประชาสงเคราะห์ไปดำเนินการ คงเหลือแต่การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479

นับแต่ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 ตั้งแต่วันที่ 17 พฤศจิกายน 2479 ตลอดจนกฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ และหนังสือสั่งการต่างๆ รวมทั้งการอนุโลมปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำ สำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขังกับข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ของสหประชาชาติให้เหมาะสมแก่สถานการณ์ และกำลังงบประมาณ นับว่าการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยมีวิวัฒนาการที่สอดคล้องกับหลักปฏิบัติต่อผู้ต้องราชทัณฑ์ที่เจริญแล้ว รวมทั้งมาตรการที่จำเป็น เพื่อแก้ไขผู้กระทำผิดให้กลับเข้าสู่สังคมเป็นพลเมืองดีของชาติสืบไป

2.2 หน้าที่และความรับผิดชอบ

2.2.1 ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามกฎหมายโดยดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการราชทัณฑ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

2.2.2 กำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ นโยบายของกระทรวง หลักราชาวิทยาลัยและหลักทัณฑ์วิทยา ตลอดจนข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องขององค์การสหประชาชาติ

2.2.3 ดำเนินการเกี่ยวกับการสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขัง

2.2.4 จัดทำ ประสานแผนงานของกรมให้เป็นไปตามนโยบายและแผนแม่บทของกระทรวงรวมทั้ง กำกับ เร่งรัด ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามแผนงานของหน่วยงานในสังกัด

2.2.5 ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวง หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

2.3 การแบ่งส่วนราชการ กรมราชทัณฑ์ แบ่งส่วนราชการออกเป็น 2 ส่วน คือ

2.3.1 ราชการบริหารส่วนกลาง ประกอบด้วย 3 สำนัก 5 กอง 1 สำนักงาน 1 สถาบัน และเรือนจำ ทัณฑสถาน ดังนี้ สำนักงานเลขานุการกรม กองคลัง กองการเจ้าหน้าที่ กองนิติการ กองบริการทางการแพทย์ กองแผนงาน สถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์ สำนักคุมประพฤติสำนักทัณฑ์วิทยา สำนักพัฒนาพฤตินิสัย ทัณฑสถาน เรือนจำกลาง เรือนจำพิเศษ สถานกักกัน สถานกักขัง

2.3.2 ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย 2 หน่วยงาน ดังนี้

1. เรือนจำจังหวัด มีหน้าที่โดยสรุปเกี่ยวกับการควบคุมผู้ต้องขังซึ่งเป็นคนฝาก ผู้ต้องขังระหว่างคดีในเขตอำนาจศาลที่เรือนจำตั้งอยู่ และนักโทษเด็ดขาดที่มีกำหนดโทษซึ่งอยู่ในอำนาจการควบคุมตามที่รัฐมนตรีกำหนด ดำเนินการทางทัณฑ์ปฏิบัติแก่ผู้ต้องขัง จัดการศึกษาอบรม พัฒนาปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรม ฝึกวิชาชีพ ให้การสงเคราะห์ พัฒนาสุขภาพอนามัย รวมทั้งการสุขภาพ

2. เรือนจำอำเภอ มีหน้าที่โดยสรุปเกี่ยวกับการควบคุมผู้ต้องขังซึ่งเป็นคนฝากผู้ต้องขังระหว่างคดีในเขตอำนาจศาลที่เรือนจำตั้งอยู่ และนักโทษเด็ดขาดที่มีกำหนดโทษซึ่งอยู่ในอำนาจการควบคุมตามที่รัฐมนตรีกำหนด ดำเนินการทางทัณฑ์ปฏิบัติแก่ผู้ต้องขัง จัดการศึกษาอบรม พัฒนาปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรม ฝึกวิชาชีพ ให้การสงเคราะห์ พัฒนาสุขภาพอนามัย รวมทั้งการสุขภาพ

กรมราชทัณฑ์มีภารกิจหน้าที่ในการควบคุมและแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขัง โดยมุ่งพัฒนาเป็นองค์กรพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้เป็นพลเมืองดีมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งได้มีการแบ่งส่วนราชการให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ และทัณฑสถานบำบัดพิเศษก็เป็นหน่วยงานหนึ่งของกรมราชทัณฑ์ ที่เป็นสถานที่ควบคุมผู้ต้องขังในคดีอาญาเสพติดตั้งที่กล่าวถึงดังต่อไปนี้

2.4 ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง (ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง. 2547 : 1-2)

2.4.1 ประวัติ

ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง เปิดดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. 2522 มีวัตถุประสงค์ที่จะบำบัดรักษา อบรมและฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังหญิง ที่ต้องโทษเกี่ยวกับคดีอาญาเสพติดให้โทษ ซึ่งแต่เดิมถูกคุมขังปะปนรวมกันอยู่กับผู้ต้องขังคดีประเภทอื่นๆ และยังมีสถานที่ควบคุมบำบัดรักษาแยกเป็นเอกเทศ

2.4.2 สถานที่ตั้ง

ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ตั้งอยู่เลขที่ 38 หมู่ที่ 1 ถนนเลียบคลองห้า ตำบลคลองห้า จังหวัดปทุมธานี มีพื้นที่ทั้งหมด 52 ไร่ 3 งาน เป็นพื้นที่ภายใน มีจำนวน 9 ไร่ 3 งาน พื้นที่ภายนอก มีจำนวน 43 ไร่ระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 40 กิโลเมตร และระยะทางห่างจากจังหวัดปทุมธานีประมาณ 25 กิโลเมตร

2.4.3 หน้าที่ความรับผิดชอบ

มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมผู้ต้องขังหญิงเด็ดขาดคดีอาญาเสพติดให้โทษ กำหนดโทษไม่เกิน 10 ปี มีทั้งผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมในการเสพและจำหน่าย ซึ่งแยกขังจากกันให้การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขัง ดำเนินการทางด้านทัณฑปฏิบัติจัดการศึกษาอบรม ปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรม และฝึกวิชาชีพ ตลอดจนจัดสวัสดิการให้การสงเคราะห์และสุขอนามัยแก่ผู้ต้องขัง

2.4.4 การแบ่งส่วนราชการ ตามแผนอัตรากำลัง 5 ปี แบ่งเป็น 8 ฝ่าย

1. ฝ่ายบริหารทั่วไป
2. ฝ่ายรักษาการณ์
3. ฝ่ายปกครอง
4. ฝ่ายทัณฑปฏิบัติ
5. ฝ่ายฝึกวิชาชีพ
6. ฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจ
7. ฝ่ายสวัสดิการผู้ต้องขัง
8. สถานพยาบาล

2.4.5 การบำบัดผู้ต้องขังยาเสพติดให้โทษ โดยใช้ชุมชนบำบัด

1. การดำเนินการของชุมชนบำบัด การเตรียมผู้ต้องขังเข้าเป็นสมาชิกชุมชนบำบัด ทักษสถานบำบัดพิเศษหญิง จะพิจารณาคัดเลือกผู้ต้องขังที่มีคุณสมบัติจะเข้าเป็นสมาชิกชุมชนบำบัด คือ เป็นผู้มีประวัติยาเสพติดมาตลอดจนกระทั่งต้องโทษ จะต้องคงเหลือกำหนดโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 2 ปี อ่านออกเขียนได้ และมีความสมัครใจ หรือบังคับที่ผู้ที่ไม่สมัครใจเข้าอบรมด้วย เพื่อให้ได้ความรู้

2. วิธีการดำเนินการ นำวิธีการชุมชนบำบัด ในรูปแบบคอมมูนิตี อินคอนโทรและเดย์ทอปมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน เพื่อให้สอดคล้องกับประเพณีวัฒนธรรม กฎระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการ 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เรียกว่า ระยะจูงใจเข้าชุมชนบำบัด

ระยะที่ 2 เรียกว่า ระยะบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ

ระยะที่ 3 เรียกว่า ระยะฝึกกลับสู่สังคม

2.4.6 อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ณ วันที่ 17 กันยายน 2547 จำนวนทั้งสิ้น 76 คน แบ่งเป็น ข้าราชการชายระดับ 1-8 จำนวน 5 คน ข้าราชการหญิงระดับ 1-8 จำนวน 59 คน ลูกจ้างประจำหญิง จำนวน 1 คน ลูกจ้างชั่วคราวชาย จำนวน 6 คน ลูกจ้างชั่วคราวหญิง จำนวน 5 คน

2.4.7 การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง

1. การควบคุมผู้ต้องขังให้อยู่ในระเบียบวินัย

2. การบำบัดรักษาฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจให้กลับสู่ภาวะปกติ

3. การฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังเพื่อนำความรู้ไปใช้หลังพ้นโทษ

2.5.8 การให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขัง

1. ด้านการศึกษาวิชาสามัญ ข้อมูล ณ วันที่ 17 กันยายน 2547 ได้แก่ ระดับประถมศึกษา หลักสูตรใหม่ จำนวน 40 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรใหม่ จำนวน 40 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรใหม่ จำนวน 40 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน

2. ด้านการศึกษาวิชาชีพ ข้อมูล ณ วันที่ 17 กันยายน 2547 ได้แก่ วิชาช่างเสริมสวย ตัดเย็บเสื้อผ้า โภชนาการ และเกษตรกรรมปลูกพืชผัก

ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง มีจำนวนผู้ต้องขัง ณ วันที่ 17 กันยายน 2547 จำนวน 1,865 คน

2.5 ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี (ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี. 2546 : 1-2)

2.5.1 ประวัติ

ในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 31 ลงวันที่ 9 ธันวาคม 2501 ห้ามสุบฝิ่นทั่วประเทศ ทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดให้โทษ (เฮโรอีน) เกิดขึ้นทดแทนฝิ่น ในปี พ.ศ. 2506 รัฐบาลได้ใช้เงินงบประมาณ 1,000,000 บาท (สิบล้านบาทถ้วน) สร้าง

ทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี เพื่อควบคุมและให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษใช้เวลาก่อสร้าง 2 ปี และเปิดดำเนินการในปี พ.ศ. 2508 อาณาเขตพื้นที่ภายใน จำนวน 64 ไร่ 25 ตารางวา พื้นที่ภายนอกรวมบ้านพักเจ้าพนักงานจำนวน 76 ไร่ 2 งาน 10 ตารางวา

2.5.2 สถานที่ตั้ง

ทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี เป็นหน่วยงานบริหารงานราชการส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค สังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย ตั้งอยู่เลขที่ 6 หมู่ที่ 2 ตำบลรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 40 กิโลเมตรและระยะทางห่างจากจังหวัดปทุมธานีประมาณ 25 กิโลเมตร

2.5.3 หน้าที่ความรับผิดชอบ

มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมผู้ต้องขังชายเด็ดขาดคดียาเสพติดให้โทษ กำหนดโทษไม่เกิน 10 ปี ให้การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขัง ดำเนินการทางด้านทัศนปฏิบัติจัดการศึกษาอบรม ปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรม และฝึกวิชาชีพ ตลอดจนจัดสวัสดิการให้การสงเคราะห์และสุขอนามัยแก่ผู้ต้องขัง

2.5.4 การแบ่งส่วนราชการ

1. ฝ่ายบริหารทั่วไป ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสารบรรณ ธุรการ การเงิน และบัญชี พัสตุดูอาคารสถานที่การบริหารงานบุคคล
2. ฝ่ายรักษาการณ์ ทำหน้าที่เกี่ยวกับรักษาการณ์เรือนจำ ป้องกันการลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามเข้า-ออก เรือนจำ ควบคุมดูแลการใช้อาวุธปืนของเรือนจำ
3. ฝ่ายปกครอง ทำหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมผู้ต้องขัง ให้อยู่ในกฎระเบียบบนานะนำ และอบรมระเบียบวินัยให้กับผู้ต้องขัง รวมทั้งพิจารณาความดีความชอบของผู้ต้องขังคัดเลือกผู้ต้องขังออกทำงานสาธารณะ
4. ฝ่ายทัศนปฏิบัติ ทำหน้าที่เกี่ยวกับตรวจสอบหมายศาล ทำประวัติและจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง รวมทั้งงานคุมประพฤติและการเตรียมการปลดปล่อย
5. ฝ่ายฝึกวิชาชีพ ทำหน้าที่เกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังให้สอดคล้องกับวัตถุดิบที่มีอยู่พื้นที่ ความต้องการของตลาด และความถนัดของผู้ต้องขัง พัฒนาทักษะด้านการฝึกวิชาชีพตลอดจนทดสอบฝีมือแรงงานผู้ต้องขัง
6. ฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจ ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาและพัฒนาจิตใจผู้ต้องขัง และงานชุมชนบำบัด
7. ฝ่ายสวัสดิการผู้ต้องขัง ทำหน้าที่เกี่ยวกับอาหาร และการจัดเลี้ยงผู้ต้องขัง การเยี่ยมญาติ ฝากเงิน จำหน่ายเครื่องอุปโภคบริโภคให้ผู้ต้องขัง ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ต้องขังไร้ญาติ
8. สถานพยาบาล ทำหน้าที่ให้การบำบัดรักษาผู้ต้องขังป่วย ควบคุมดูแลด้านสุขอนามัยผู้ต้องขัง

2.5.5 การนำบัณฑิตต้องขังยาเสพติดให้โทษ

1. กายบำบัด ให้การบำบัดรักษาทางด้านร่างกาย รักษาโรคแทรกซ้อน และการให้ออกกำลังกายเสริมสร้างสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง
2. จิตบำบัด แก้ไขสภาพจิตที่บกพร่องให้คืนสู่สภาพปกติ โดยอบรม ศีลธรรม จรรยาและฝึกสมาธิ เพื่อให้จิตใจสงบ เชื่อมั่นที่จะไม่กลับไปเสพยาเสพติดอีก
3. อาชีวบำบัด ให้การฝึกอบรมความรู้ช่างฝีมือเพื่อให้สามารถประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ
4. ดนตรีบำบัด ฝึกอบรมให้ผู้ต้องขังได้เล่นดนตรี เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดในจิตใจ
5. ชุมชนบำบัด นำวิธีการชุมชนบำบัดในรูปแบบคอมมูนิตี้อินคอนโทร และเดย์ทอปมาประยุกต์ใช้

การดำเนินงานชุมชนบำบัด มี 3 ระยะ คือ
 ระยะที่ 1 เรียกว่า ระยะจูงใจเข้าชุมชนบำบัด
 ระยะที่ 2 เรียกว่า ระยะบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ
 ระยะที่ 3 เรียกว่า ระยะฝึกกลับสู่สังคม

2.5.6 อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ณ วันที่ 24 ธันวาคม 2546 จำนวนทั้งสิ้น 139 คน แบ่งเป็น ข้าราชการชายระดับ 1-8 จำนวน 117 คน ข้าราชการหญิงระดับ 1-8 จำนวน 7 คน ลูกจ้างประจำชาย จำนวน 2 คน ลูกจ้างชั่วคราวชาย จำนวน 7 คน ลูกจ้างชั่วคราวหญิง จำนวน 6 คน

2.5.7 การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง

1. การควบคุมผู้ต้องขังให้อยู่ในระเบียบวินัย
2. การบำบัดรักษาฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจให้กลับสู่ภาวะปกติ
3. การฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังเพื่อนำความรู้ไปใช้หลังพ้นโทษ

2.5.8 การให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขัง

1. ด้านการศึกษาวิชาสามัญ ข้อมูล ณ วันที่ 24 ธันวาคม 2546 ได้แก่ โครงการผู้ไม่รู้หนังสือ จำนวน 45 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 73 คน แยกเป็นนักศึกษาหลักสูตรใหม่ จำนวน 42 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 172 คน แยกเป็นหลักสูตรใหม่ จำนวน 80 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 60 คน แยกเป็นหลักสูตรใหม่ จำนวน 40 คน ระดับอุดมศึกษา (มสธ.) จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 355 คน

2. ด้านการศึกษาวิชาชีพ ปีงบประมาณ 2546 วิชาขนาดแผนโบราณ และขนาดผ้าทอ จำนวน 48 คน ข้อมูล ณ วันที่ 24 ธันวาคม 2546

3. การศึกษาด้านธรรมศึกษา ข้อมูล ณ วันที่ 24 ธันวาคม 2546 ได้แก่ หลักสูตรธรรมศึกษาตรี ผู้ต้องขังที่เข้าเรียน จำนวน 160 คน เข้าสอบ จำนวน 80 คน สอบได้จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 100 หลักสูตรธรรมศึกษาโท ผู้ต้องขังที่เข้าเรียน จำนวน 15 คน เข้าสอบ

จำนวน 10 คน สอบได้จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 99 หลักสูตรธรรมศึกษาเอก ผู้ต้องขังที่เข้าเรียน จำนวน 7 คน เข้าสอบ จำนวน 3 คน สอบได้ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 100

2.5.9 สภาพของผู้ต้องขัง

ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี สามารถรองรับผู้ต้องขังตามเกณฑ์มาตรฐานความจุได้ คือ ความจุปกติเท่ากับ 1,551 คน ความจุเต็มที่เท่ากับ 2,907 คน ปัจจุบันรับผู้ต้องขังทั้งหมดจำนวน 2,973 คน ซึ่งเกินความจุมาตรฐานที่ตั้งไว้ อัตราเฉลี่ยในการควบคุมของเจ้าหน้าที่ต่อผู้ต้องขังเท่ากับ 1 : 36 ข้อมูล ณ วันที่ 24 ธันวาคม 2546 และได้แยกจำนวนผู้ต้องขังตามประเภท ดังนี้

1. แยกตามประเภทผู้ต้องขัง ได้แก่ ประเภทนักโทษเด็ดขาด จำนวน 2,967 คน คิดเป็นร้อยละ 99.79 ประเภทระหว่างอุทธรณ์-ฎีกา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 0.20

2. แยกตามลักษณะความผิด ได้แก่ จำหน่าย จำนวน 1,310 คน คิดเป็นร้อยละ 43.60 ครอบครองเพื่อจำหน่าย จำนวน 1,647 คน คิดเป็นร้อยละ 55.39 ครอบครองเพื่อเสพ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 และอื่นๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.03

3. แยกตามอายุ ได้แก่ อายุ 18–25 ปี จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 6.35 อายุ 25–35 ปี จำนวน 1,639 คน คิดเป็นร้อยละ 54.12 อายุ 35–45 ปี จำนวน 806 คน คิดเป็นร้อยละ 27.11 อายุ 45–60 จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 7.63 อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 0.53

ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานีสร้างขึ้นเพื่อควบคุมผู้ต้องขังชายเด็ดขาดคดียาเสพติดให้โทษที่กำหนดโทษไม่เกิน 10 ปี และให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดพร้อมทั้งมีการจัดการศึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมแก่ผู้ต้องขัง ทั้งการศึกษาสายสามัญ วิชาชีพและธรรมศึกษา ในปัจจุบันผู้ต้องขังมีจำนวนมากเมื่อเทียบกับอัตราเจ้าหน้าที่เท่ากับ 1:36 เนื่องจากการแพร่ระบาดของยาเสพติด มีผู้ที่กระทำผิดในคดียาเสพติดมากขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญมากของสังคมไทย และส่งผลกระทบต่อจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นด้วย ดังที่จะกล่าวถึงปัญหายาเสพติดดังต่อไปนี้

2.6 ปัญหายาเสพติด

ในภาวะปัจจุบันปัญหายาเสพติดได้เป็นปัญหาวิกฤติของสังคมไทย ซึ่งมีการแพร่ระบาดอย่างแพร่หลาย ทั้งในกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงโดยเฉพาะวัยรุ่น เยาวชน และประชาชนทั่วไป ทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ปัญหายาเสพติดในสังคมมีผลกระทบโดยตรงต่อจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำ/ทัณฑสถาน (กรมราชทัณฑ์. 2546 : ออนไลน์.)

ซึ่งในขณะนี้จำนวนผู้ต้องขังคดียาเสพติดมีจำนวนสูงมากกว่าคดีอื่นๆ กรมราชทัณฑ์ซึ่งมีภารกิจในการควบคุมผู้ต้องขัง จึงประสบกับปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ปัจจุบันมีผู้ต้องขังทั่วประเทศจำนวน 250,027 คน โดยแยกเป็นผู้ต้องขังคดียาเสพติดเป็นจำนวนถึง 165,643 คน คิดเป็นร้อยละ 66.30 และได้แยกเป็น

1. ผู้ต้องขังคดีเสพ จำนวน 45,405 คน เป็นผู้ต้องขังชาย 34,974 คน ผู้ต้องขังหญิง 10,431 คน

2. ผู้ต้องขังคดีจำหน่าย จำนวน 120,023 คน เป็นผู้ต้องขังชาย 88,533 คน เป็นผู้ต้องขังหญิง 31,540 คน

ในจำนวนผู้ต้องขังคดียาเสพติด จำนวน 165,643 คน นั้นเป็นผู้ต้องขังคดียาบ้า จำนวน 141,306 คน คิดเป็นร้อยละ 85 โดยแยกเป็นผู้ต้องขังชาย 101,951 คน และผู้ต้องขังหญิง 39,355 คน ทั้งนี้ยังมีผู้ต้องขังอีกกลุ่มหนึ่ง ที่ถูกควบคุมตามความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับเพศ และความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย แต่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก และต้องได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้ติดยาเสพติดคือ การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ

จากสถิติผู้ต้องขังคดียาเสพติดจะเห็นได้ว่า จำนวนผู้ต้องขังคดีดังกล่าวมีจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังทั้งหมด แสดงให้เห็นถึงการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่อยู่ในภาวการณ์น่าเป็นห่วง และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มมากขึ้น ทั้งที่มีการปราบปรามอย่างเข้มงวดในปัจจุบัน ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงทุกคนต้องร่วมกันด่ายภัยยาเสพติด ประเทศจะเจริญได้นั้นต้องมีประชากรที่มีคุณภาพและต้องพัฒนาไปด้วยกัน จึงจะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของประเทศ นั้นๆ ซึ่งเป็นหน้าที่ของทุกคนไม่ใช่เป็นหน้าที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพียงอย่างเดียวเพราะทุกคนคือเจ้าของประเทศ

ขณะนี้ พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 กำลังจะมีผลบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ จะทำให้ผู้ถูกจับกุมในคดียาเสพติด ฯลฯ ถูกบังคับให้ไปเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ และจะส่งผลให้ผู้ต้องขังในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ลดลงจำนวนมาก

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า กรมราชทัณฑ์มีความสำคัญในการควบคุมผู้ต้องขังตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้แบ่งหน่วยงานทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการควบคุมผู้ต้องขัง ซึ่งแยกเป็นประเภทต่างๆ และหน่วยงานงานทัณฑ์เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในสมัยที่ยาเสพติดระบาดมากในปี พ.ศ. 2506 รัฐบาลจัดให้มีการก่อสร้างทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานีขึ้น เปิดดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 เพื่อควบคุม และให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษ ปัจจุบันปัญหายาเสพติดก็ยังเป็นปัญหาวิกฤติของสังคมไทย จะเห็นได้จากสถิติดังกล่าวข้างต้นผู้ต้องขังทั่วประเทศมีจำนวน 250,027 คนเป็นจำนวนผู้ต้องขังคดียาเสพติดถึง 165,643 คน ซึ่งมากกว่าครึ่งของผู้ต้องขังทั้งหมดและเป็นคดียาบ้าจำนวนถึง 141,306 คน ทำให้ทัณฑสถานบำบัดพิเศษต้องรับผู้ต้องขังเกินจำนวนที่กำหนดรวมทั้งทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานีด้วย

กรมราชทัณฑ์ได้เห็นความสำคัญของการศึกษา และได้ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐในการจัดบริการทางการศึกษาให้กับผู้ต้องขังให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น ถึงแม้ว่าบุคคลเหล่านี้จะเป็นผู้กระทำความผิดมาแล้วและตกเป็นผู้ต้องขังก็ตาม ถ้าหากไม่ได้รับการแก้ไขกล่อมเกล่าให้มีความรู้ ความคิด และทักษะที่จำเป็นในการเตรียมตัวเข้าสู่สังคมอีกครั้งก็จะทำให้เกิดปัญหาทางสังคมขึ้นอีก ดังนั้นจึงควรให้การศึกษแก่ผู้ต้องขัง ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาสังคมได้อีกทางหนึ่ง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 : 68) ดังที่จะกล่าวถึงการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังดังต่อไปนี้

๒๐๓๓๘๔ ๐

3. การศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง

การจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง เป็นภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของกรมราชทัณฑ์ ในการที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ต้องขัง ให้มีสำนึกหน้าที่พลเมืองดี และปฏิบัติตนในสังคมได้อย่างเหมาะสม ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงประเด็นดังต่อไปนี้ 3.1 ความจำเป็นและความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง 3.2 การจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังในอดีต 3.3 หลักการ เป้าหมาย และวิธีการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง 3.4 แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการศึกษาให้ผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ความจำเป็นและความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง

“อาชญากรรม” เป็นปัญหาที่สำคัญของสังคม การเกิดและแก้ปัญหาอาชญากรรมมีตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน แต่หากยังมีความขัดแย้ง มีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องฐานะความเป็นอยู่ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ตลอดจนความเจริญทางสังคมเมืองที่แผ่ขยายออกไปในชนบทมากขึ้น ผลกระทบของปัญหาอาชญากรรมได้สร้างความเสียหายให้แก่สังคมอย่างมากในแต่ละปี ที่จะเป็นภัยคุกคามต่อชีวิตและทรัพย์สิน ความเจริญมั่นคงของประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ทำให้ปัญหาอาชญากรรมก็จะมี ความสลับซับซ้อน และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 : 3) สอดคล้องกับสถิติผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ (กรมราชทัณฑ์. 2546 : ออนไลน์.) ได้สรุปยอดจำนวนผู้ต้องขังไว้ดังนี้ ปี 2537 จำนวน 103,329 คน ปี 2538 จำนวน 111,028 คน ปี 2539 จำนวน 103,202 คน ปี 2540 จำนวน 130,997 คน ปี 2541 จำนวน 164,451 คน ปี 2542 จำนวน 203,702 คน ปี 2544 จำนวน 249,363 คน ปี 2545 จำนวน 245,743 คน และ ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2546 จำนวน 223,500 คน

จากสถิติในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าจำนวนผู้ต้องขังจะมีเพิ่มขึ้นทุกปี และจากการศึกษาปัจจัยที่มีผลโน้มน้าวให้การประกอบอาชญากรรมมีอยู่มากมายในปัจจุบัน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 : 4-8) ได้แก่ ครอบครัว ความยากจน ชุมชน วัฒนธรรม และการศึกษา เป็นต้น ดังนั้นการแก้ไขปัญหอาชญากรรมด้วยรูปแบบและวิธีการต่างๆ คือการแก้ไขโดยป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรมขึ้นและการแก้ไขผู้กระทำความผิดโดยการลงโทษ ก็เพื่อจะหาแนวทางแก้ไขความประพฤติและจิตใจของผู้นั้นให้กลับเป็นคนดี และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ไม่ใช่เพื่อการแก้แค้นให้สาสมกับความผิด การให้การศึกษอบรมผู้ต้องขังให้มีความรู้มากขึ้น มีความประพฤติ ตลอดจนทัศนคติที่ดีจนปรับตัวเข้ากับมาตรฐานของสังคมได้ต่อเมื่อได้รับอิสรภาพ เป็นคนดีสามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างปกติสุข ดังที่จะกล่าวถึงการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังในอดีตดังต่อไปนี้

3.2 การจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังในอดีต

หลักฐานการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขังในอดีต ปรากฏชัดเจนในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 พระองค์ได้ทรงมีแนวคิดริเริ่มที่จะปลูกฝังการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขังและพัฒนางานราชทัณฑ์ให้เป็นระบบ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ต้องขังและเกิด

ประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม จึงได้ส่งคนไปศึกษาดูงานในต่างประเทศ แล้วโปรดให้กรมพระนเรศวรฤทธิ์เสนาบดีกรมพระนครบาลร่างข้อบังคับคณบดีโทษขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย

ในข้อบังคับนี้มีส่วนที่ว่าด้วย “การเรียนวิชา ” ของนักโทษ โดยระบุการเล่าเรียนในขณะที่จำคุกนั้นผู้ต้องขังคนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีลงมา ต้องถูกบังคับให้เล่าเรียนทุกคน ส่วนผู้ต้องขังที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ถ้าสมัครเข้าเรียนจะได้รับอนุญาตเฉพาะผู้ที่มีความประพฤติดี กิริยาเรียบร้อย และในขณะที่เล่าเรียนให้งดการทำงาน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถอ่านออกเขียนได้ โดยเปิดห้องเรียนในภาคเช้าระหว่างเวลา 07.00–11.00 น. และภาคบ่ายเวลา 12.00–16.00 น. ในการเรียนนั้นจะสอนให้ผู้ต้องขังอ่านเขียนหนังสือไปพร้อมๆ กับการสอนให้คิดเลข โดยมีสื่อการเรียนคือหนังสือแบบเรียนเร็ว 2 เล่ม หนังสือเลขวิธี 2 เล่ม โดยมีเงื่อนไขว่าถ้าผู้ต้องขังเรียนได้ 5 เดือน ไม่จบเล่ม 1 ทั้งแบบเรียนเร็วและหนังสือเลขวิธีก็ให้ออกจากการเล่าเรียน

ในปี พ.ศ. 2476 กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดระเบียบให้กรมราชทัณฑ์ถือเป็นแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนผู้ต้องขัง โดยแบ่งเป็น 3 แผนก (กรมราชทัณฑ์. 2525 : 598-602) คือ

1. แผนกศีลธรรม ได้กำหนดให้มีพระภิกษุเทศนาสั่งสอนในวันหยุดสัปดาห์ละครั้ง และผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาอื่นก็ให้จัดหานักบวชหรือครูสอนศาสนา นั้นๆ มาสั่งสอน ส่วนในวันธรรมดาให้เจ้าพนักงานเรือนจำผลัดเปลี่ยนการสั่งสอนศีลธรรมและหน้าที่พลเมือง

2. แผนกวิชาสามัญ ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาโดยจัดสถานที่สำหรับให้เรียนตามความเหมาะสมของเรือนจำและทัณฑสถาน มีอุปกรณ์การเรียน เช่น กระดานดำ โต๊ะครู สมุดหนังสือ คู่มือครู โต๊ะเก้าอี้ของผู้เรียน ทางด้านครูผู้สอนนั้น ให้คัดเลือกผู้ต้องขังที่มีความรู้มาเป็นครู มีเจ้าพนักงานเรือนจำเป็นครูใหญ่ ด้านเนื้อหาวิชานั้น ให้ผู้เรียนสามารถอ่าน เขียน คิดเลข มีจรรยา มารยาท สุขวิทยา ความรู้คู่เมืองไทย จนถึงระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตรกระทรวงธรรมการด้านการสอบได้กำหนดให้มีการสอบไล่อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง โดยมีเจ้าหน้าที่ของกระทรวงธรรมการร่วมพิจารณาดำเนินการ

3. แผนกวิชาชีพ ได้ให้เรือนจำเปิดสอนวิชาชีพทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ วิชาที่เปิดสอน ได้แก่ วิชาช่างไม้ ช่างจักสาน ช่างตัดผม และเกษตรกรรม เป็นต้น ทั้งนี้ได้เน้นถึงการเรียนวิชาชีพ เพราะเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษแล้วหากมีวิชาชีพและนำไปประกอบอาชีพก็สามารถเลี้ยงครอบครัวได้

ในปี พ.ศ. 2479 กรมราชทัณฑ์ได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 โดยบัญญัติให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์มีอำนาจออกข้อบังคับว่าด้วยการศึกษาและอบรมผู้ต้องขัง โดยกรมราชทัณฑ์ได้วางระเบียบในการจัดการเรียนการสอนออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. พุทธศึกษา ได้แก่ การอบรมสั่งสอนในวิชาสามัญและวิชาชีพ
2. จริยศึกษา ได้แก่ การอบรมศีลธรรม จรรยา และหน้าที่พลเมืองดี
3. พลศึกษา ได้แก่ การศึกษาอนามัยและสุขภาพ ตลอดจนการออกกำลังกาย

การจัดการศึกษาวิชาสามัญและวิชาชีพสำหรับผู้ต้องขัง ได้เริ่มเป็นรูปแบบที่ชัดเจนเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2490 ที่จังหวัดน่าน และได้ขยายผลไปยังเรือนจำและทัณฑสถานในจังหวัดอื่น

โดยประสานงานกับแผนกศึกษาธิการจังหวัด เพื่อขอความร่วมมือทางด้านการเรียนการสอนทางวิชาการ หลักสูตร และแบบเรียน

ในปี พ.ศ. 2514 กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญ และกรมราชทัณฑ์ได้ร่วมกันจัดการศึกษา ให้แก่ผู้ต้องขังในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จัดการเรียนการสอนสายสามัญตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 1-2-3 ในเรือนจำและทัณฑสถานที่มีความพร้อม

ในปี พ.ศ. 2518 เปิดการสอนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ คือ ระดับประถมศึกษาเดิม เป็นหลักสูตรระดับที่ 1 (ประถมศึกษาปีที่ 2) ระดับที่ 2 (ประถมศึกษาปีที่ 4) ซึ่งใช้เวลาเรียนระดับละ 6 เดือน กรมราชทัณฑ์ได้เปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนผู้ใหญ่สำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำ และทัณฑสถานไปด้วย และต่อมากรมราชทัณฑ์ได้ขยายการศึกษาสายสามัญเป็นระดับที่ 3 (ประถมศึกษาปีที่ 6) ระดับที่ 4 (มัธยมศึกษาปีที่ 3) และระดับที่ 5 (มัธยมศึกษาปีที่ 6) (รุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง. 2541 : 8-10)

สรุปได้ว่าการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังชัดเจนในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยการให้ข้าราชการไปศึกษาดูงานต่างประเทศและนำมาปฏิบัติ โดยการกำหนดเป็นข้อบังคับในการเรียนสำหรับนักโทษ ผู้ต้องขังอายุ 18 ปีลงมา ต้องเรียนทุกคน อายุ 18 ปีขึ้นไป ให้เรียนได้เฉพาะผู้ที่มีความประพฤติดี เพื่อให้สามารถอ่านออกเขียนได้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2476 กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดระเบียบเป็นแนวปฏิบัติในการอบรมผู้ต้องขัง แบ่งเป็น 3 แผนก คือ ศิลธรรม วิชาสามัญ และวิชาชีพ และในปี พ.ศ. 2479 กรมราชทัณฑ์ได้วางระเบียบการเรียนการสอน เป็น 3 ด้าน คือ พุทธศึกษา จริยศึกษา และพลศึกษา และได้มีการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังทั้งสายสามัญและสายอาชีพอย่างชัดเจนเป็นครั้งแรกปี พ.ศ. 2490 ที่จังหวัดน่านและขยายผลไปยังเรือนจำและทัณฑสถานในจังหวัดอื่นๆ โดยการร่วมมือกับหน่วยงานที่จัดการศึกษาจนถึงปัจจุบัน

3.3 หลักการ เป้าหมาย และวิธีการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง

กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดหลักการ เป้าหมาย และวิธีการดำเนินงานการจัดการศึกษา เพื่อให้เรือนจำ/ทัณฑสถานทุกแห่งได้ยึดถือปฏิบัติ ดังนี้ (กรมราชทัณฑ์. 2535 : 8-10)

3.3.1 หลักการและเป้าหมาย

กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดหลักการเป้าหมายในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังดังนี้

1. เรือนจำและทัณฑสถานต้องทำการประชุมอบรมหรือชี้แนะให้พนักงานเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้งฝ่ายควบคุมและฝ่ายฝึกอบรมฝึกวิชาชีพได้ตระหนักถึงความสำคัญ และทัศนคติที่ดีในอันที่จะร่วมกันจัดบริการทางการศึกษาแก่ผู้ต้องขังให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน
2. ทางเรือนจำและทัณฑสถานต้องชี้แนะแนวทางการจัดบริการทางการศึกษาแก่ผู้ต้องขังนับแต่วาระแรกที่ถูกนำเข้ามาคุมขังไว้ในเรือนจำและทัณฑสถาน
3. จัดบริการทางการศึกษาแก่ผู้ต้องขัง ควรทดสอบถึงความถนัดและความสามารถเฉพาะตัวของผู้ต้องขัง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดชั้นเรียนหรือหลักสูตรการศึกษาของผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน

4. เป้าหมายของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง ต้องมุ่งเน้นให้ผู้ต้องขังมีความรู้ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน หน้าที่พลเมืองดี และปฏิบัติตนในสังคมอย่างเหมาะสม

5. แผนการจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานต้องมีความสอดคล้อง และรวมเข้าไว้ในส่วนหนึ่งของแผนการศึกษาชาติ โดยการจัดหลักสูตรและการรับรองคุณภาพการศึกษาต้องอยู่ในความควบคุม และส่งเสริมจากสถาบันการศึกษาแห่งท้องถิ่นที่เรือนจำและทัณฑสถานตั้งอยู่ หรือสถาบันการศึกษาของชาติอันเป็นส่วนรวม

6. การจัดการศึกษาในเรือนจำและทัณฑสถานแก่ผู้ต้องขัง ต้องมีความสอดคล้องกับกิจกรรมที่ปฏิบัติ ในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมรักษาความปลอดภัย การอบรมวิชาชีพ การนันทนาการ และการปลดปล่อยผู้ต้องขัง เพราะกิจกรรมทุกอย่างต่างก็เป็นอุปการะแก่กันทั้งสิ้น

3.3.2 วิธีการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง

วิธีการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง นอกจากจะสอดคล้องกับจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติและการจัดห้องเรียนที่มีอยู่แล้ว พื้นฐานความรู้ความสามารถเดิมของผู้ต้องขังก็เป็นส่วนประกอบในการพิจารณาด้วย ดังนี้

1. การจัดการศึกษาในระดับต้นแก่ผู้ต้องขังที่ไม่มีความรู้เลย ซึ่งมีอยู่ประมาณระหว่างร้อยละ 50-80 ของจำนวนผู้ต้องขังที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำและทัณฑสถาน ควรจัดในรูปแบบการศึกษาผู้ใหญ่ เพื่ออบรมฝึกสอนผู้ต้องขังสามารถอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น

2. การจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขังที่ผ่านการศึกษาระดับชั้นต้นมาแล้ว ซึ่งได้แก่การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยทางเรือนจำและทัณฑสถานต้องเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขัง ซึ่งสอบได้ประกาศนียบัตรชั้นประถมศึกษาและความสนใจศึกษาต่อ โดยศึกษาเล่าเรียนชั้นมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าต่อไป

3. การศึกษาในระดับอาชีวศึกษาหรือระดับสูง ทางเรือนจำและทัณฑสถานต้องส่งเสริมให้ผู้ต้องขังที่ผ่านการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้ว ได้รับศึกษาต่อในชั้นอาชีวศึกษา โดยจัดบริการการศึกษา การฝึกอาชีพในโรงเรียนที่มีอยู่ในเรือนจำและทัณฑสถาน หรือโดยการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดีและสนใจในการศึกษาได้ทำการศึกษาต่อด้วยการเรียนทางไปรษณีย์หรือจากสถาบันการศึกษาภายนอกเรือนจำ ภายในข้อบังคับและเงื่อนไขที่ทางเรือนจำและทัณฑสถานกำหนดไว้ เช่น การลงทะเบียนเรียนเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเปิด เป็นต้น

4. การสังคมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขังในลักษณะกว้างๆ เป็นประโยชน์ต่อการปรับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ในระหว่างต้องคุมขัง การปรับสภาพชีวิตภายหลังจากการพ้นโทษไปแล้วโดยการอบรมความรู้ทั่วไป การพัฒนาทัศนคติที่ดี วัฒนธรรม ศีลธรรม ปัญหาในสังคม การควบคุมอารมณ์ การรับผิดชอบตนเองและหมู่คณะ การตัดสินใจแก้ปัญหา มนุษย์สัมพันธ์และการแนะแนว การอบรมในแง่จำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่ที่มีความรอบรู้ในสายอาชีพต่างๆ เป็นอย่างดี เช่น นักจิตวิทยา จิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ พนักงานคุมประพฤติ พนักงานอบรม และฝึกวิชาชีพ นักการศึกษา นักทฤษฎีวิทยา และอนุศาสนาจารย์

5. การจัดบริการพลศึกษาและนันทนาการแก่ผู้ต้องขัง เพื่อประโยชน์ในการรักษาสุขภาพอนามัย และสุขภาพจิตของผู้ต้องขังที่ต้องถูกคุมขังในเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้งรูปแบบของการจัดบริการทางพลศึกษาและนันทนาการแก่ผู้ต้องขัง ที่ถือปฏิบัติโดยทั่วไป ได้แก่ การฝึกกระเบียบแถว การเล่นกีฬา การจัดบริการห้องสมุด การจัดบริการบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมเหล่านี้นอกจากจะเป็นผลดีต่อการบำรุงสุขภาพอนามัยและจิตใจของผู้ต้องขังโดยตรงแล้วยังมีส่วนในการลดการก่อความวุ่นวาย หรือการปฏิบัติผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน อย่างดีอีกด้วย

จากหลักการ เป้าหมาย วิธีการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง สรุปได้ว่า ต้องมีการชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ทุกคนในเรือนจำและทัณฑสถาน เห็นความสำคัญของการจัดบริการการศึกษา ซึ่งต้องมีการทดสอบความถนัดและความสามารถเฉพาะตัวของผู้ต้องขัง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดชั้นเรียนหรือหลักสูตรการศึกษา แผนการศึกษาต้องมีความสอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ สอดคล้องกับพื้นฐานความรู้เดิมของผู้ต้องขัง การจัดบริการการศึกษาให้กับผู้ต้องขังมุ่งเน้นให้มีความรู้ เป็นพลเมืองที่ดี และปฏิบัติตนในสังคมอย่างเหมาะสมต่อไป

3.4 แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการศึกษาให้ผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน มีดังนี้

3.4.1 ในการคัดเลือกผู้ต้องขังเข้ารับการศึกษานิวชาสามัญและวิชาชีพ ให้เรือนจำและทัณฑสถานดำเนินการคัดเลือก โดยแจ้งให้ผู้ต้องขังในแดนต่างๆ ได้ทราบ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สนใจสมัครเข้ารับการศึกษาร่วมกัน และให้คัดเลือกโดยคำนึงถึงความรู้เดิม ความสนใจในการศึกษา ความอดุสาหะวิริยะ และการรักษาระเบียบ ประกอบการพิจารณาด้วย โดยเฉพาะผู้ต้องขังที่ไม่รู้หนังสือให้เอาในใส่จัดเข้ารับการศึกษเป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้เพื่อสนองนโยบายของทางราชการที่มุ่งขจัดปัญหาการไม่รู้หนังสือของคนในชาติให้หมดไป

3.4.2 เมื่อมีการย้ายผู้ต้องขังระหว่างเรือนจำ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานให้ปฏิบัติดังนี้

1. แจ้งจำนวนผู้ต้องขังที่ถูกย้ายให้โรงเรียนผู้ใหญ่เรือนจำและทัณฑสถานที่ย้ายไปทราบ พร้อมรายละเอียดต่างๆ เช่น ชื่อ ระดับชั้น หรือวิชาชีพที่กำลังศึกษาอยู่ระยะเวลาที่ศึกษามาแล้ว ผลการศึกษา อื่นๆ ที่จำเป็น
2. คัดสำเนาระเบียบการศึกษาส่งตามระเบียบ
3. เรือนจำและทัณฑสถานควรจัดเจ้าหน้าที่ที่มีวุฒิทำการสอนให้เพียงพอ และมอบหมายให้ทำหน้าที่ครูสอนโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อครูจะได้ทำหน้าที่สอนได้เต็มที่และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่าปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ทำให้บุคคลที่กระทำความผิดและตกเป็น ผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นภาระที่รัฐบาลต้องรับผิดชอบ โดยมอบหมายให้กรมราชทัณฑ์มีหน้าที่ในการควบคุม และการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น และรัฐบาลทุกสมัยได้ให้ความสำคัญและ

เร่งรัดดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติตลอดมา ซึ่งเป็นงานหลักของกรมราชทัณฑ์และมีหน่วยงานต่าง ๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุนในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อไม่ให้ผู้ต้องขังต้องกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก ก็จะต้องสร้างปัญหาให้กับสังคม และรัฐก็ต้องสูญเสียงบประมาณเพิ่มขึ้นเพื่อการดูแลผู้ต้องขังเหล่านี้โดยเปล่าประโยชน์

วิธีการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับผู้ต้องขัง คือ การศึกษานอกโรงเรียน ที่กรมราชทัณฑ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญ และภารกิจหน้าที่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน จึงได้มีการประสานร่วมมือจัดการศึกษาทั้งการศึกษาสายสามัญ สายอาชีพ และกลุ่มสนใจ นอกจากนี้ยังให้โอกาสผู้ต้องขังได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเปิด

การศึกษานอกโรงเรียนเป็นการศึกษาเหมาะสมกับผู้ต้องขัง เพราะผู้ต้องขังไม่สามารถที่จะออกมาเรียนในระบบโรงเรียน ส่วนใหญ่ผู้ต้องขังจะเป็นผู้ใหญ่อายุเกินกว่าที่จะเข้าเรียนในระบบ อีกทั้งการศึกษานอกโรงเรียนจะมีการยืดหยุ่น ทั้งในเรื่องของเนื้อหาวิชาและวิธีการจัดการศึกษาที่หลากหลาย และผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ดังที่จะกล่าวถึงการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ต้องขังดังต่อไปนี้

4. การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ต้องขัง

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 7 แผนมหาดไทยฉบับที่ 5 และแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนฉบับที่ 7 ต่างก็กำหนดให้มีการส่งเสริมพัฒนาการศึกษาของชาติ ขจัดความไม่รู้หนังสือและส่งเสริมพัฒนาการศึกษาของผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้งด้านการศึกษาวิชาสามัญ วิชาชีพ ธรรมศึกษา พลศึกษา และห้องสมุดเรือนจำ เป็นต้น ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง มีดังนี้ 4.1 หลักการในการจัดการศึกษา 4.2 วัตถุประสงค์ 4.3 หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ต้องขัง ก่อนการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 4.4 การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ต้องขัง ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

4.1 หลักการในการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังมีหลักในการจัดการศึกษา (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 : 41-42) ดังต่อไปนี้

4.1.1 การจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้แก่ผู้ต้องขัง เป็นความร่วมมือระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียนกับกรมราชทัณฑ์ โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนมีหน้าที่ในการกำหนดหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอน และสนับสนุนในด้านสื่อการเรียนการสอน งบประมาณและการพัฒนาบุคลากรในการจัดการศึกษา กรมราชทัณฑ์มีหน้าที่ในการบริหารและจัดการเรียนการสอน และสนับสนุนในด้านสถานที่ ครุภัณฑ์ และบุคลากร

4.1.2 การจัดการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขังมีสมมติฐานที่เกิดขึ้น โดยความเชื่อที่ว่า การให้การศึกษาจะเป็นกระบวนการฟื้นฟู แก้ไข ปรับปรุงพฤติกรรมของผู้ต้องขังให้เปลี่ยนในทิศทางที่ดีขึ้นและสามารถเตรียมตนเองเพื่อจะเข้าไปดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

4.1.3 การจัดการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขังจะเป็นการให้การศึกษาด้วยความสมัครใจ จะไม่มีการบังคับ ทั้งนี้ จะมีการชี้แจงแนะแนวการศึกษาเพื่อให้ผู้ต้องขังเห็นประโยชน์และความจำเป็นในการที่จะต้องได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพในการทำงานและการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน โดยผู้จัดการศึกษาจะเสนอทางเลือกในการเข้ารับการศึกษารูปแบบ หลายวิธี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเข้ารับการศึกษได้ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง

4.1.4 กรมราชทัณฑ์จะให้โอกาสผู้ต้องขังให้ได้รับการศึกษาตามความต้องการ และความสนใจของแต่ละบุคคล โดยจัดเวลาให้ผู้ต้องขังได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษในแต่ละระดับ จัดบุคลากรและทรัพยากรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอย่างเพียงพอ และกำหนดนโยบาย อย่างชัดเจนให้เรือนจำทุกแห่งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา

4.1.5 โดยเฉพาะในโปรแกรมการจัดการศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งงบประมาณส่วนนี้รัฐจะเป็นผู้จัดสรรงบประมาณสนับสนุน

4.2 วัตถุประสงค์

ในการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

4.2.1 เพื่อการการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขังให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น สามารถนำ วิชาความรู้ที่ได้รับไปใช้พัฒนาชีวิตความเป็นอยู่หลังพ้นโทษไปแล้ว

4.2.2 เพื่อประสานความร่วมมือและกำหนดบทบาทภารกิจของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4.2.3 เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้เหมาะสมแก่กลุ่มเป้าหมาย

4.3 การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ต้องขัง ก่อนการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 หลักสูตร (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 : 31-49) ได้แก่

4.3.2 หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา (ป.6) พุทธศักราช 2531

4.3.3 หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) พุทธศักราช 2530

4.3.4 หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) พุทธศักราช 2530

เพื่อให้การศึกษาวิชาสามัญของผู้ต้องขังได้ผลอย่างเต็มที่ กรมราชทัณฑ์กำหนดให้เรือนจำ และทัณฑสถานทั่วประเทศดำเนินการจัดการสอนระดับประถมศึกษาในระบบชั้นเรียน ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เปิดสอนได้ทั้ง 3 วิธี คือ ชั้นเรียน ทางไกล และตนเอง ตามความเหมาะสม และได้มีการปฏิรูปการศึกษาโดยให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นไป และหลักสูตรเดิมให้มีการใช้ได้จนถึงปี พ.ศ. 2548

4.4 การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ต้องขัง ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาทั้งในด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล โดยได้กำหนดสาระสำคัญไว้ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษาให้มีการจัดหลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยกระทรวงศึกษาได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 ขึ้นมาและได้ประกาศใช้ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก 1166/2544 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2544 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางแทนหลักสูตร ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าทุกฉบับที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งให้ใช้ก่อนหน้านี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : 6-8) ดังหัวข้อต่อไปนี้

4.4.1 แนวคิด

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้มีการพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษา ตลอดจนการพัฒนากระบวนการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับธรรมชาติ และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายผู้ใหญ่ที่พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับโดยมีแนวคิดสำคัญดังนี้

1. ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ มีคุณลักษณะและเป้าหมายในการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากเด็ก เช่น ผู้ใหญ่ที่เป็นผู้ประกอบการแล้วต้องการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาและปรับปรุงอาชีพที่ทำอยู่ ต้องการที่จะได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อการศึกษาต่อและพัฒนาคุณภาพชีวิตต้องการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ และต้องการการยอมรับจากสังคม นอกจากนี้ผู้ใหญ่บางคนอาจมีปัญหาและข้อจำกัดในการเรียนรู้ เช่น ไม่มีเวลาเรียน ขาดความมั่นใจ เรียนรู้บางเรื่องได้ช้า ดังนั้นการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ต้องคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้

2. การพัฒนาหลักสูตรและวิธีการจัดสาระและกระบวนการเรียนการสอนจะต้องสอดคล้องกับทฤษฎีหลักสูตรตามแนวทางการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ ตลอดจนธรรมชาติการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น โดยใช้หลักการและศาสตร์การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Andragogy) รวมทั้งผู้สอนก็ต้องมีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้ใหญ่

3. การกำหนดสาระและประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ ต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาผู้ใหญ่และปรัชญาการศึกษาผู้ใหญ่ที่มุ่งเน้นการส่งเสริม การวิเคราะห์สภาพสังคม

และการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการ “คิดเป็น” เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปสร้างองค์ความรู้และการนำสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

4. ความต้องการในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เป็นการเรียนรู้เพื่อนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการประกอบอาชีพได้ในทันที ดังนั้น การจัดสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ จึงมีความจำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนดังกล่าวด้วย

4.4.2 หลักการ

1. เป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้พ้นเกณฑ์ภาคบังคับ
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้ที่พลาดโอกาส และขาดโอกาสได้รับการศึกษาในระบบ หรือในพื้นที่ที่สถานศึกษาในระบบไม่สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีให้ได้
3. เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น เน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการปฏิบัติจริงสอดคล้องกับวิถีชีวิตนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพได้ในทันที
4. เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เห็นคุณค่าและมีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้ ตลอดจนแสวงหาความรู้ในการพัฒนาตนเองและสังคมอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
5. เป็นการศึกษาที่ให้คุณค่าของความรู้ ประสบการณ์ และอาชีพของผู้เรียน โดยสามารถนำมาเทียบโอนเป็นผลการเรียนตามหลักสูตรได้
6. ส่งเสริมบุคคล องค์กร ชุมชนในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

4.4.3 จุดหมาย

เพื่อให้การจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีความเป็นไทย และมีศักยภาพในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต จึงกำหนดจุดหมายซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาดังนี้

1. เห็นคุณค่าและมีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
2. มีความรู้ และเข้าใจในประวัติศาสตร์ชาติไทย ชุมชน ท้องถิ่น ภูมิใจในความเป็นไทย ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักภาษา สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
3. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม
4. วิสัยทัศน์ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ สภาวะปัญหาของตนเอง ชุมชน สังคม โดยใช้กระบวนการ “คิดเป็น” ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

5. มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ มีทักษะในการดำเนินชีวิต และรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต
6. เห็นคุณค่าและเลือกใช้วิทยาการ ภูมิปัญญา และเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาองค์ความรู้ให้ก้าวทันต่อความเจริญและความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก
7. มีทักษะและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพการงาน เป็นแบบอย่างหรือเป็นผู้นำด้านการพัฒนาอาชีพ เพื่อการพึ่งพาตนเองและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น
8. รักการออกกำลังกาย รู้จักรักษาสุขภาพของตนเองให้แข็งแรงมีบุคลิกภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพในการดำเนินชีวิต
9. มีความสามารถในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งยั่งยืนพร้อมที่จะแข่งขันในสังคมโลกอย่างมีสันติ
10. เป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่มีประสิทธิภาพ มีค่านิยมการเป็นผู้ผลิตมากกว่าการเป็นเพียงผู้บริโภค
11. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสังแวดล้อมที่ยั่งยืน

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ต้องขัง สรุปได้ว่าหลักในการจัดการศึกษา อยู่บนหลักความเชื่อที่ว่าการศึกษาจะเป็นการฟื้นฟู แก้ไข และปรับปรุงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้นเพื่อกลับสู่สังคมและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ผู้ต้องขังมีความต้องการและความสนใจที่จะสมัครเรียนโดยไม่มีการบังคับ และวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้ต้องขังมีความรู้ที่สูงขึ้น โดยการใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน 3 หลักสูตร ได้แก่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวิธีเรียน 3 รูป คือ ตนเอง ชั้นเรียน ทางไกล ซึ่งจัดวิธีเรียนได้ตามความเหมาะสม

ปัจจุบันมีการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จากหลักสูตรแกนกลาง ซึ่งมีแนวคิด หลักการ จุดหมายในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้ใหญมีความรู้ตามความต้องการและความสนใจ โดยใช้หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และต้องเป็นผู้ที่พ้นเกณฑ์ภาคบังคับมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายที่พลาดโอกาส ด้อยโอกาส และขาดโอกาส ให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถที่จะพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีศักยภาพในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต

5. หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามแนวคิด หลักการและจุดหมายของการศึกษานอกโรงเรียน และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของประเทศ จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : 9-29) แยกเป็นหัวข้อดังนี้ 5.1 ระดับการศึกษา 5.2. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ 5.3 การจัดสาระการเรียนรู้ 5.4 เวลาเรียน

5.5 การลงทะเบียนเรียน 5.6 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 5.7 วิธีการเรียนรู้ 5.8 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ 5.9 การเทียบโอนผลการเรียน โดยมีประเด็นรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 ระดับการศึกษา

การจัดการศึกษานอกโรงเรียน โดยใช้เกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ หรือกลุ่มเป้าหมายที่พลาดและขาดโอกาสได้รับการศึกษาในระบบหรือในพื้นที่ที่สถานศึกษาไม่สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีให้ได้ โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.1 ระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษที่จัดให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่จบการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่จบการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า

1.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่จบการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า

5.2 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ได้กำหนดไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ ตามความสามารถ ตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษาสามารถพัฒนาเพิ่มเติมตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม เพื่อให้เหมาะสม กับกลุ่มเป้าหมายนอกโรงเรียนโดยกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้

5.2.1 สาระการเรียนรู้ การกำหนดสาระการเรียนรู้ การศึกษานอกโรงเรียน ได้ยึดกรอบสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการ การเรียนรู้ คุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรม ของผู้เรียน โดยแบ่งออกเป็น 8 หมวดวิชา ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. ภาษาต่างประเทศ
5. พัฒนาสังคมและชุมชน (สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม)
6. พัฒนาทักษะชีวิต 1 (สุขศึกษาและพลศึกษา)
7. พัฒนาทักษะชีวิต 2 (ศิลปะ)
8. พัฒนาอาชีพ (การงานอาชีพและเทคโนโลยี)

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 หมวดวิชาดังกล่าว เป็นองค์ความรู้ที่ผู้เรียนต้องเรียน เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพและศึกษาต่อ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มหมวด วิชาดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน เป็นองค์ความรู้ที่เป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ เพื่อนำไปประยุกต์ในวิถีชีวิต การงานและอาชีพ และการพัฒนาสังคมและชุมชนของผู้เรียน ประกอบด้วย 4 หมวดวิชา คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ เป็นองค์ความรู้ที่เป็นทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีความสุนทรีย์ภาพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เนื่องจากกลุ่มผู้เรียนการศึกษานอกระบบ เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในชีวิตมาพอสมควร องค์ความรู้ และสาระการเรียนรู้ที่จัดให้จึง พัฒนาให้เหมาะสมกับวัยและสามารถนำไปใช้ในชีวิตได้ทันทีประกอบด้วย 4 หมวดวิชา คือ พัฒนา สังคมและชุมชน (สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม) พัฒนาทักษะชีวิต 1 (สุขศึกษาและพลศึกษา) พัฒนาทักษะชีวิต 2 (ศิลปะ) พัฒนาอาชีพ (การงานอาชีพและเทคโนโลยี)

5.2.2 มาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการ การศึกษานอกโรงเรียน ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของหมวดวิชา 8 หมวดวิชา ตามหลักสูตรการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของแต่ละหมวดวิชา เพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. **มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน** เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ ในแต่ละหมวดวิชา เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ยึดถือมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทั้งนี้ได้มีการเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ในหมวดวิชาพัฒนา อาชีพ เพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

2 **มาตรฐานการเรียนรู้ระดับการศึกษา** เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละ หมวดวิชา เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละระดับการศึกษา ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้ ระดับการ ศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งได้ปรับและพัฒนามาตรฐานการ เรียนรู้ให้เหมาะสมกับลักษณะทางธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมายผู้เรียน การศึกษานอกระบบ ทั้งนี้ มาตรฐานการเรียนรู้ระดับการศึกษาของแต่ละหมวดวิชาจะกำหนดไว้ในเอกสารกรอบมาตรฐานการ เรียนรู้และสาระการเรียนรู้ของหมวดวิชาต่างๆ มาตรฐานการเรียนรู้ระดับการศึกษาได้กำหนดไว้ เฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคน สำหรับมาตรฐานการ เรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคม การสร้างคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และความถนัด ของผู้เรียนให้สถานศึกษาเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

5.3 การจัดการเรียนรู้อื่น

การจัดการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ได้ยึดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยได้มีการปรับสาระการเรียนรู้ในแต่ละระดับการศึกษาให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายผู้เรียนการศึกษานอกกระบวน ดังนี้

5.3.1 สาระการเรียนรู้ที่ต้องเรียนในแต่ละระดับการศึกษา สาระการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียนมี 8 หมวดวิชา ประกอบด้วยการจัดการศึกษานอกโรงเรียนประกอบด้วยกลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน 4 หมวดวิชา ได้แก่ หมวดวิชาภาษาไทย หมวดวิชาคณิตศาสตร์ หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ และหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ และกลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ 4 หมวดวิชา ได้แก่ หมวดวิชาพัฒนาสังคมและชุมชน หมวดวิชาทักษะชีวิต 1 หมวดวิชาทักษะชีวิต 2 และหมวดวิชาพัฒนาชีวิต ซึ่งผู้เรียนทุกระดับการศึกษาต้องเรียนให้ครบทั้งกลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน และกลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์

5.3.2 กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้นำมวลประสบการณ์ และทักษะที่ได้จากการเรียนรู้ตามหลักสูตรไปพัฒนาความสามารถของตน ตามศักยภาพเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่จัดให้เรียนรู้ในหมวดวิชาต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองรอบค้ว ชุมชน และสังคม โดยใช้กระบวนการคิดเป็นในการดำเนินกิจกรรมบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมและกระบวนการกลุ่มอันจะส่งผลก่อนการจบหลักสูตร โดยผู้เรียนจะทำกิจกรรมดังกล่าวทุกภาพเรียนหรือภาคเรียนใดภาคเรียนหนึ่ง รวมหลักสูตรไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง โดยสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมหรือการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมมานับรวมเป็นกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ ทั้งนี้กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. **กิจกรรมพัฒนาตนเองและครอบครัว** เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสิ่งแวดล้อมของครอบครัว เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต อยู่ร่วมกันในสังคมและชุมชนได้อย่างมีความสุข

2. **กิจกรรมพัฒนาชุมชนและสังคม** เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งตลอดจนการพัฒนาสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยการมีส่วนร่วมในการกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนจำนวนหน่วยกิตที่ต้องเรียนตลอดหลักสูตร

ในแต่ละระดับได้กำหนดค่าสาระการเรียนรู้ในแต่ละหมวดวิชาเป็นหน่วยกิต โดยกำหนดให้ 1 หน่วยกิต ใช้เวลาเรียน 40 ชั่วโมง จำแนกได้ดังนี้

1. **ระดับประถมศึกษา** ผู้เรียนต้องลงทะเบียนเรียนไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต ประกอบกลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน จำนวน 4 หมวดวิชา หมวดวิชา 5 หน่วยกิต รวม 20 หน่วยกิต กลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ จำนวน 4 หมวดวิชา หมวดวิชาวิชาละ 7 หน่วยกิต รวม 28 หน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง

2. **ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น** ผู้เรียนต้องลงทะเบียนเรียนไม่น้อยกว่า 56 หน่วยกิต ประกอบด้วย กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน จำนวน 4 หมวดวิชา หมวดวิชาละ 6 หน่วย

รวม 24 หน่วยกิต และกลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ จำนวน 4 หมวดวิชา หมวดวิชาละ 8 หน่วยกิต รวม 3 หน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 56 หน่วยกิต และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เรียนต้องลงทะเบียนไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต ประกอบด้วย กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน จำนวน 4 หมวดวิชา หมวดวิชาละ 7 หน่วยกิต รวม 28 หน่วยกิต และกลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ จำนวน 4 หมวดวิชา หมวดวิชาละ 12 หน่วยกิต รวม 48 หน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 76 หน่วยกิต และพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง

สำหรับกลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน และกลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกรณีที่ผู้เรียนประสงค์จะเรียนหมวดวิชาใดวิชาหนึ่งลึกซึ้งมากขึ้น เพื่อให้มีความรู้และทักษะ เพื่อการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นสถานศึกษาสามารถพัฒนาหมวดวิชาเพิ่มเติมขึ้นได้ตามความต้องการของผู้เรียน

5.4 เวลาเรียน

การจัดการศึกษาโดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ปีการศึกษาหนึ่งแบ่งออกเป็น 2 ภาคเรียน ประมาณภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ ใช้เวลาเรียนตลอดหลักสูตรแต่ละระดับการศึกษาไม่น้อยกว่า 4 ภาคเรียน ยกเว้นในกรณีที่ผู้เรียนผ่านการประเมินการเรียนรู้ และประสบการณ์หรือเทียบโอนผลการเรียนสามารถจบหลักสูตรก่อน 4 ภาคเรียนได้

5.5 การลงทะเบียน

การลงทะเบียนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เรียนจะต้องลงทะเบียนเรียนตลอดหลักสูตรแต่ละระดับการศึกษา ภาคเรียนละไม่เกิน 2 หมวดวิชา ยกเว้นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรณีที่ผู้เรียนมีความประสงค์ลงทะเบียนกลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน และกลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์เพิ่มเติมตามความต้องการของผู้เรียน และสามารถลงทะเบียนเรียนเพิ่มได้อีก 1 หมวดวิชา ทั้งนี้ไม่นับรวมหมวดวิชาที่เทียบโอนผลการเรียน

5.6 รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ได้กำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

5.6.1 การจัดการเรียนรู้โดยการพบกลุ่ม จะเน้นหนักการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหลักมีการพบกลุ่มเพื่อนำสิ่งที่ได้ไปศึกษาค้นคว้ามานำเสนอ อภิปราย และสรุปได้ในลักษณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

5.6.2 การจัดการเรียนรู้โดยการศึกษาทางไกล เป็นวิธีการเรียนที่ผู้เรียนรู้โดยผ่านสื่อการศึกษาทางไกล ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ Internet เป็นต้น

5.7 วิธีการเรียนรู้

ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากการเรียนรู้จากกลุ่ม การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จากการสอน และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ดังนี้

5.7.1 การเรียนรู้จากกลุ่ม นอกจากผู้เรียนจะศึกษาด้วยตนเอง การเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ยังเน้นให้ผู้เรียนได้มีการพบกลุ่มสัปดาห์ละไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง เพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้ และโครงการที่เกิดจากการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลมานำเสนอและเรียนรู้ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ประสบการณ์ การอภิปรายในหมวดวิชาที่ผู้เรียนอยู่แล้วแต่ยังไม่ชัดเจนในประเด็นหรือข้อคำถามบางเรื่องมาเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสรุปเป็นความคิดรวบยอดของตนเองโดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษาและชี้แนะนำให้ความกระจ่างอีกครั้งหนึ่งและมีการทดสอบย่อย

5.7.2 การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งวิทยาการต่างๆ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชนและศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่มีสื่อเก็บรวบรวม สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสาร หนังสือและสื่อประเภทต่างๆ ที่หลากหลาย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วีดิทัศน์ แผ่นเสียง CD-ROM สื่อบุคคล ได้แก่ ผู้รู้ ผู้ชำนาญการ ภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้าน แห่งการเรียนรู้ ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานประกอบการ แหล่งท่องเที่ยวและสื่อการศึกษาทางไกล ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ เหล่านี้เป็นต้น

5.7.3 การเรียนรู้จากการเสริมความรู้ เป็นการเรียนรู้โดยการสอนเสริมผู้สอนต้องจัดทำตารางการสอนเสริมในกลุ่มสาระวิชาเป็นองค์ความรู้ ซึ่งเป็นทฤษฎี กฎเกณฑ์ที่มีเนื้อซับซ้อนและเข้าใจยาก โดยครูผู้สอนอาจจะสอนเสริมในกรณีที่มีคุณสมบัติในสาขาวิชานั้นๆ หรือเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา นั้นๆ มาให้ความรู้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ความเข้าใจและมีทักษะในศาสตร์ นั้นๆ ได้อย่างแท้จริง

5.7.4 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้โดยผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ และค้นพบความรู้ด้วยตนเอง เป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ด้วยการปฏิบัติจริงจากการทำโครงการ เหล่านี้เป็นต้น

5.8 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน สถานศึกษาต้องมีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการวัดและประเมินผลทุกหมวดวิชา การประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์และการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน รวมทั้งการประเมินคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน

ระดับชาติ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย

5.8.1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการประเมินผลระดับสถานศึกษาที่กระทำควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพียงใด และเพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งนำมาใช้ในการพิจารณาตัดสินความสำเร็จทางการศึกษาของผู้เรียนอีกด้วย การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. การวัดและประเมินผลหมวดวิชา สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการประเมินผู้เรียนใน 3 ลักษณะ คือ ประการแรก การประเมินเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน ประการที่สอง การประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อทราบความก้าวหน้า ทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรมค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินให้ประเมินอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ของสังคม และประการที่สาม การประเมินผลปลายภาคเรียน เพื่อทราบผลการเรียนรู้ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้โดยภาพรวม ทั้งนี้อัตราส่วนคะแนนการวัดและประเมินผลระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียนขึ้นอยู่กับคณะกรรมการประเมินผลของสถานศึกษาเป็นผู้กำหนด แต่ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับนโยบายด้านการวัดและประเมินผลของกระทรวงศึกษาธิการ และกรมการศึกษานอกโรงเรียน การประเมินผลการเรียนรู้หมวดวิชาให้ระดับผลกาเรียนเป็น 5 ระดับ คือ 4 (ดีมาก) 3 (ดี) 2 (ปานกลาง) 1 (ผ่าน) และ 0 (ไม่ผ่าน) ทั้งนี้กระบวนการและวิธีการประเมินผลจะต้องมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมในกระบวนการวัดและปริมาณผลการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการที่หลากหลายเน้นการปฏิบัติจริง ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้

2. การประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้เรียนต้องเข้าร่วมและผ่านการประเมินกิจกรรมพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เป็นผ่าน

3. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถานศึกษาจะต้องประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียนทุกคน ผลการประเมินเป็นดีมาก ดี และพอใช้

4. การประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน สถานศึกษาต้องประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน ของผู้เรียนทุกคน ผลการประเมิน ให้เป็นดีมาก ดี และพอใช้

5.8.2 การประเมินคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนระดับชาติ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในภาคเรียนสุดท้ายของทุกระดับ ได้แก่ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนระดับชาติ ในหมวดวิชาที่สำคัญ ตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด การประเมินคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนระดับชาติ ไม่มีผลต่อการได้หรือตกของผู้เรียน แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบผลการเรียนรู้

ของผู้เรียน เป็นรายสถานศึกษารายอำเภอ รายจังหวัด รายภาค และภาพรวมของประเทศ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพเรียนการสอนของสถานศึกษาต่อไป

5.9 การเทียบโอนผลการเรียน

5.9.1 สถานศึกษาสามารถดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียน โดยการนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษา การเรียนรู้ และหรือจากการทำงาน จากประสบการณ์ชีวิต หรือจากการประกอบอาชีพ มาเทียบโอนเป็นผลการเรียนตามหลักสูตรในระดับที่กำลังศึกษาอยู่ การเทียบโอนสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. พิจารณาจากหลักฐานการศึกษา
2. ประเมินความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน

ทั้งนี้ให้สถานศึกษาดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนกลุ่มเป้าหมายทั่วไปและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะโดยจัดทำแนวปฏิบัติเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และแนวทางการเทียบโอนผลการเรียน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

6. การจัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ในเรือนจำและทัณฑสถาน

การดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ในเรือนจำและทัณฑสถาน มีการดำเนินการดังนี้ 6.1 การจัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ 6.2 การบริหารโรงเรียนผู้ใหญ่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (แดนไทย เจริญ. 2544:18-20)

6.1 การจัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่

การจัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ในเรือนจำและทัณฑสถาน กรมราชทัณฑ์ได้มอบหมายให้เรือนจำและทัณฑสถานที่มีความประสงค์จะจัดตั้งเสนอต่อกรมการศึกษานอกโรงเรียนล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 2 เดือน พร้อมทั้งแจ้งให้กรมราชทัณฑ์ทราบด้วย เวลาสำหรับการเรียนการสอนให้อยู่ระหว่าง 08.30 –15.00 น. โดยแบ่งภาคเรียนออกเป็น 2 ภาคเรียน คือ

1. ภาคเรียนที่ 1 วันเปิดภาคเรียน วันที่ 16 พฤษภาคม วันปิดภาคเรียนวันที่ 1

ตุลาคม

2. ภาคเรียนที่ 2 วันเปิดภาคเรียน วันที่ 1 พฤศจิกายน วันปิดภาคเรียนวันที่ 1

เมษายน

สถานศึกษาที่มีนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา อาจเปิดดำเนินการเรียนการสอนในภาคฤดูร้อนได้ตั้งแต่วันที่ 1-30 เมษายน นอกจากนี้กรมการศึกษานอกโรงเรียนยังได้กำหนดคุณสมบัติของบุคลากรโรงเรียนผู้ใหญ่ไว้ดังนี้ (กรมราชทัณฑ์, 2537 : 16-21)

1. มีคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบราชการครู พ.ศ. 2523
 2. ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการ ต้องเป็นหัวหน้าสถานศึกษาของโรงเรียนภาคปกติ หรือหัวหน้าหน่วยงานที่โรงเรียนผู้ใหญ่วางตั้ง หรือผู้ที่หัวหน้าสถานศึกษาหรือหัวหน้าหน่วยงานมอบหมาย หรือได้รับการยินยอมจากเจ้าของกิจการในกรณีที่โรงเรียนผู้ใหญ่วางตั้งเอกชนเสนอจัดตั้ง
 3. ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ ต้องมีคุณสมบัติดังนี้
 - 3.1 เป็นข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งระดับ 5 หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือ
 - 3.2 ต้องมีวุฒิระดับอนุปริญญา หรือเทียบเท่าขึ้นไป
 4. ครู อาจารย์ หรือผู้สอน ต้องมีวุฒิดังนี้
 - 4.1 สอนระดับประถมศึกษา ต้องมีวุฒิ ป.กศ. หรือเทียบเท่าขึ้นไป
 - 4.2 สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต้องมีวุฒิ ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่าขึ้นไป
 - 4.3 สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องมีวุฒิ ปริญญาตรี หรือเทียบเท่าขึ้นไป
 5. เจ้าหน้าที่ธุรการ การเงิน บัญชี และพัสดุ ต้องเป็นข้าราชการระดับ 2 หรือเทียบเท่าขึ้นไป
 6. เจ้าหน้าที่ทะเบียนและวัดผลต้องมีวุฒิปริญญาตรี หรือเทียบเท่าขึ้นไป
 7. ครูหรืออาจารย์บรรณารักษ์ ต้องเป็นผู้ทำหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดของโรงเรียนในภาคปกติ หรือเป็นผู้มีความรู้ในวิชาบรรณารักษ์
 8. ครูหรืออาจารย์แนะแนว ต้องมีวุฒิปริญญาตรี หรือเทียบเท่าขึ้นไป
 9. นักการภารโรงต้องมีความรู้ไม่ต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่า
- ทั้งนี้บุคลากรตามข้อ 1, 3, 4, 5, 6 และ 7 ต้องเป็นผู้ผ่านการอบรมโดยได้รับวุฒิบัตรตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

6.2 การบริหารโรงเรียนผู้ใหญ่ในเรือนจำและทัณฑสถาน

การบริหารโรงเรียนผู้ใหญ่ในเรือนจำและทัณฑสถาน สังกัดกรมราชทัณฑ์นั้นเป็นการบริหารโดยอิสระจากเรือนจำและทัณฑสถาน กล่าวคือ โรงเรียนผู้ใหญ่จะดำเนินการติดต่อประสานงานกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร กรมการศึกษานอกโรงเรียนโดยตรง แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาการเรือนจำหรือผู้อำนวยการทัณฑสถานทราบ นอกจากนี้โรงเรียนผู้ใหญ่มิยังต้องรายงานผลการปฏิบัติงานทุกภาคการศึกษาให้กรมราชทัณฑ์ทราบด้วย

กรมราชทัณฑ์ และกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ร่วมกันกำหนดนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ และจัดทำข้อตกลงร่วมมือกันจัดการศึกษานอกโรงเรียนขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้กับกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ต้องขัง และยกระดับพื้นฐานการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขังให้ได้รับการศึกษาสูงขึ้น ตลอดจนการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นภายหลังพ้นโทษ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. ร่วมมือกันจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน
2. นโยบายการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ต้องขังถือเป็นภารกิจร่วมกัน
3. กำหนดแผนงานและเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกันอย่างชัดเจน
4. จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการในการดำเนินงานขึ้นประกอบด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของทั้งสองหน่วยงานเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย กำกับดูแล ติดตามผล และประเมินผลการปฏิบัติงาน

5. ระดมสรรพกำลังและทรัพยากรของแต่ละหน่วยงานมาดำเนินการสนับสนุนซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่กลุ่มเป้าหมาย

6. ให้มีการประชุมติดต่อประสานงานร่วมมือกันทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการในทุกระดับ เพื่อให้เกิดเอกภาพในการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง

7. สนับสนุน ส่งเสริม อำนวยความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่

8. แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติงานร่วมกัน

9. ให้มีการประชาสัมพันธ์แถลงข่าวอย่างสม่ำเสมอ

10. ให้มีการติดตาม ประเมินผลและพัฒนาการดำเนินงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

จากข้อตกลงดังกล่าวนี้ได้จัดตั้ง “ศูนย์การเรียนรู้” ขึ้นในเรือนจำและทัณฑสถาน กรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณ วิชาการ การพัฒนาบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนตามความจำเป็น การบริหารศูนย์การเรียนรู้ดำเนินการในลักษณะเช่นเดียวกันกับสถานศึกษาที่มีคณะผู้บริหาร และผู้ดำเนินการ ประกอบด้วยบุคลากรฝ่ายต่างๆ ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์การเรียนรู้ เจ้าหน้าที่ธุรการและการเงิน เจ้าหน้าที่ทะเบียน ครูผู้สอนหรือครูประจำกลุ่ม ตามจำนวนชั้นเรียนหรือกลุ่มที่เปิดสอน และเจ้าหน้าที่อื่นๆ หัวหน้าศูนย์การเรียนรู้ในเรือนจำหรือทัณฑสถานเป็นผู้เสนอขอแต่งตั้งบุคลากรดำเนินงานและผู้สอนของศูนย์การเรียนรู้ไปยังผู้มีอำนาจในการอนุมัติและแต่งตั้ง โดยผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ และครูผู้สอนจะได้คำตอบแทนตามหลักเกณฑ์ที่ กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด (กรมราชทัณฑ์, 2538 : 25-27)

จากภารกิจและบทบาทหน้าที่กรมราชทัณฑ์ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่ากรมราชทัณฑ์ได้เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา โดยการร่วมมือกับกรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ในเรือนจำและทัณฑสถาน ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัณฑสถานบำบัดจังหวัดปทุมธานีได้ดำเนินการตามนโยบายของกรมราชทัณฑ์ และแผนทิศทางการราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้าในการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขัง โดยการจัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ จนถึงปัจจุบันได้ดำเนินการจัดให้มีการเรียนการสอนทั้งสายสามัญ สายอาชีพ สายธรรมศึกษา และอุดมศึกษา

ทั้งนี้กรมราชทัณฑ์ได้ร่วมกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน จัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ขึ้นในเรือนจำและทัณฑสถานปัจจุบันมีโรงเรียนผู้ใหญ่ทั้งหมด 129 แห่ง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. มปป : 36) ซึ่งได้จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ แบ่งออกเป็น 3

หลักสูตร คือ หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2531 หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 และหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2530 และเพื่อให้การศึกษาวิชาสามัญสำหรับผู้ต้องขังได้ผลอย่างเต็มที่ กรมราชทัณฑ์จึงได้กำหนดให้เรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศดำเนินการจัดการสอนระดับประถมศึกษาในระบบชั้นเรียน ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น ให้เรือนจำและทัณฑสถานพิจารณาเปิดสอนได้ทั้ง 3 วิธีเรียน คือ ชั้นเรียน ทางไกลตนเอง ตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์โดยประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่เรือนจำและทัณฑสถานตั้งอยู่ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 : 30-32) ซึ่งเป็นหลักสูตรเดิมก่อนกระทรวงศึกษาธิการจะประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แทนหลักสูตรการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอน พ.ศ. 2530 แต่ผู้ที่ศึกษาก่อนปีการศึกษา 2546 ให้ศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าวจนจบแต่ต้องไม่เกินปีการศึกษา 2548 ทั้งนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้ใช้ได้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2546 เป็นต้นไป(กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : ไม่ระบุหน้า)

ดังนั้น การจัดการศึกษาให้กับกลุ่มผู้ต้องขังต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้มีประสิทธิภาพตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานและสาระการเรียนรู้ นั้น สื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอน หลักสูตรและเนื้อหาวิชา วิธีการเรียน รวมทั้งตัวผู้เรียนเอง ก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาด้วยเช่นกัน

7. ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

ผู้ต้องขังเป็นบุคคลที่กระทำผิดในคดีอาญาเสียดิจ ซึ่งมีสภาพภาวะจิตใจที่สับสน วิดกกังวลจากการกระทำผิด นอกจากนั้นการถูกต้องขังทำให้ขาดอิสระจึงทำให้เกิดความเครียด และผู้ต้องขังแต่ละคนก็จะมีพฤติกรรมแสดงออกที่แตกต่างกัน ดังนั้นการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว จึงจะทำให้ผู้ต้องขังสามารถจัดการกับสภาพภาวะจิตใจและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่เหมาะสม และเนื่องจากผู้ต้องขังอยู่ในวัยผู้ใหญ่ผู้ที่จัดการศึกษาต้องมีความเข้าใจในสภาพการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ จึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ แยกเป็นหัวข้อดังนี้ 7.1 ความหมายของการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ 7.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ 7.3 อุปสรรคหรือข้อจำกัดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

7.1 ความหมายของการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538 : 39) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากการได้รับสิ่งเร้า และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าวควรมีลักษณะที่ถาวรพอสมควร ซึ่งก็คือการได้รับประสบการณ์นั่นเอง

ฮิลการ์ต และบลูเวอร์ (พรประไพ อุทะนุด. 2543 : 19 ; อ้างอิงจาก Hillgaard, R.B., Bower. 1978. The Psychology in Education) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดกิจกรรม หรือเป็นกระบวนการที่ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยเป็นผลของการตอบสนองต่อสภาพการฝึกฝน เช่น จากการฝึกฝนและประสบการณ์การเรียนรู้ทำให้บุคคลมีการ

ปรับตัวทั้งในด้านส่วนตัวและสังคม หากเกิดการเปลี่ยนแปลงก็นับได้ว่าย่อมมีการเรียนรู้เกิดขึ้นเสมอ ซึ่งถือว่าอยู่ในกระบวนการเรียน เป็นผลมาจากประสบการณ์และการฝึกฝน มิใช่เป็นผลมาจากการตอบสนองตามธรรมชาติ หรืออุบัติเหตุ ความบังเอิญต่างๆ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรในตัวของผู้มนุษย์ จากพฤติกรรมเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ๆ ซึ่งมีผลมาจากการฝึกฝน การได้รับข้อมูลข่าวสารและจากประสบการณ์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

7.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่นั้น โนลส์ (สวัณน์ วัฒนวงศ์. 2538 : 138-139 ; อ้างอิงจาก Knowles. 1978. The adult Learner : A Neglected Species.) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากผลงานของลินเดอร์แมน ได้สรุปเป็นพื้นฐานการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ (Modern Adult Learning Theory) ซึ่งสาระสำคัญดังนี้

1. ความต้องการและความสนใจ (Need and Interests) การเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะได้ผลดี หากตรงกับความต้องการและความสนใจของเขา
2. สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ (Life Situation) การเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะได้ผลดี ถ้าหากเอาถือตัวผู้ใหญ่เป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน (Life Centered) ดังนั้นในการจัดหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ จึงควรยึดถือสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ใหญ่เป็นสำคัญ มิใช่ตัวเนื้อหาวิชาทั้งหมด
3. การวิเคราะห์ประสบการณ์ (Analysis of Experience) คือ การที่ผู้สอนพยายามวิเคราะห์ประสบการณ์ได้บ้างและหาทางนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป
4. ผู้ใหญ่ต้องการเป็นผู้นำตนเอง (Self Directing) ความต้องการที่อยู่ในส่วนลึกของผู้ใหญ่ คือ การมีความรู้สึกต้องการที่จะสามารถนำตนเองได้ เพราะฉะนั้นครูจึงควรมีบทบาทเป็นผู้ร่วมอยู่ในกระบวนการสืบหา หรือค้นหาคำตอบร่วมกันกับผู้เรียน ไม่ควรเป็นผู้สื่อความรู้แก่นักเรียนและคอยทำหน้าที่ประเมินผลว่าเขาคล้อยตามหรือไม่เพียงใด
5. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) ความแตกต่างระหว่างบุคคลจะมีเพิ่มมากขึ้นในแต่ละบุคคลเมื่อมีอายุมากขึ้น ดังนั้นในการสอนผู้ใหญ่จะต้องคำนึงถึงรูปแบบการเรียนการสอน (Style) เช่น เวลาที่ได้ทำการสอน สถานที่สอน และประการสำคัญคือความสามารถในการเรียนรู้แต่ละขั้นของผู้ใหญ่ ย่อมเป็นไปตามความสามารถของผู้ใหญ่แต่ละคน (Pace of Learning)

ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เป็นทฤษฎีพฤติกรรมนิยมทางด้านจิตวิทยาที่ศึกษาพัฒนาการเรียนรู้ของคน จะอธิบายหรือให้เหตุผลถึงสภาพการณ์ต่างๆ ของกระบวนการเรียนรู้เป็นหลักการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์การเรียนการสอนผู้ใหญ่ได้

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538 : 46-45) ได้สรุปทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มพฤติกรรมนิยม หลักการสำคัญที่จิตวิทยาในกลุ่มนี้ เชื่อถือ คือการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเนื่องจากความเกี่ยวโยงกันระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง สกินเนอร์ (Skinner) ได้กล่าวถึงลักษณะการเรียนรู้โดยการเสนอให้เห็นความสำคัญขององค์ประกอบการเรียน 2 ประการ

1.1 วิธีการควบคุมพฤติกรรม (Control) ทั้งนี้เพราะว่าพฤติกรรมต่างๆ ในการเรียนรู้นั้นจะเป็นต้องอาศัยสภาพการณ์และเงื่อนไข (Condition) ที่เหมาะสมเพื่อช่วยในการควบคุมพฤติกรรมได้ผลดี การใช้กฎในการรู้ผลลัพท์ (Law of Effect) เป็นเงื่อนไขในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการเรียนรู้

1.2 วิธีการตกแต่งพฤติกรรม (Shaping) เป็นเทคนิคที่ต้องอาศัยในการใช้ แรงเสริม (Reinforcement) ควบคู่ไปด้วย ในการตกแต่งพฤติกรรมที่เหมาะสมอันทำให้ผลของการเรียนรู้ตามที่เรามีความต้องการ

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มพุทธินิยม หลักการสำคัญที่นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ เชื่อถือ คือการเรียนรู้เกิดขึ้นต้องอาศัยทั้งสิ่งแวดล้อมและตัวผู้เรียนมิใช่ความสำคัญ ขึ้นอยู่กับสิ่งเร้า ภายนอกอย่างเดียว นักจิตวิทยากลุ่มนี้จะเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทและส่วนร่วมมากขึ้น โดยที่ผู้เรียน จะต้องมีความมุ่งหมายและกำหนดวัตถุประสงค์เป็นเป้าหมายของตนเองได้

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มมนุษยนิยม หลักการสำคัญที่นักจิตวิทยากลุ่มนี้ เชื่อถือ คือการให้ความสำคัญกับผู้เรียนโดยเน้นถึงศักดิ์ศรีเป็นมนุษย์ การเรียนรู้มีความสำคัญ เกี่ยวพันกับตัวผู้เรียนเป็นอย่างมาก ถึงแม้บรรดาสิ่งเร้าทั้งหลายจะมาจากภายนอกก็ตาม แต่ว่าการคิดค้นเพื่อความเข้าใจจะต้องเกิดจากตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักการที่สำคัญของมนุษยนิยมก็คือ ในการเรียนรู้นั้นผู้เรียนย่อมจะได้รับประสบการณ์ต่างๆ ที่ต้องการด้วยตนเอง

จากการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ สามารถสรุปได้ว่า ผู้ใหญ่จะเรียนได้ดีก็ต่อเมื่อ ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จะเรียนที่จะเขียน และเรื่องที่เรียนนั้นสามารถสนองความต้องการ และสัมพันธ์กับความรู้ ประสบการณ์ของผู้เรียนได้ ผู้สอนและผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจกันและกัน การจัดการเรียนการสอนควรให้สอดคล้องกับปัญหาที่พบจริงในชีวิตประจำวัน เพราะจะทำให้ผู้เรียน รู้วิธีแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ ได้ดี

การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนผู้ใหญ่ จำเป็นต้องมีองค์ประกอบหลายๆ ด้าน ด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวครูผู้สอน บทบาทของครูผู้สอน หรือการถ่ายทอดความรู้นั้นจะเน้น “ครู” ในฐานะเป็น “ผู้อำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้” (Facilitator of Learning) มีนักการศึกษา ผู้ใหญ่ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของครูผู้สอนผู้ใหญ่ว่า เป็นการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator of Learning) ควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ

1. ให้ความไว้วางใจ และการยอมรับในตัวผู้เรียน
2. การมีความจริงใจต่อผู้เรียน
3. มีความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจ รวมทั้งมีการตั้งใจฟังผู้เรียนพูด

นอกจากนี้ควรมีแนวทางในการปฏิบัติเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ดังต่อไปนี้ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2538 : 130 ; อ้างอิงจาก Rogers 1986. Teachig Adult)

1. สร้างบรรยากาศในการเรียนให้เป็นกันเอง
2. ผู้สอนควรทำเป็นสมาชิกของกลุ่มคนหนึ่ง แต่จะคอยช่วยให้สมาชิกของกลุ่มกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น
3. คอยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน เช่น จัดสื่อ อุปกรณ์ ตลอดจนแหล่งวิทยาการต่างๆ
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
5. สนับสนุนให้ผู้เรียนมีกำลังใจ มีความพยายามในการเรียน และให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
6. ให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้ประเมินการจัดกิจกรรม
7. ใจกว้าง อารมณ์ดี รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน และให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ
8. เขาควรจะได้เริ่มต้นแสดงความรู้สึกให้เกิดขึ้นในกลุ่มเมื่อมีความคิดเห็น แต่ไม่ใช้การบังคับข่มขู่ ซึ่งความคิดที่แสดงออกมานั้น สมาชิกอื่นอาจจะยอมรับฟังหรือไม่รับฟังก็ได้
9. ตลอดเวลาของการมีประสบการณ์ร่วมกันในห้องเรียน ผู้อำนวยความสะดวกจะต้องมีความว่องไว (Alert) อยู่ตลอดเวลา ต้องการแสดงออกมาในการรับรู้อารมณ์อย่างลึกซึ้ง
10. ในขณะที่ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกต่อการรับรู้ จะต้องพยายามรับรู้และยอมรับว่าตัวเองก็ย่อมจะมีข้อจำกัดอยู่หลายประการด้วยเช่นกัน

7.3 อุปสรรคหรือข้อจำกัดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

ปฐม นิคมานนท์ (2528 : 317) ได้สรุปอุปสรรคและข้อจำกัด แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

7.3.1 ข้อจำกัดที่แท้จริง หมายถึง ขีดความสามารถสูงสุดของบุคคลในการเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีลักษณะคล้ายกับถึงจุดอิ่มตัวถึงได้รับการฝึกฝนเพียงไรก็ไม่สามารถเพิ่มเรื่อนั้นๆ ได้

7.3.2. ข้อจำกัดที่ไม่จริง ส่วนใหญ่จะเป็นข้อจำกัดในทางจิตวิทยาและสังคม ได้แก่ ความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ซึ่งอาจคิดได้ว่าตนเองทำไม่ได้ ไร้ความสามารถ คิดว่าแก่เกินไปที่จะเรียน คิดว่าเป็นเรื่องที่ยากเกินไป รวมทั้งไม่มีเวลา อาย ขี้เกียจ หรือไม่อยากทดลอง เป็นต้น

ข้อจำกัดที่ไม่จริงอีกประการหนึ่ง ได้แก่ ความพึงใจ ค่านิยม หรือทัศนคติในแต่ละสังคมหรือแต่ละวัฒนธรรม ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่อ้างต่อไปนี้

1. ความรู้ที่ว่าอาจจะฝึกหรือเปลี่ยนแปลงธรรมชาติคนไม่ได้ ความเชื่อนี้ อาจเกิดจากความรู้สึกในการแบ่งชนชั้น วรรณะ เพศ ตัวอย่างเช่น ในประเทศอินเดียที่มีการแบ่งวรรณะ

2. ความรู้สึกที่แก่เกินเรียน แต่ในปัจจุบันการเรียนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกวัย ผู้ที่ไม่เรียน ไม่ปรับปรุงตนเอง ย่อมเป็นคนล้าหลัง

3. ทฤษฎีการเรียนรู้เชื่อว่าสมองมีช่องว่าง สามารถบรรจุความรู้เข้าไปได้ และเชื่อว่าเด็กยังหัวอ่อน สามารถทำได้ง่ายกว่าผู้ใหญ่ และโอกาสที่คนจะเรียนรู้ได้หลากหลายวิธี

4. ความเชื่อที่ว่า การเรียนรู้เป็นกิจกรรมทางสมองเท่านั้น เป็นการฝึกฝนสติปัญญา สิ่งที่ถูกฝึกฝนคือเนื้อหาวิชาและความรู้ต่างๆ

5. ความเชื่อที่ว่าสิ่งมีค่าจะต้องได้มาด้วยความเจ็บปวด เชื่อว่าการศึกษาคือสิ่งที่ดีมีประโยชน์ การได้มาไม่ใช่เรื่องง่าย ปัจจุบันแนวคิดนี้เปลี่ยนไป

6. อิทธิพลจากการวิจัยด้านชีวปัญญา ผลการวิจัยในบางครั้งอาจทำให้เกิดความเชื่อฝังใจที่ผิดได้ และส่งอิทธิพลอย่างกว้างขวาง

จากลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ อุปสรรคและข้อจำกัดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ว่าได้กล่าวมาแล้ว ครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ครูผู้สอนจึงควรที่จะเลือกใช้วิธีการสอนและการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลายและเหมาะสมสอดคล้องกับหลักการดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ดำเนินไปอย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จ

8. ปัญหาการเรียนรู้ของผู้ต้องขัง

สภาพสังคมของผู้ต้องขังที่เข้ามาอยู่ในเรือนจำ/และทัณฑสถาน ผู้ต้องขังต้องปฏิบัติตามและทำกิจกรรมต่างๆ ที่ถูกกำหนดโดยผู้อื่น ผู้ต้องขังขาดอิสรภาพในการปกครองตนเอง ไม่สามารถติดต่อกับครอบครัวได้อย่างปกติ การดำเนินชีวิตภายใต้สิ่งแวดล้อมดังกล่าวก่อให้เกิดความกดดันและความเครียดแก่ผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังจึงหาทางลดความเครียดและความกดดันโดยการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมของผู้ต้องขัง การยอมรับหรือการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมผู้ต้องขัง (Prisonization) หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ ทัศนคติ พฤติกรรม ธรรมเนียม และค่านิยมต่างๆ ที่ผู้ต้องขังต่างยึดปฏิบัติขณะจำคุก ระหว่างผู้ต้องขังกันเอง ซึ่งเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทั้งในเรื่องการควบคุมและการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง

สาเหตุของการเกิดสังคมผู้ต้องขัง เกิดขึ้นจากสาเหตุสำคัญ ดังนี้คือ ความกดดันและความเจ็บปวดที่ได้รับขณะจำคุก หมายถึง การที่ผู้ต้องขังเผชิญกับความสูญเสียในด้านต่างๆ ในขณะที่ถูกจำคุก และไม่สามารถหลบหนีจากการสูญเสียเหล่านี้ได้ ได้แก่

1. การสูญเสียอิสรภาพที่จะออกนอกเรือนจำและอิสรภาพในการเคลื่อนไหวภายในเรือนจำ ทำให้ไม่สามารถติดต่อกับครอบครัวญาติพี่น้องและเพื่อนตามที่ต้องการ ทำให้เกิดความรู้สึกว่าสังคมทอดทิ้งและไม่ต้องการและไม่สามารถกลับเป็นสมาชิกของสังคมได้เหมือนเดิมผู้ต้องขัง

2. การสูญเสียด้านเครื่องอุปโภคบริโภคและบริการ เมื่อผู้ต้องขังเข้ามาอยู่ในเรือนจำจะได้รับเครื่องอุปโภคบริโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตเท่านั้น เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่มที่พับ เป็นต้น ผู้ต้องขังไม่สามารถเลือกได้มากเกินกว่าที่ทางเรือนจำกำหนด แม้กระทั่งไม่สามารถเลือกที่จะทำสิ่งต่างๆ ได้ตามความต้องการ

3. การสูญเสียด้านการปกครองตนเอง ผู้ต้องขังต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบของเรือนจำซึ่งมุ่งเน้นที่จะควบคุมพฤติกรรมของผู้ต้องขังให้อยู่ในระเบียบวินัย และกำหนดให้อยู่ในกรอบ ต้องกินนอน ทำงาน ตามระเบียบที่วางไว้ กฎระเบียบของเรือนจำกำหนดขึ้นมาเพื่อจุดประสงค์ของงานเรือนจำที่ต้องการควบคุมผู้ต้องขังให้อยู่อย่างสงบ

การสูญเสียที่เกิดขึ้นกับผู้ต้องขังทำให้เกิดความเจ็บปวดทั้งร่างกายและจิตใจ เกิดความวิตกกังวลและความเครียด ความเชื่อมั่นและความภาคภูมิใจในตนเองลดน้อยลง และอาจมีการเบี่ยงเบนทางบุคลิกภาพ ผู้ต้องขังจึงต้องมีสังคมของตนเอง (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2539 : 182-183)

นอกจากนี้ผู้ต้องขังยังมีความแตกต่างกัน ซึ่งโดยทั่วไปคนแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความสามารถ สติปัญญา ความถนัด ความสนใจที่แตกต่างกันไปตามธรรมชาติระหว่างบุคคล ดังนั้นผู้ต้องขังที่มาอยู่รวมกัน จึงมีความแตกต่างกันไปทั้งในเรื่องของภูมิหลัง อายุลักษณะของการกระทำผิด โทษฐานที่ได้รับ เป็นบุคคลที่สังคมไม่พึงปรารถนาและไม่ต้องการ แต่อย่างไรก็ตามเรือนจำและทัณฑสถาน ก็มีความมุ่งหวังที่จะทำให้ผู้ต้องขังกลับตนเป็นคนดี (สังคม ยารักษ์. มปป. : 3)

ฉะนั้นการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น และยังเป็นสาเหตุและปัจจัยที่ทำให้ผู้ต้องขังที่เป็นนักศึกษาเกิดปัญหาในการเรียนได้เช่นกัน

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นการจัดการศึกษาที่ต้องจัดให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ด้อย พลาด และขาดโอกาสทางการศึกษาในระบบให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สาระสำคัญของหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการเรียนรู้ออกนอกระบบโรงเรียนประกอบด้วย ระดับการศึกษา สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดสาระการเรียนรู้ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจำนวนหน่วยกิตที่ต้องเรียนตลอดหลักสูตร เวลาเรียน การลงทะเบียนเรียน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ การเทียบโอนผลการเรียน เกณฑ์การผ่านระดับการศึกษาและการจบหลักสูตร ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่เป็นหลักสูตรแกนกลาง นั้น อาจเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาการเรียนของนักศึกษากิจการศึกษานอกโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มผู้ต้องขัง และอาจมีสาเหตุในด้านอื่นอีกที่เป็นปัจจัยในการทำให้เกิดปัญหาการเรียน ซึ่งนักการศึกษาและผู้วิจัยหลายท่านได้กล่าวถึงปัญหาการเรียนของนักศึกษา ไว้ดังนี้

เสน่ห์ เพชรสม (2535 : 2) กล่าวว่า สาเหตุหนึ่งส่งผลให้การเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ คือ การขาดความสนใจในการเรียนของนักศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการจัดการศึกษาในทัณฑสถานยังขาดประสิทธิภาพ ส่วนองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ การสอนของครูที่มีส่วนสำคัญ ที่ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบบรรยายอย่างเดียว โดยที่นักศึกษาไม่ค่อยมีโอกาสได้ร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหาที่กำลังเรียนอยู่เพราะการที่ครูใช้วิธีการสอนดังกล่าวเป็นประจำย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายไม่สนใจ ไม่ตั้งใจเรียน ทำให้การเรียนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

ณัฐ จุลสุวรรณ (2537) พบว่า ปัญหาการเรียนอาจเนื่องมาจากเนื้อหาวิชาที่รวบรัดเกินไป เนื้อหาวิชาในหลักสูตรไม่เหมาะสมกับเวลา และนักศึกษาไม่กล้าแสดงออกในชั้นเรียน ผู้เรียน

มีปัญหาด้านความจำ การลืม ซึ่งสอดคล้องกับ สมจิตร ยิ่งยงดำรงฤทธิ์ (2540 : 82-83) ที่ว่า ปัญหาการเรียนของนักศึกษาเกิดจากด้านเนื้อหาวิชารวบรัดเกินไป และเวลาเรียนตลอดหลักสูตรน้อยเกินไปด้านผู้เรียนไม่มีเวลาทบทวนเนื้อหาในบทเรียน และนักศึกษาเรียนไม่รู้เรื่อง ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายไม่อยากมาเรียน อีกทั้งครูผู้สอนเ้าระเบียบเกินไป

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออก (2540) พบว่า ปัญหาการเรียนด้านสื่อการเรียนที่มีปัญหามากที่สุด คือ แบบเรียนมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ และเมื่ออ่านแล้วไม่สามารถเข้าใจได้ด้วยตนเอง

พุทธา ทูลฉลอง (2541) พบว่า ผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่มีปัญหาในด้านการเรียนเนื่องจาก เนื้อหาวิชารวบรัดเกินไป หลักสูตรไม่บรรจุทักษะในการปฏิบัติ และเนื้อหาวิชาไม่เหมาะสมกับเวลาเรียน ครูผู้สอนผู้สอนละทิ้งการสอน เ้าระเบียบ และไม่มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้เรียน

สรุปได้ว่าปัญหาต่างๆ ในการเรียนของนักศึกษาอาจเกิดมาจากหลายสาเหตุด้วยกัน และปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ในทัศนสถานบำบัดพิเศษมีปัญหาการเรียนหลายสาเหตุ เช่น สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนและการค้นคว้ามีไม่เพียงพอ ตัวผู้เรียนไม่เข้าใจกระบวนการเรียนแบบพบกลุ่ม และขาดช่วงเวลาเรียนมานานทำให้ไม่กล้าซักถามเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและใช้วิชาการมากเกินไปอ่านแล้วไม่เข้าใจ ครูผู้สอนไม่มีความชำนาญในเรื่องที่สอนเป็นต้น และการทราบปัญหาเกี่ยวกับการเรียนจะเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดกิจกรรมการเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียนต่อไป

จากการศึกษาเอกสารข้างต้นและผลงานวิจัย จะพบว่า ผู้เรียนมีปัญหาในการเรียนแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านผู้เรียน 3) ด้านสื่อการเรียน 4) ด้านครูผู้สอน และผู้วิจัยได้สังเคราะห์และวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาการเรียนจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พบว่า มีปัญหาด้านการเรียน แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสื่อการเรียน 2) ด้านครูผู้สอน 3) ด้านผู้เรียน 4) ด้านเนื้อหา 5) ด้านวิธีเรียน ดังตารางการวิเคราะห์ปัญหาในภาคผนวก จ

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สุภาพร ศรีธัญญลักษณ์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาของนักศึกษาทางไกลและความต้องการรับบริการแนะแนวจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคเหนือ โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับชั้นเรียน พื้นฐานการศึกษาในระบบโรงเรียนเขตของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของนักศึกษาทางไกล คือปัญหาการเรียน ปัญหาด้านส่วนตัว และปัญหาด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับน้อย นักศึกษาทางไกลที่มีเพศ อายุ ระดับชั้นเรียน และมีพื้นฐานการศึกษาในระบบโรงเรียนจังหวัดในภาคเหนือต่างกัน มีปัญหาไม่แตกต่างกัน นักศึกษาซึ่งอยู่ในเขตของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคเหนือต่างกัน มี

ปัญหาแตกต่างกันปัญหาของนักศึกษาทางไกลส่วนใหญ่ คือ ไม่มีเวลาดูหนังสือเพราะต้องทำงานด้วย

ณัฐ จุลสุวรรณ (2537) ได้ทำการศึกษาปัญหาการปรับตัวในการเรียนของผู้ต้องขังที่เป็นผู้ใหญ่ในเรือนจำ กรณีศึกษาผู้ต้องขังในเรือนจำคลองเปรม ซึ่งเป็นการศึกษารายกรณี ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากผู้ต้องขังที่เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับประถมศึกษา ซึ่งได้จากการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 10 คน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า

1. ผู้ต้องขังที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีสภาพปัญหาการปรับตัวในการเรียนต่างกัน
2. ปัญหาที่สำคัญและส่งผลต่อการเรียน ได้แก่ ความวิตกกังวล นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับความจำ การลืม และปัญหาอันเนื่องมาจากสุขภาพร่างกาย
3. มูลเหตุและแรงจูงใจที่ทำให้ผู้ต้องขังที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสมัครเข้ามาเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่ในเรือนจำ เพราะต้องการอ่านออกเขียนได้ และต้องการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันหลังจากการพ้นโทษแล้ว
4. ในด้านตัวผู้เรียน ผู้ต้องขังที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าครูผู้สอนมีส่วนช่วยเหลือกระตุ้นให้กำลังใจผู้เรียน ทั้งให้ความสนใจกับผู้เรียนในชั้นอย่างทั่วถึง

อนุ อนุศาสนนันท์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาของนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประเภทชั้นเรียน ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดในภาคตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของนักศึกษาผู้ใหญ่โดยรวมที่อยู่ในระดับน้อย คือ ปัญหาด้านส่วนตัว และด้านการเรียน เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการทำงาน และสถานภาพในการสมรส พบว่าปัญหาของนักศึกษานานกลางในเรื่อง ไม่มีเงินเหลือใช้จ่ายในการพักผ่อนหย่อนใจ อ่านหนังสือแล้วลืมนำมีเสียงรบกวนภายนอกขณะเรียน และไม่มีเวลาทบทวนบทเรียน ส่วนนักศึกษาผู้ใหญ่ที่สมรสแล้วมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ในเรื่องค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน ไม่มีเงินเหลือใช้จ่ายในการพักผ่อนหย่อนใจ อ่านหนังสือแล้วลืมนำ ไม่มีเวลาทบทวนบทเรียน

พัชรา สังข์ศรี (2540 : 160–173) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยวิธีเรียนทางไกลของนักศึกษาผู้ใหญ่ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านวิธีเรียนนักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการทำความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนด้วยตนเอง การอ่านหนังสือเตรียมสอบแต่ละครั้ง ความคุ้นเคยเกี่ยวกับวิธีเรียนที่จะต้องศึกษาจากสื่อด้วยตนเอง และการเตือนตนเองให้เอาใจใส่ต่อการเรียนอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนั้นนักศึกษาได้ระบุปัญหาเพิ่มเติมเรื่องขาดอุปกรณ์ แก้วน้ำ กระดานดำ สถานที่พบกลุ่มคัมแคบ และห้องเรียนไม่เพียงพอ

ชโรทัย ปัญติ (2540 : 8895) ได้ศึกษาปัญหาในการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคน และสูงอายุ ในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกลจังหวัดกำแพงเพชร ใน 4 ด้าน คือ ด้านวิธีเรียนทางไกล ด้านครูประจำกลุ่ม ด้านกิจกรรมการพบ และด้านการประเมินผล ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีปัญหาในการเรียนโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับน้อยแต่มีปัญหาในระดับปานกลาง คือ ด้านวิธีการเรียนทางไกล ปัญหาในระดับน้อย คือ กิจกรรมการพบกลุ่ม การ

ประเมินผลและด้านครูประจำกลุ่ม เมื่อจำแนกตามอายุ อาชีพและระดับการศึกษา พบว่า นักศึกษากลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีปัญหาการเรียนในด้านการประเมินผลสูงกว่ากลุ่มอายุ 40–49 และ 50–59 และได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการแนะแนวก่อนการลงทะเบียนเรียน ควรจัดหาครูประจำกลุ่มที่มีอายุเป็นผู้สอน ควรแยกผู้เรียนที่อยู่ในวัยกลางคนและสูงอายุออกจากผู้เรียนกลุ่มอื่นๆ ควรมีการจัดกิจกรรมที่ช่วยให้เกิดความสนุกสนานบ้างในบางโอกาส และควรมีการประเมินผลหลังการพบกลุ่มทุกครั้ง

ธารดา เจยาคม (2541 : 64–68) ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนของทหารกองประจำการ ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกองพันทหารราบโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เกี่ยวกับปัญหาการเรียนใน 3 ด้าน คือ ด้านสื่อการเรียน ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม และด้านครูประจำกลุ่ม เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการเรียนตามสถานภาพการสมรส ภูมิลำเนาเดิม วุฒิการศึกษาเดิม อาชีพของบิดา-มารดา และอาชีพก่อนเป็นทหาร ผลการวิจัยสรุปได้ว่าทหารกองประจำการ มีปัญหาโดยรวมด้านสื่อการเรียน และด้านครูประจำกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาด้านกิจกรรมการพบกลุ่มอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบทางด้านสถานภาพการสมรส อาชีพของบิดา-มารดา และอาชีพก่อนเป็นทหาร มีปัญหาการเรียนทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนทหารกองประจำการที่มีภูมิลำเนาเดิมและวุฒิการศึกษาเดิมที่แตกต่างกัน มีปัญหาการเรียนในด้านกิจกรรมการพบกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พุกธา ทูลฉลอง (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการเรียนการสอนการศึกษาคณะใหญ่สายสามัญของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร รวม 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ต้องขังที่เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งได้สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จำนวนรวมทั้งสิ้น 97 คน ผลจากการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ต้องขังที่เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญศึกษาที่มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนด้านเนื้อหาของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเรียนการสอนและด้านการวัดผลประเมินผลมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้ต้องขังที่เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญมีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนด้านเนื้อหาของหลักสูตร 3 อันดับแรก ได้แก่ เนื้อหาวิชารวบรัดเกินไป หลักสูตรไม่บรรจุทักษะในการปฏิบัติงานจริงของผู้เรียน และเนื้อหาวิชาในหลักสูตรไม่เหมาะสมกับเวลาเรียน

3. ผู้ต้องขังที่เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญมีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน 3 ระดับ ได้แก่ ผู้สอนละทิ้งการสอนในขณะที่เป็นชั่วโมงสอน ผู้สอนเจ้าระเบียบเกินไป และครูผู้สอนไม่มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้เรียน

4. ผู้ต้องขังที่เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญมีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนด้านการวัดผลประเมินผล 3 อันดับแรก ได้แก่ อุปกรณ์ทดสอบภาคปฏิบัติมีน้อย ไม่ได้มาตรฐาน และครูผู้สอนใช้อ่านมากเกินไป

5. ผู้ต้องขังที่เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญที่กลุ่มอายุต่างกันมีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนด้านเนื้อหาของหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ผู้ต้องขังที่เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนด้านเนื้อหาของหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

ปีเตอร์ และดาร์แคนวาลด์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2541 : 35 ; อ้างอิงจาก Beder and Dankenwald. 1982. Differences between teaching Adult and Pre-Adults : Some Proposition and Findings Adult Education) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความแตกต่างระหว่างการสอนผู้ใหญ่และวัยก่อนผู้ใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใหญ่จะเรียนเข้าใจได้มากเมื่อมีแรงจูงใจ มีความเชื่อมั่น และมีทักษะในการสอนผู้ใหญ่ ผู้สอนควรเน้นถึงความสำคัญของการรับรู้ พฤติกรรมศูนย์กลางการเรียนรู้ และควบคุมโครงสร้างความประพฤติ สรุปได้ว่าการสอนผู้ใหญ่จะแตกต่างจากการสอนเด็ก คือ จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนการสอน ดังนั้นในการสอนผู้ใหญ่ ผู้สอนจะต้องเปิดใจให้กว้างและมีการเตรียมการสอนที่ต่างจากการสอนเด็ก เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่จะมาซึ่งทฤษฎีขั้นพื้นฐานของการสอนผู้ใหญ่

ฮีธและเพอร์ซี่ (Heath and Percy. 1983 : 26) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่เรียนไม่เต็มเวลา ที่มีผลต่ออาจารย์ผู้สอน พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นที่ต้องการอาจารย์ที่มีความกระตือรือร้น มีความรู้ดี และเนื้อหาวิชาที่เรียนต้องน่าสนใจ มีประโยชน์และสามารถนำไปใช้ได้จริง

บาร์เทล (พัชรา สังข์ศรี. 2540 : 46 อ้างอิงจาก Bartel. 1985 Study Experiences of Graduates and Dropouts at the Fern University) ปัญหาการหยุดเรียนกลางคันของนักศึกษาทางไกลมักมาจากการที่ต้องนั่งศึกษาคนเดียวอยู่กับวัสดุอุปกรณ์การเรียน ไม่มีใครมาคอยให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ และสิ่งที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาทางไกลก็คือการมีวินัยในตนเองต่อการเรียนรู้อารมณ์ของตนเอง และการจัดแบ่งเวลาในการเรียนให้เหมาะสม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขังเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น และปัญหาการเรียนของนักศึกษาส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านตัวผู้เรียน วิธีการเรียน ครูผู้สอน สื่อประกอบการเรียนและพบกลุ่ม และมีตัวแปรต่างๆ เช่น อายุ เพศ สถานภาพการสมรส อาชีพและรายได้ ซึ่งส่งผลให้นักศึกษาเกิดปัญหาในการเรียนที่แตกต่างกันผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยดังต่อไปนี้

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาในการเรียนโดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน แตกต่างกัน

2. นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาในการเรียนโดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน แตกต่างกัน

3. นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีปัญหาในการเรียนโดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน แตกต่างกัน

4. นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่มีระยะเวลาที่ต้องชังต่างกัน มีปัญหาในการเรียนโดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน แตกต่างกัน

5. นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่มีระดับชั้นที่ศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการเรียนโดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน แตกต่างกัน

6. นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่มีสถาบันที่จบการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการเรียนโดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน แตกต่างกัน

7. นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่มีสาเหตุที่สมัครเข้าเรียน กศน. ต่างกัน มีปัญหาในการเรียนโดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถาน บำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 120 คน มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 80 คน รวม 200 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) มีความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 132 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. จำแนกประชากรตามสถานศึกษา และระดับชั้นที่ศึกษา รวม 200 คน รายละเอียดดังตาราง 1
2. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 132 คน
3. สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากรจำแนกตามสถานศึกษา และระดับชั้นที่ศึกษามา 66% ได้กลุ่มตัวอย่าง 132 คน รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา แยกตามสถานศึกษาและระดับชั้นที่ศึกษา ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

ระดับ มัธยมศึกษา	ประชากร		รวม	กลุ่มตัวอย่าง		รวม
	ทัศนสถาน บำบัดพิเศษ จังหวัดปทุมธานี	ทัศนสถาน บำบัดพิเศษ หญิง		ทัศนสถาน บำบัดพิเศษ จังหวัดปทุมธานี	ทัศนสถาน บำบัดพิเศษ หญิง	
	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง	
ตอนต้น	80	40	120	53	26	79
ตอนปลาย	40	40	80	26	27	53
รวม	120	80	200	79	53	132

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระยะเวลาที่ต้องขัง ระดับชั้นที่ศึกษา สถาบันที่จบการศึกษา และสาเหตุที่เข้าเรียน กศน.

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนวิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ใน 5 ด้าน คือ ด้านสื่อประกอบการเรียน ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านเนื้อหา และด้านวิธีเรียน

แบบสอบถามเป็นลักษณะให้เลือกตอบอย่างครอบคลุมว่ามีปัญหา ไม่มีปัญหา ระดับคำถามที่มีปัญหาเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

- 1 หมายถึง มีปัญหาในการเรียนในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีปัญหาในการเรียนในระดับน้อย
- 3 หมายถึง มีปัญหาในการเรียนในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง มีปัญหาในการเรียนในระดับมาก
- 5 หมายถึง มีปัญหาในการเรียนในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่นอกเหนือจากแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา

2.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างแบบสอบถามมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม ตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคิร์ต (Likert)
3. กำหนดขอบเขตเนื้อหาที่จะสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรและเนื้อหาที่ศึกษา
4. สร้างแบบสอบถามปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา โดยพิจารณาข้อมูลในข้อ 1 – 3 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง
5. นำแบบสอบถามที่สร้างให้อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 3 ท่าน คือ นางพรทิพย์ กล้ารบ นักวิชาการศึกษา 8 นายพงษ์มิตร ประเสริฐสกุล ผู้อำนวยการทณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี นางสาวนงลักษณ์ เดชะพิพงษ์ ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอธัญบุรี ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจนของภาษา และเนื้อหาสาระของแบบสอบถาม ใช้เกณฑ์พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Consistency) ที่มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ผลการตรวจสอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อคำถามทั้งหมด 50 ข้อ ใช้ได้ทั้ง 50 ข้อ และปรับตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะข้อความเพิ่มเติมบางข้อ ผลการวิเคราะห์การประเมินของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในภาคผนวก ก
7. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับแก้ไขกับอาจารย์ที่ปรึกษา
8. นำแบบสอบถามที่เสร็จสมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลจริง

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังกรมราชทัณฑ์ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลของงานวิจัยในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกนักศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วรับคืนด้วยตนเองในระหว่างวันที่ 16 – 30 สิงหาคม 2547
3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามจำนวน 132 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่าแบบสอบถามทั้ง 132 ฉบับ สมบูรณ์และสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for Social Sciences/Personal Computer) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2. ตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานป่าบัตพิเศษหญิง และทัศนสถานป่าบัตพิเศษจังหวัดปทุมธานี ดำเนินการตรวจให้คะแนนแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 มีปัญหาหรือไม่มีปัญหา ใช้สถิติแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2.2 ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายในการให้คะแนนเฉลี่ยไว้ดังนี้

คะแนน 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับปัญหาในการเรียนน้อยที่สุด

คะแนน 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับปัญหาในการเรียนน้อย

คะแนน 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับปัญหาในการเรียนปานกลาง

คะแนน 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับปัญหาในการเรียนมาก

คะแนน 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับปัญหาในการเรียนมากที่สุด

3. นำคะแนนที่คำนวณได้ในข้อ 2.2 มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รายงาน โดยรวมทุกด้าน ตามตัวแปรอิสระ

4. ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบปัญหาการเรียนของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายด้านจำแนกตามตัวแปรอิสระ การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ t-test ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ F-test และถ้าพบความแตกต่างนำไปวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ้(Scheffe's Method)

6. วิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนะของนักศึกษา โดยใช้ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลเป็นตารางแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. วิเคราะห์หาหลักฐานแสดงความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Consistency) ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าร้อยละ

2.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)

2.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของตัวแปรระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันใช้ t-test

3.2 ทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่ม ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ F-test

3.3 กรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใช้การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยขอเสนอสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F – distribution
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Square)
df	แทน	ชั้นของความอิสระ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
P	แทน	ความน่าจะเป็น (Probability)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน

ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	79	59.80
1.2 หญิง	53	40.20
รวม	132	100.00
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 25 ปี	33	25.00
2.2 อายุ 25 – 30 ปี	67	50.80
2.3 มากกว่า 30 ปีขึ้นไป	32	24.20
รวม	132	100.00
3. สถานภาพ		
3.1 โสด	101	76.50
3.2 สมรส	31	23.50
รวม	132	100.00
4. ระยะเวลาที่ต้องขัง		
4.1 ต่ำกว่า 6 ปี	81	61.40
4.2 6 ปีขึ้นไป	51	38.60
รวม	132	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
5. ระดับชั้นที่ศึกษา		
5.1 มัธยมศึกษาตอนต้น	80	60.60
5.2 มัธยมศึกษาตอนปลาย	52	39.40
รวม	132	100.00
6. สถานที่จบการศึกษา		
6.1 ในระบบโรงเรียน	98	74.20
6.2 นอกโรงเรียน	34	25.80
รวม	132	100.00
7. สาเหตุที่สมัครเรียน กศน.		
7.1 เพื่อต้องการความรู้เพิ่มขึ้น	53	40.20
7.2 เพื่อต้องการนำความรู้ที่ได้รับไปสมัครงานเมื่อพ้นโทษ	79	59.80
รวม	132	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่านักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 59.80 ส่วนใหญ่มีอายุ 25 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.80 ส่วนใหญ่เป็นโสด คิดเป็นร้อยละ 76.50 ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่ต้องขังต่ำกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.40 นักศึกษาส่วนใหญ่เรียนอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 60.60 ส่วนใหญ่จบการศึกษาจากในระบบโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 74.20 ส่วนใหญ่เรียนเพื่อต้องการนำความรู้ที่ได้รับไปสมัครงานเมื่อพ้นโทษ คิดเป็นร้อยละ 59.80

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบ
พบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษานี้พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ใน
ทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

2.1 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบ
พบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษานี้พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถาน
บำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่มีปัญหาและไม่มีปัญหาโดย
แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังปรากฏในตาราง 3 - 8

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอก
โรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษานี้พื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัด
ปทุมธานี

ปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา	N	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. ด้านสื่อประกอบการเรียน	132	2.81	.90	ปานกลาง
2. ด้านครูผู้สอน	130	2.75	.80	ปานกลาง
3. ด้านผู้เรียน	132	2.58	.72	ปานกลาง
4. ด้านเนื้อหา	131	3.01	.94	ปานกลาง
5. ด้านวิธีเรียน	131	2.93	.88	ปานกลาง
รวม	132	2.81	.73	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับ
มัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษานี้พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และ
ทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนโดยรวมอยู่ใน
ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดย
ด้านเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.01$) อดลงมาได้แก่ ด้านวิธีเรียน ($\bar{X} = 2.93$) ด้านสื่อประกอบ
การเรียน ($\bar{X} = 2.81$) ด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 2.75$) และด้านผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.58$) ตาม
ลำดับ

ตาราง 4 ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการเรียนของ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ด้านสื่อประกอบการเรียน จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา	ไม่มีปัญหา		มีปัญหา				
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหา
	<u>ด้านสื่อประกอบการเรียน</u>							
1	คู่มือเรียนแบบเรียน	13	2.3	129	97.7	2.77	.97	ปานกลาง
	1.1 พิมพ์ไม่ชัดและพิมพ์ผิด.....	36	27.3	96	72.7	2.89	1.49	ปานกลาง
	1.2 ขนาดของตัวอักษรในแบบเรียนเล็ก เกินไป.....	55	41.7	77	58.3	2.08	.93	น้อย
	1.3 ใช้ศัพท์เทคนิค ศัพท์วิชาการที่ยาก ต่อการเข้าใจ.....	15	11.4	117	88.6	3.00	1.18	ปานกลาง
	1.4 แบบเรียนมีแบบฝึกหัดให้ทำน้อย.....	19	14.4	113	85.6	2.73	1.13	ปานกลาง
	1.5 มีไม่พอต่อจำนวนผู้เรียน.....	13	9.8	119	90.2	3.68	1.52	มาก
	1.6 ไม่น่าสนใจ.....	35	26.5	97	73.5	2.57	1.27	ปานกลาง
2	แบบบันทึกการเรียนรูู้	9	6.2	123	93.2	2.55	.93	ปานกลาง
	2.1 คำชี้แจงไม่ชัดเจน.....	27	20.5	105	79.5	2.55	1.19	ปานกลาง
	2.2 คำสั่งให้ทำกิจกรรมซ้ำซ้อน.....	22	16.7	110	83.3	2.33	1.12	น้อย
	2.3 มีช่องให้เขียนน้อยเกินไป.....	29	20.0	103	78.0	2.93	1.33	ปานกลาง
3	สื่ออิเล็กทรอนิกส์/สื่อทางไกล	1	0.8	131	99.2	3.20	1.18	ปานกลาง
	3.1 รายการวิทยุ	2	1.5	130	98.5	3.40	1.30	ปานกลาง
	3.1.1 เนื้อหาไม่ทันสมัย.....	11	8.3	121	91.7	3.49	1.50	ปานกลาง
	3.1.2 รับฟังเสียงไม่ชัดเจน.....	11	8.3	121	91.7	3.62	1.43	มาก
	3.1.3 เวลาออกอากาศไม่ตรงกับเวลา พบกลุ่มการเรียนการสอน.....	17	92.9	115	87.1	3.71	1.36	มาก
	3.1.4 เนื้อหาในรายการไม่สอดคล้อง กับเนื้อหาในแบบเรียน.....	17	129	115	87.1	3.43	1.45	ปานกลาง
	3.1.5 ระยะเวลาดำเนินรายการในแต่ ละวิชาน้อยเกินไป.....	8	6.1	124	93.9	3.41	1.48	ปานกลาง
	3.1.6 ผู้ดำเนินรายการอธิบายเนื้อหา วิชาเร็วเกินไป.....	14	10.6	118	89.4	3.61	1.36	มาก
	3.2 รายการโทรทัศน์	6	4.5	126	95.5	3.23	1.26	ปานกลาง
	3.2.1 เนื้อหาไม่ทันสมัย.....	16	12.1	116	87.9	3.29	1.40	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา	ไม่มีปัญหา		มีปัญหา				
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหา
	3.2.2 รับฟังเสียงและภาพไม่ชัดเจน	18	13.6	114	86.4	3.25	1.40	ปานกลาง
	3.2.3 เวลาออกอากาศไม่ตรงกับเวลา พบกลุ่มการเรียนการสอน.....	20	15.2	112	84.8	3.48	1.40	ปานกลาง
	3.2.4 เนื้อหาในรายการไม่สอดคล้อง กับเนื้อหาในแบบเรียน.....	16	12.1	116	87.9	3.26	1.38	ปานกลาง
	3.2.5 ระยะเวลาดำเนินรายการในแต่ละ วิชาน้อยเกินไป.....	13	9.8	119	90.2	3.41	1.39	ปานกลาง
	3.2.6 ผู้ดำเนินรายการอธิบายเนื้อหา วิชาเร็วเกินไป.....	19	14.4	113	85.6	3.32	1.34	ปานกลาง
3.3	สื่อ CD VCD	9	6.8	123	93.2	2.92	1.26	ปานกลาง
	3.3.1 เนื้อหาไม่ทันสมัย.....	26	19.7	106	80.3	2.92	1.41	ปานกลาง
	3.3.2 รับฟังเสียงและภาพไม่ชัดเจน	24	18.2	108	81.8	3.03	1.46	ปานกลาง
	3.3.3 ภาพไม่ต่อเนื่อง.....	27	20.5	105	79.5	2.96	1.37	ปานกลาง
	3.3.4 เนื้อหาในรายการไม่สอดคล้อง กับเนื้อหาในแบบเรียน.....	27	20.5	105	79.5	2.98	1.31	ปานกลาง
	3.3.5 ระยะเวลาดำเนินรายการในแต่ละ วิชาน้อยเกินไป.....	17	12.9	115	87.1	3.07	1.36	ปานกลาง
	3.3.6 ผู้ดำเนินรายการอธิบายเนื้อหา วิชาเร็วเกินไป.....	24	18.2	108	81.8	3.19	1.27	ปานกลาง
3.4	การรับชมรายการ ETV	7	5.3	125	94.7	3.47	1.35	ปานกลาง
	3.4.1 เนื้อหาไม่ทันสมัย.....	12	9.1	120	90.9	3.40	1.43	ปานกลาง
	3.4.2 รับฟังเสียงและภาพไม่ชัดเจน...	13	9.8	119	90.2	3.54	1.41	มาก
	3.4.3 เวลาออกอากาศไม่ตรงกับเวลา ที่พบกลุ่มการเรียนการสอน.....	13	9.8	119	90.2	3.71	1.33	มาก
	3.4.4 เนื้อหาในรายการไม่สอดคล้อง กับเนื้อหาในแบบเรียน.....	13	9.8	119	90.2	3.44	1.41	ปานกลาง
	3.4.5 ระยะเวลาดำเนินรายการในแต่ละ วิชาน้อยเกินไป.....	11	8.3	121	91.7	3.50	1.44	ปานกลาง
	3.4.6 ผู้ดำเนินรายการอธิบายเนื้อหา วิชาเร็วเกินไป.....	13	9.8	119	90.2	3.64	2.13	มาก
	รวม					2.81	.90	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่าด้านสื่อประกอบการเรียน นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาการเรียนเรียงลำดับความถี่มากที่สุดคือ ข้อ 3 สื่ออิเล็กทรอนิกส์/สื่อทางไกล คิดเป็นร้อยละ 91.2 (131 คน) และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ ข้อ 1.2 ขนาดของตัวอักษรในแบบเรียนเล็กเกินไป คิดเป็นร้อยละ 58.3 (77 คน) เมื่อพิจารณา ค่าเฉลี่ยปัญหาการเรียน พบว่าโดยรวมมีปัญหาการเรียนในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 3.1.3 รายการวิทยุเวลาออกอากาศไม่ตรงกับเวลาที่พบกลุ่มการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.71$) รองลงมาคือ ข้อ 1.5 คู่มือเรียน/แบบเรียนไม่พอต่อจำนวนผู้เรียน ($\bar{X} = 3.68$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 1.2 ขนาดของตัวอักษรในแบบเรียนเล็กเกินไป ($\bar{X} = 2.08$)

ตาราง 5 ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการเรียน
ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และ
ทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ด้านครูผู้สอน จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา	ไม่มีปัญหา		มีปัญหา				
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหา
	<u>ด้านครูผู้สอน</u>							
4	ครูใช้วิธีการสอนแบบบรรยายทุกครั้ง.....	21	15.9	111	84.1	2.81	1.13	ปานกลาง
5	ครูสอนเร็วเกินไป.....	13	9.8	119	90.2	3.13	1.22	ปานกลาง
6	ครูขาดการสอนบ่อยโดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า.....	20	15.2	112	84.8	2.38	1.23	น้อย
7	ครูไม่ค่อยมีความรู้ ทักษะ ความชำนาญเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอน.....	20	15.2	112	84.8	3.14	1.25	ปานกลาง
8	ครูเตรียมการสอนน้อย.....	15	11.4	117	88.6	2.98	1.15	ปานกลาง
9	ครูสอนเนื้อหาไม่ครบทุกเรื่องเพราะเวลาเรียนมีน้อย.....	10	7.6	122	92.4	3.93	1.36	มาก
10	ครูผู้สอนไม่จัดให้มีการสอนเสริมในเนื้อหาที่ท่านไม่เข้าใจ.....	13	9.8	119	90.2	2.97	1.30	ปานกลาง
11	ครูไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสอบถามหรือแสดงความคิดเห็น.....	30	22.7	102	77.3	2.44	1.17	ปานกลาง
12	ครูไม่ให้ผู้เรียนร่วมการวางแผนการเรียน....	25	18.9	107	81.1	3.21	1.43	ปานกลาง
13	ครูใช้สื่อประกอบการเรียนน้อย.....	11	8.3	121	91.7	3.40	1.43	ปานกลาง
14	ครูไม่ได้ถามถึงความต้องการและปัญหาอุปสรรคในการเรียนของผู้เรียน.....	17	12.9	115	87.1	2.35	1.00	น้อย
15	ครูมีเวลาในการให้คำแนะนำปรึกษาบ่อย....	12	9.1	120	90.9	2.73	1.20	ปานกลาง
16	ครูมอบหมายให้ทำแบบฝึกหัดมากเกินไป...	23	17.4	109	82.6	2.39	.87	น้อย
17	ครูไม่ค่อยแสดงความสนใจเมื่อผู้เรียนมีปัญหา.....	31	23.5	101	76.5	2.28	.97	น้อย
18	ครูไม่ค่อยสร้างแรงจูงใจ(กระตุ้น)ให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม.....	27	20.5	105	79.5	2.85	1.06	ปานกลาง
19	ครูชอบพูดตำหนิและดุเกินไปทำให้ไม่กล้าแสดงออก.....	35	26.5	97	73.5	2.53	1.10	ปานกลาง
	รวม					2.75	.80	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่าด้านครูผู้สอน นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานป่าบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานป่าบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาเรียงลำดับความถี่มากที่สุดคือข้อ 9 ครูสอนเนื้อหาไม่ครบทุกเรื่องเพราะเวลาเรียนมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 92.4 (122 คน) และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ ข้อ 19 ครูชอบพูดตำหนิและดุเกินไปทำให้ไม่กล้าแสดงออก คิดเป็นร้อยละ 73.5 (97 คน) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยปัญหาการเรียนพบว่าโดยรวมมีปัญหาการเรียนในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 9 ครูสอนเนื้อหาไม่ครบทุกเรื่องเพราะเวลาเรียนมีน้อย ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมาคือ ข้อ 13 ครูใช้สื่อประกอบการเรียนน้อย ($\bar{X} = 3.40$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 17 ครูไม่ค่อยแสดงความสนใจเมื่อผู้เรียนมีปัญหา ($\bar{X} = 2.28$)

ตาราง 6 ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการเรียนของ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ด้านผู้เรียน จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา	ไม่มีปัญหา		มีปัญหา				
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหา
	<u>ด้านผู้เรียน</u>							
20	ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีเวลาทำงานตามที่มอบหมายหรือทำงานที่มอบหมายเสร็จไม่ทันตามกำหนด.....	10	7.6	122	92.4	3.48	1.29	ปานกลาง
21	ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีเวลาในการอ่านหนังสือหรือทบทวนบทเรียน.....	11	8.3	121	91.7	3.52	1.20	มาก
22	ข้าพเจ้าไม่กล้าซักถามหรือแสดงความคิดเห็นในเนื้อหาวิชาที่ไม่เข้าใจ.....	32	24.2	100	75.8	2.12	1.09	น้อย
23	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียน.....	36	27.3	96	72.7	2.22	.99	น้อย
24	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่เชื่อมั่นในตนเอง.....	31	23.5	101	76.5	2.30	1.03	น้อย
25	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเรียนแล้วไม่ค่อยเข้าใจและจำไม่ค่อยได้.....	25	18.9	107	81.1	2.34	1.19	น้อย
26	ข้าพเจ้ามีปัญหาในเรื่องการอ่านและการเขียน.....	57	43.2	75	56.8	1.85	.90	น้อย
27	สุขภาพร่างกายของข้าพเจ้าเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเรียน.....	82	62.1	50	37.9	1.62	.83	น้อย
28	ข้าพเจ้ามีความวิตกกังวลเรื่องครอบครัวหรือระยะเวลาที่ต้องโทษทำให้ขาดกำลังใจในการเรียน.....	22	16.7	110	83.3	3.18	1.45	ปานกลาง
29	ข้าพเจ้ามีความวิตกกังวลว่าไม่สามารถเรียนได้ดี.....	19	14.4	113	85.6	2.70	1.17	ปานกลาง
30	ข้าพเจ้ามีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการสอบ..	12	9.1	120	90.1	2.88	1.21	ปานกลาง
31	จำนวนผู้เรียนในชั้นเรียนมีมากเกินไป.....	45	34.1	87	34.1	2.15	.84	น้อย
32	ขาดผู้ให้คำปรึกษาปัญหาในการเรียน.....	23	17.4	109	17.4	2.34	1.10	น้อย
	รวม					2.58	.72	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่าด้านผู้เรียน นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานป่าบัตพิเศษหญิง และทัศนสถานป่าบัตพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาเรียงลำดับความถี่มากที่สุด คือ ข้อ 20 ข้างพเจ้าไม่ค่อยมีเวลาทำงานตามที่มอบหมายหรือทำงานที่มอบหมายเสร็จไม่ทันตามกำหนด คิดเป็นร้อยละ 92.4 (122 คน) และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ ข้อ 27 สุขภาพร่างกายของข้างพเจ้าเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเรียน คิดเป็นร้อยละ 37.9 (50 คน) เมื่อพิจารณา ค่าเฉลี่ยปัญหาการเรียน พบว่าโดยรวมมีปัญหาการเรียนในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.58$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 21 ข้างพเจ้าไม่ค่อยมีเวลาในการอ่านหนังสือหรือทบทวนบทเรียน ($\bar{X} = 3.52$) รองลงมาคือ ข้อ 20 ข้างพเจ้าไม่ค่อยมีเวลาทำงานตามที่มอบหมายหรือทำงานที่มอบหมายเสร็จไม่ทันตามกำหนด ($\bar{X} = 3.48$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 27 สุขภาพร่างกายของข้างพเจ้าเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเรียน ($\bar{X} = 1.62$)

ตาราง 7 ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการเรียนของ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ด้านเนื้อหา จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา	ไม่มีปัญหา		มีปัญหา				
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหา
	ด้านเนื้อหา							
33	เนื้อหาวิชามีมากเกินไปแต่เวลาเรียนมีน้อย..	9	6.8	123	93.2	3.90	1.31	มาก
34	เนื้อหาเน้นทางด้านวิชาการมากเกินไป.....	11	8.3	121	91.7	3.33	1.23	ปานกลาง
35	เนื้อหายากต่อการที่จะศึกษาด้วยตนเอง.....	9	6.8	123	93.2	2.78	1.19	ปานกลาง
36	เนื้อหาวิชาที่เรียนไม่ตรงกับความต้องการ/ ความสนใจของท่าน.....	19	14.4	113	85.6	3.12	1.19	ปานกลาง
37	เนื้อหาที่เรียนไม่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ ประกอบอาชีพ.....	30	22.7	102	77.3	3.04	1.22	ปานกลาง
38	เนื้อหาวิชาไม่ตรงกับการวัดผลปลายภาค เรียน.....	30	22.7	102	77.3	2.58	1.07	ปานกลาง
39	เนื้อหาวิชาไม่ทันสมัย/ไม่เป็นปัจจุบัน.....	22	16.7	110	83.3	2.90	2.60	ปานกลาง
	รวม					3.01	.94	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่าด้านเนื้อหา นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาเรียงลำดับความถี่มากที่สุด คือ ข้อ 33 เนื้อหาวิชามีมากเกินไปแต่เวลาเรียนมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 93.2 (123 คน) ข้อ 35 เนื้อหา ยากต่อการที่จะศึกษาด้วยตนเองคิดเป็นร้อยละ 93.2 (123 คน) และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ ข้อ 37 เนื้อหาที่เรียนไม่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 73.3 (102 คน) ข้อ 38 เนื้อหา วิชาไม่ตรงกับการวัดผลปลายภาคเรียนเมื่อพิจารณา คิดเป็นร้อยละ 73.3 (102 คน) เมื่อ พิจารณา ค่าเฉลี่ยปัญหาการเรียน พบว่าโดยรวมมีปัญหาการเรียนในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 33 เนื้อหาวิชามีมากเกินไปแต่เวลาเรียนมีน้อย ($\bar{X} = 3.90$) รอง ลงมาคือ ข้อ 34 เนื้อหาเน้นทางด้านวิชาการมากเกินไป ($\bar{X} = 3.33$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 38 เนื้อหาวิชาไม่ตรงกับการวัดผลปลายภาคเรียน ($\bar{X} = 2.58$)

ตาราง 8 ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการเรียนของ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ด้านวิธีเรียน จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา	ไม่มีปัญหา		มีปัญหา				
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหา
	<u>ด้านวิธีเรียน</u>							
40	ข้าพเจ้าไม่เข้าใจวิธีเรียนแบบพบกลุ่ม.....	20	15.2	112	84.8	2.52	1.11	ปานกลาง
41	ข้าพเจ้าไม่เข้าใจการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ต่อเนื่อง.....	19	14.4	113	85.6	2.59	1.01	ปานกลาง
42	ข้าพเจ้าไม่เข้าใจการทำโครงการ.....	20	15.2	112	84.8	2.71	1.07	ปานกลาง
43	ข้าพเจ้าไม่มีเวลาในการทำโครงการ.....	10	7.6	122	92.4	3.19	1.26	ปานกลาง
44	ข้าพเจ้าไม่เข้าใจการเรียนแบบตนเอง.....	16	12.1	116	87.9	2.16	.98	ปานกลาง
45	ไม่มีการสอนเสริม.....	16	12.1	116	87.9	3.35	1.37	ปานกลาง
46	ไม่มีแหล่งค้นคว้า.....	16	12.1	116	87.9	3.90	1.26	มาก
47	มีการทดสอบบ่อยมากเกินไป.....	24	18.2	108	81.8	2.56	1.03	ปานกลาง
48	ระยะเวลาที่ใช้พบกลุ่มเพื่อปรึกษาปัญหาการเรียนมีน้อยเกินไป.....	13	9.8	119	90.2	3.53	1.36	มาก
49	ท่านไม่สามารถทำกิจกรรมได้เต็มที่เนื่องจาก อยู่ในสถานที่จำกัด.....	6	4.5	126	95.5	3.97	1.29	มาก
50	ท่านไม่สามารถมาพบกลุ่มได้ทุกครั้ง.....	46	34.8	86	65.2	2.31	1.17	น้อย
	รวม					2.93	.88	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่าด้านวิธีเรียน นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาเรียงลำดับความถี่มากที่สุดคือ ข้อ 49 ท่านไม่สามารถทำกิจกรรมได้เต็มที่เนื่องจากอยู่ในสถานที่จำกัด คิดเป็นร้อยละ 95.5 (126 คน) และข้อที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ ข้อ 50 ท่านไม่สามารถมาพบกลุ่มได้ทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 73.3 (102 คน) ข้อ 38 เนื้อหาวิชาไม่ตรงกับการวัดผลปลายภาคเรียนเมื่อพิจารณา คิดเป็นร้อยละ 65.2 (86 คน) เมื่อพิจารณา ค่าเฉลี่ยปัญหาการเรียน พบว่าโดยรวมมีปัญหาการเรียนในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 49 ท่านไม่สามารถทำกิจกรรมได้เต็มที่เนื่องจากอยู่ในสถานที่จำกัด ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมาคือ ข้อ 46 ไม่มีแหล่งค้นคว้า ($\bar{X} = 3.90$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 44 ข้าพเจ้าไม่เข้าใจการเรียนแบบตนเอง ($\bar{X} = 2.16$)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระยะเวลาที่ต้องขัง ระดับชั้นที่ศึกษา สถาบันที่จบการศึกษา และสาเหตุที่สมัครเข้าเรียน กคน.

3.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ตามตัวแปรเพศ เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่เพศต่างกันมีปัญหาในการเรียนแตกต่างกัน โดยใช้ $t - test$ ดังปรากฏในตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา	ชาย N = 79		หญิง N = 53		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านสื่อประกอบการเรียน	3.17	.66	2.30	.97	5.92**	.00
2. ด้านครูผู้สอน	3.00	.66	2.37	.86	4.69**	.00
3. ด้านผู้เรียน	2.83	.57	2.17	.76	5.21**	.00
4. ด้านเนื้อหา	3.33	.80	2.53	.95	5.17**	.00
5. ด้านวิธีเรียน	3.24	.65	2.47	.98	5.30**	.00
รวม	3.11	.45	2.36	.84	6.62**	.00

จากตาราง 9 แสดงว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน โดยนักศึกษาชายมีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้านทุกด้านสูงกว่านักศึกษาหญิง

ตาราง 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ปัญหาการเรียนของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา	ต่ำกว่า 25 ปี N = 33		อายุ 25 – 30 ปี N = 67		มากกว่า 30 ปีขึ้นไป N = 32	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านสื่อประกอบการเรียน	2.45	1.02	2.92	0.87	2.93	0.75
2. ด้านครูผู้สอน	2.58	0.94	2.79	0.72	2.82	0.82
3. ด้านผู้เรียน	2.29	0.74	2.70	0.73	2.63	0.61
4. ด้านเนื้อหา	2.76	1.01	3.09	0.98	3.12	0.75
5. ด้านวิธีเรียน	2.78	1.03	3.03	0.86	2.88	0.75
รวม	2.54	0.86	2.90	0.69	2.88	0.61

จากตาราง 10 แสดงว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 25 – 30 ปี มีค่าเฉลี่ยปัญหาการเรียน ($\bar{X} = 2.90$) โดยรวมสูงกว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัศึกษากลุ่มอื่น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่านักศึกษาที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป มีปัญหาการเรียนด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.93$) ด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 2.82$) ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 3.12$) และนักศึกษาที่มีอายุ 25 – 30 ปี มีปัญหาการเรียนด้านผู้เรียน ($\bar{X} = 2.70$) ด้านวิธีเรียน ($\bar{X} = 3.03$) มีค่าเฉลี่ยปัญหาสูงกว่านักศึกษากลุ่มอื่นในด้านเดียวกัน

ตาราง 11 เปรียบเทียบปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถาน บำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	ปัญหาการเรียนของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1	ด้านสื่อประกอบการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	5.57	2.78	3.53*	0.03
		ภายในกลุ่ม	129	101.63	0.78		
		รวม	131	107.20			
2	ด้านครูผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.23	0.61	0.95	0.38
		ภายในกลุ่ม	127	82.68	0.65		
		รวม	129	83.91			
3	ด้านผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.68	1.84	3.65*	0.02
		ภายในกลุ่ม	129	65.11	0.50		
		รวม	131	68.79			
4	ด้านเนื้อหา	ระหว่างกลุ่ม	2	2.76	1.38	1.55	0.21
		ภายในกลุ่ม	128	114.08	0.89		
		รวม	130	116.84			
5	ด้านวิธีเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.50	0.75	0.96	0.38
		ภายในกลุ่ม	128	100.09	0.78		
		รวม	130	101.59			
	รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.03	1.51	2.88	0.06
		ภายในกลุ่ม	130	67.85	0.52		
		รวม	132	70.88			

จากตาราง 11 แสดงว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านสื่อประกอบการเรียน และด้านผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านครูผู้สอน ด้านเนื้อหา และด้านวิธีเรียนมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ดังปรากฏในตาราง 12 – 13

ตาราง 12 ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษานานาชาติ พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามอายุ ด้านสื่อประกอบการเรียน

อายุ		ต่ำกว่า 25 ปี N = 33	อายุ 25 – 30 ปี N = 67	มากกว่า 30 ปีขึ้นไป N = 32
$\bar{X}$		2.45	2.92	2.93
ต่ำกว่า 25 ปี	2.45	-	0.47*	0.48
อายุ 26 – 30 ปี	2.92	-	-	0.01
มากกว่า 30 ปีขึ้นไป	2.93	-	-	-

จากตาราง 12 แสดงว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ที่มีอายุ 25 – 30 ปี มีค่าเฉลี่ยมีปัญหาการเรียนด้านสื่อประกอบการเรียนสูงกว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่มีอายุ ต่ำกว่า 25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษานานาชาติ พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามอายุ ด้านผู้เรียน

อายุ		ต่ำกว่า 25 ปี N = 33	มากกว่า 30 ปีขึ้นไป N = 32	อายุ 25 – 30 ปี N = 67
$\bar{X}$		2.29	2.63	2.70
ต่ำกว่า 25 ปี	2.29	-	0.34	0.41*
มากกว่า 30 ปีขึ้นไป	2.63	-	-	0.07
อายุ 26 – 30 ปี	2.70	-	-	-

จากตาราง 13 แสดงว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ที่มีอายุ 25 – 30 ปี มีค่าเฉลี่ยมีปัญหาการเรียนด้านผู้เรียนสูงกว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่มีอายุ ต่ำกว่า 25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ปัญหาการเรียนของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษ จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามสถานภาพการสมรส โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา	โสด N = 101		สมรส N = 31		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านสื่อประกอบการเรียน	2.83	.91	2.74	.89	.48	.62
2. ด้านครูผู้สอน	2.74	.82	2.79	.77	-.317	.75
3. ด้านผู้เรียน	2.59	.72	2.55	.72	.28	.78
4. ด้านเนื้อหา	3.02	.96	2.99	.91	.17	.85
5. ด้านวิธีเรียน	2.96	.87	2.85	.92	.59	.55
รวม	2.82	.73	2.77	.75	.30	.76

จากตาราง 14 แสดงว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ปัญหาการเรียนของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษ จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามระยะเวลาที่ต้องขัง โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา	ต่ำกว่า 6 ปี N = 81		6 ปีขึ้นไป N = 51		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านสื่อประกอบการเรียน	2.68	.98	3.02	.71	-2.12*	.03
2. ด้านครูผู้สอน	2.70	.87	2.82	.69	-.77	.44
3. ด้านผู้เรียน	2.48	.81	2.74	.52	-2.04*	.04
4. ด้านเนื้อหา	2.87	.97	3.24	.85	-2.20*	.02
5. ด้านวิธีเรียน	2.84	.97	3.08	.70	-1.55	.12
รวม	2.70	.84	2.98	.47	-2.17*	.03

จากตาราง 15 แสดงว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่มีระยะเวลาที่ต้องขังต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านสื่อประกอบการเรียน ด้านผู้เรียน และด้านเนื้อหา มีปัญหาการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาที่มีระยะเวลาที่ต้องขัง 6 ปีขึ้นไป มีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้านทุกด้านสูงกว่านักศึกษาที่มีระยะเวลาที่ต้องขังต่ำกว่า 6 ปี

ตาราง 16 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ปัญหาการเรียนของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามระดับชั้นที่ศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น N = 80		มัธยมศึกษาตอนปลาย N = 52		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านสื่อประกอบการเรียน	2.85	.83	2.74	1.00	.72	.47
2. ด้านครูผู้สอน	2.84	.78	2.61	.82	1.57	.11
3. ด้านผู้เรียน	2.71	.57	2.38	.88	2.55*	.012
4. ด้านเนื้อหา	3.12	.77	2.85	1.15	1.57	.11
5. ด้านวิธีเรียน	3.11	.79	2.65	.94	3.00**	.003
รวม	2.93	.60	2.62	.87	2.35*	.020

จากตาราง 16 แสดงว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่มีระดับชั้นที่ศึกษาต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านผู้เรียน มีปัญหาการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และด้านวิธีเรียน มีปัญหาการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาที่เรียนอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้านทุกด้านสูงกว่านักศึกษาที่เรียนอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตาราง 17 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ปัญหาการเรียนของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษ จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามสถาบันที่จบการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา	ในระบบ โรงเรียน N = 98		นอกระบบ โรงเรียน N = 34		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านสื่อประกอบการเรียน	2.81	.88	2.82	.97	-.05	.96
2. ด้านครูผู้สอน	2.70	.82	2.88	.73	-1.05	.29
3. ด้านผู้เรียน	2.60	.75	2.53	.62	.48	.62
4. ด้านเนื้อหา	2.99	.96	3.07	.90	-.39	.69
5. ด้านวิธีเรียน	2.93	.89	2.94	.86	-.07	.93
รวม	2.80	.72	2.82	.76	-.16	.86

จากตาราง 17 แสดงว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่สถาบันที่จบการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ปัญหาการเรียนของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษ จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามสาเหตุที่สมัครเรียน กศน. โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการเรียน ของนักศึกษาการศึกษานอกโรง เรียนระดับมัธยมศึกษา	ต้องการความรู้ เพิ่มเติม N = 53		ต้องการนำความรู้ที่ได้รับไป สมัครงานเมื่อพ้นโทษ N = 79		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านสื่อประกอบการเรียน	2.97	.83	2.70	.93	1.67	.09
2. ด้านครูผู้สอน	2.90	.78	2.65	.80	1.79	.07
3. ด้านผู้เรียน	2.65	.77	2.53	.68	.96	.33
4. ด้านเนื้อหา	3.20	.81	2.89	1.01	1.83	.06
5. ด้านวิธีเรียน	3.04	.88	2.86	.87	1.16	.24
รวม	2.94	.71	2.72	.74	1.70	.09

จากตาราง 18 แสดงว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่มีสาเหตุที่สมัครเรียน กศน. ต่างกัน มีปัญหาการเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 ค่าความถี่และร้อยละของคะแนนปัญหา และข้อเสนอแนะปัญหาของนักศึกษาการศึกษา
นอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบ้ำัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบ้ำัดพิเศษจังหวัด
ปทุมธานี

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษา นอกโรงเรียน	จำนวนผู้ ตอบ		ความถี่	ร้อยละ
ด้านสื่อประกอบการเรียน	105			
ความคิดเห็น		58		
1. หนังสือและสื่อมีไม่เพียงพอกับจำนวนของผู้เรียน ส่วนใหญ่ก็ จะพิมพ์ผิด และขาดความทันสมัย			20	19.04
2. มีการใช้สื่อการเรียนน้อยเพราะอยู่ในสถานที่จำกัด			14	13.33
3. ไม่มีการใช้สื่ออื่น ๆ มาประกอบการเรียนนอกจากหนังสือ			14	13.33
4. การใช้สื่อ CD, VCD มีน้อยมาก			10	9.52
ข้อเสนอแนะ		47		
1. ควรมีสื่อให้มากกว่านี้และมีหนังสือเรียนให้เพียงพอกับผู้เรียน			14	13.33
2. ควรมีการใช้สื่อการเรียนที่ทันสมัย ครบถ้วน และตรงกับบท เรียน			10	9.52
3. ควรมีการนำ CD, VCD ที่เกี่ยวข้องมาประกอบการเรียนเพื่อ ความเข้าใจมากขึ้น			7	6.70
4. ในการเรียนบางวิชา เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ควรมีอุปกรณ์ใน การทดลอง			6	5.71
5. ควรมีการเปิดรายการโทรทัศน์ และรับชมรายการ ETV มาก ขึ้น			5	4.76
6. ควรมีการใช้สื่อที่หลากหลายเพื่อสร้างความสนใจ			5	4.76
ด้านครูผู้สอน	102			
ความคิดเห็น		43		
1. ครูผู้สอนมีน้อย และไม่ค่อยมีเวลาให้กับนักศึกษา ทำให้ค่อย เข้าใจการเรียนเท่าที่ควร			33	32.36
2. ครูผู้สอนบางครั้งอธิบายไม่ค่อยเข้าใจเนื่องจากไม่ได้มีความ ชำนาญในวิชาที่สอน			5	4.90
3. ครูผู้สอนสอนไม่ตรงกับเนื้อหาวิชา			5	4.90
ข้อเสนอแนะ		59		
1. ควรมีครูผู้สอนในทุกวิชาเพื่อเป็นที่ปรึกษา			24	23.53
2. ควรมีครูผู้สอนที่มีความรู้ความชำนาญในวิชาที่สอน			18	17.65
3. ครูผู้สอนควรมีการใช้สื่อที่ทันสมัยและหลากหลาย			10	9.80
4. ควรมีครูผู้สอนจากภายนอกเข้ามาสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความ สนใจในการเรียนมากขึ้น			7	6.86

ตาราง 19 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน	จำนวนผู้ ตอบ		ความถี่	ร้อยละ
ด้านผู้เรียน	81			
ความคิดเห็น		48		
1. มาเรียนตามเพื่อนจึงขาดความมั่นใจและไม่กล้าแสดงออก			18	22.22
2. ไม่ค่อยมีเวลาอ่านหนังสือทำให้ไม่ค่อยเข้าใจในวิชาที่เรียน			18	22.22
3. ขาดสมาธิในการเรียน เพราะมีความกังวลหลายอย่าง เช่น ต้องทำงานด้วยทำให้กลัวว่าจะทำงานไม่ได้ตามยอด			12	14.81
ข้อเสนอแนะ		33		
1. ควรใช้เวลาสำหรับการอ่านและทบทวนเนื้อหาวิชาที่เรียนให้มากขึ้น			33	40.74
ด้านเนื้อหา	89			
ความคิดเห็น		52		
1. เนื้อหาบางเรื่องยากมาก อ่านแล้วเข้าใจยากต่อการศึกษด้วยตนเอง			15	16.85
2. เนื้อหามีมากเกินไปแต่เวลาเรียนมีน้อยทำให้เรียนไม่ทัน			10	11.24
3. เนื้อหาไม่มีการยกตัวอย่างหรือคำอธิบายที่ชัดเจน			10	11.24
4. เนื้อหาส่วนใหญ่ไม่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้			9	10.11
5. ข้อสอบที่สอบไม่ตรงกับเนื้อหาที่เรียน			8	8.99
ข้อเสนอแนะ		37		
1. ควรทำเนื้อหาที่อ่านแล้วเข้าใจง่ายต่อการศึกษด้วยตนเอง			22	24.72
2. ควรมีเนื้อหาที่ทันสมัย และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้			15	16.85
ด้านวิธีเรียน	67			
ความคิดเห็น		37		
1. การเรียนด้วยตนเองต้องมีการค้นคว้าแต่ไม่มีแหล่งค้นคว้า			17	25.37
2. เวลาในการพบกลุ่มน้อยเกินไปทำให้ได้ปรึกษากับผู้สอนไม่เต็มที่			8	11.94
3. ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการทำโครงงาน			7	10.45
4. ยังไม่เข้าใจวิธีเรียนแบบตนเอง			5	7.46
ข้อเสนอแนะ		30		
1. ควรมีการเชิญวิทยากรภายนอกที่มีความชำนาญมาสอนเสริมในเนื้อหาที่ยาก			9	13.43
2. ควรมีสื่อและแหล่งค้นคว้ามากขึ้น			8	11.94
3. ควรมีอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการทำกิจกรรม เช่น โครงงาน			7	10.45
4. ควรเพิ่มเวลาในการพบกลุ่มมากขึ้น			6	8.96

ตาราง 19 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน	จำนวนผู้ ตอบ	ความถี่	ร้อยละ
ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	15		
1. ในการพบกลุ่มแต่ละครั้งควรมีสื่อประกอบการสอนเพื่อเสริมให้ผู้เรียน		8	53.33
2. นักศึกษาที่เรียนควรที่จะให้เรียนเพียงอย่างเดียวไม่ต้องทำงานเพื่อให้มีเวลาในการทำกิจกรรม		7	46.67

จากตาราง 19 แสดงว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถาน บำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการเรียน ตามลำดับคะแนนความถี่ในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านสื่อประกอบการเรียน นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจำนวน 105 คน ดังนี้ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนแสดงความคิดเห็น จำนวน 58 คน ได้แก่ หนังสือและสื่อมีไม่เพียงพอกับจำนวนของผู้เรียน ส่วนใหญ่ก็จะพิมพ์ผิด และขาดความทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 19.04 (20 คน) มีการใช้สื่อการเรียนน้อยเพราะอยู่ในสถานที่จำกัด คิดเป็นร้อยละ 13.33 (14 คน) ไม่มีการใช้สื่ออื่นๆ มาประกอบการเรียนนอกจากหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 13.33 (14 คน) การใช้สื่อ CD, VCD มีน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 9.52 (10 คน) ข้อเสนอแนะจำนวน 47 คน ได้แก่ ควรมีสื่อให้มากกว่านี้และมีหนังสือเรียนให้เพียงพอกับผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 13.33 (14 คน) ควรมีการใช้สื่อการเรียนที่ทันสมัย ครบถ้วน และตรงกับบทเรียน คิดเป็นร้อยละ 9.52 (10 คน) ควรมีการนำ CD, VCD ที่เกี่ยวข้องมาประกอบการเรียนเพื่อความเข้าใจมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 6.70 (7 คน) ในการเรียนบางวิชา เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ควรมีอุปกรณ์ในการทดลอง คิดเป็นร้อยละ 5.71 (6 คน) ควรมีการเปิดรายการโทรทัศน์ และรับชมรายการ ETV มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 4.76 (5 คน) ควรมีการใช้สื่อที่หลากหลายเพื่อสร้างความสนใจ คิดเป็นร้อยละ 4.76 (5 คน)

2. ด้านครูผู้สอน นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจำนวน 102 คน ดังนี้ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนแสดงความคิดเห็น จำนวน 43 คน ได้แก่ ครูผู้สอนมีน้อย และไม่ค่อยมีเวลาให้กับนักศึกษา ทำให้ไม่ค่อยเข้าใจการเรียนเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 32.36 (33 คน) ครูผู้สอนบางครั้งอธิบายไม่ค่อยเข้าใจเนื่องจากไม่ได้มีความชำนาญในวิชาที่สอน คิดเป็นร้อยละ 4.90 (5 คน) ครูผู้สอนสอนไม่ตรงกับเนื้อหาวิชา คิดเป็นร้อยละ 4.90 (5 คน) ข้อเสนอแนะจำนวน 59 คน ได้แก่ ควรมีครูผู้สอนในทุกวิชาเพื่อเป็นที่ปรึกษา คิดเป็นร้อยละ 23.53 (24 คน) ควรมีครูผู้สอนที่มีความรู้ความชำนาญในวิชาที่สอน คิดเป็นร้อยละ 17.65 (18 คน) ครูผู้สอนควรมีการใช้สื่อที่ทันสมัยและหลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 9.80 (10 คน) ควรมีครูผู้สอนจากภายนอกเข้ามาสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 6.86 (7 คน)

3. ด้านผู้เรียน นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจำนวน 81 คน ดังนี้ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนแสดงความคิดเห็น จำนวน 48 คน ได้แก่ มาเรียนตามเพื่อนจึงขาดความมั่นใจและไม่กล้าแสดงออก คิดเป็นร้อยละ 22.22 (18 คน) ไม่ค่อยมีเวลาอ่านหนังสือทำให้ไม่ค่อยเข้าใจในวิชาที่เรียน คิดเป็นร้อยละ 22.22 (18 คน) ขาดสมาธิในการเรียนเพราะมีความกังวลหลายอย่าง เช่น ต้องทำงานด้วยทำให้กลัวว่าจะทำงานไม่ได้ตามยอด 14.81 (12 คน) ข้อเสนอแนะ จำนวน 33 คน ได้แก่ ควรใช้เวลาสำหรับการอ่านและทบทวนเนื้อหาวิชาที่เรียนให้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 40.70 (33 คน)

4. ด้านเนื้อหา นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจำนวน 89 คน ดังนี้ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนแสดงความคิดเห็น จำนวน 52 คน ได้แก่ เนื้อหาบางเรื่องยากมาก อ่านแล้วเข้าใจยากต่อการศึกษด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 16.85 (15 คน) เนื้อหามีมากเกินไปแต่เวลาเรียนมีน้อยทำให้เรียนไม่ทัน คิดเป็นร้อยละ 11.24 (10 คน) เนื้อหาไม่มีการยกตัวอย่างหรือคำอธิบายที่ชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 11.24 (10 คน) เนื้อหาส่วนใหญ่ไม่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ คิดเป็นร้อยละ 10.11 (9 คน) ข้อสอบที่สอบไม่ตรงกับเนื้อหาที่เรียน คิดเป็นร้อยละ 8.99 (8 คน) ข้อเสนอแนะ จำนวน 37 คน ได้แก่ ควรทำเนื้อหาที่อ่านแล้วเข้าใจง่ายต่อการศึกษด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 24.72 (22 คน) ควรมีเนื้อหาที่ทันสมัย และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้ คิดเป็นร้อยละ 18.85 (15 คน)

5. ด้านวิธีเรียน นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจำนวน 67 คน ดังนี้ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนแสดงความคิดเห็น จำนวน 37 คน ได้แก่ การเรียนด้วยตนเองต้องมีการค้นคว้าแต่ไม่มีแหล่งค้นคว้า คิดเป็นร้อยละ 25.37 (17 คน) เวลาในการพบกลุ่มน้อยเกินไปทำให้ได้ปรึกษากับผู้สอนไม่เต็มที่ คิดเป็นร้อยละ 11.94 (8 คน) ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการทำโครงการ คิดเป็นร้อยละ 10.45 (7 คน) ยังไม่เข้าใจวิธีเรียนแบบตนเอง คิดเป็นร้อยละ 7.46 (5 คน) ข้อเสนอแนะ จำนวน 30 คน ควรมีการเชิญวิทยากรภายนอกที่มีความชำนาญมาสอนเสริมในเนื้อหาที่ยาก คิดเป็นร้อยละ 13.43 (9 คน) ควรมีสื่อและแหล่งค้นคว้ามากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 11.94 (8 คน) ควรมีอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการทำกิจกรรม เช่น โครงการ คิดเป็นร้อยละ 10.45 (7 คน) ควรเพิ่มเวลาในการพบกลุ่มมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 8.56 (6 คน)

6. ข้อเสนอแนะอื่นๆ ดังนี้ ในการพบกลุ่มแต่ละครั้งควรมีสื่อประกอบการสอนเพื่อเสริมให้ผู้เรียน ควรที่จะให้เรียนเพียงอย่างเดียว ไม่ต้องทำงานเพื่อให้มีเวลาในการทำกิจกรรม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบ้ำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบ้ำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบ้ำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบ้ำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี 5 ด้าน คือ ด้านสื่อประกอบการเรียน ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านเนื้อหา และด้านวิธีเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบ้ำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบ้ำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระยะเวลาที่ต้องขัง ระดับชั้นที่ศึกษา สถาบันที่จบการศึกษา และสาเหตุที่สมัครเข้าเรียน กศน.
3. เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบ้ำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบ้ำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบ้ำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบ้ำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่ลงทะเบียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 120 คน มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 80 คน รวม 200 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบ้ำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบ้ำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่ลงทะเบียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 132 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามปัญหาการเรียนของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระยะเวลาที่ต้องขัง ระดับชั้นที่ศึกษา สถาบันที่จบการศึกษา และสาเหตุที่เข้าเรียน กศน.

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนวิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ใน 5 ด้าน คือ ด้านสื่อประกอบการเรียน ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านเนื้อหา และด้านวิธีเรียน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อรวบรวมและข้อเสนอแนะของนักศึกษาในด้านต่างๆ ทั้ง 5 ด้าน พร้อมทั้งเพิ่มเติมในส่วนอื่นๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังกรมราชทัณฑ์ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลของงานวิจัยในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ทัศนสถาน แจกแบบสอบถามให้นักศึกษา จำนวน 132 คน ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองและได้รับแบบสอบถามคืน 132 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่าสมบูรณ์ทั้ง 132 ฉบับ ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 16 - 30 สิงหาคม 2547

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC ทำการวิเคราะห์ค่าสถิติต่างๆ ดังนี้ ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ข้อมูลที่เป็นปัญหาการเรียนของนักศึกษาที่แสดงถึงการมีปัญหาและไม่มีปัญหา ใช้สถิติแจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละ ในด้านข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเรียน ทั้ง 5 ด้าน วิเคราะห์ระดับปัญหาโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และข้อมูลเปรียบเทียบปัญหาการเรียน ทั้ง 5 ด้าน วิเคราะห์โดยใช้สถิติในการทดสอบมาตรฐานและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าสถิติ t-test และกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม ใช้ค่าสถิติ F-test หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 132 คน เป็นเพศชาย (ร้อยละ 59.80) เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 40.20) ส่วนใหญ่มีอายุ 26 - 30 ปี (ร้อยละ 50.80) ส่วนใหญ่

เป็นโสด (ร้อยละ 76.50) ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่ต้องขังต่ำกว่า 6 ปี (ร้อยละ 61.40) นักศึกษาส่วนใหญ่เรียนอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 60.60) ส่วนใหญ่จบการศึกษาจากในระบบโรงเรียน (ร้อยละ 74.20) ส่วนใหญ่เรียนเพื่อต้องการนำความรู้ที่ได้ไปสมัครงานเมื่อพ้นโทษ (ร้อยละ 59.80)

2. นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา มีระดับปัญหาการเรียนทั้ง 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านเนื้อหาหามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.01$) รองลงมาได้แก่ ด้านวิธีเรียน ($\bar{X} = 2.93$) ด้านสื่อประกอบการเรียน ($\bar{X} = 2.81$) ด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 2.75$) และด้านผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.58$) ตามลำดับ

2.1 ด้านสื่อประกอบการเรียน นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ รายการวิทยุเวลาออกอากาศไม่ตรงกับเวลาที่พบกลุ่มการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.71$) รองลงมาได้แก่ คู่มือเรียน/แบบเรียนมีไม่พอต่อจำนวนผู้เรียน ($\bar{X} = 3.68$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ขนาดของตัวอักษรในแบบเรียนเล็กเกินไป ($\bar{X} = 2.08$)

2.2 ด้านครูผู้สอน นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี มีปัญหาการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ครูสอนเนื้อหาไม่ครบทุกเรื่องเพราะเวลาเรียนมีน้อย ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมาได้แก่ ครูใช้สื่อประกอบการเรียนน้อย ($\bar{X} = 3.40$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ครูไม่ค่อยแสดงความสนใจเมื่อผู้เรียนมีปัญหา ($\bar{X} = 2.28$)

2.3 ด้านผู้เรียน นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี มีปัญหาการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ นักศึกษาไม่ค่อยมีเวลาในการอ่านหนังสือหรือทบทวนบทเรียน ($\bar{X} = 3.52$) รองลงมาได้แก่ นักศึกษาไม่ค่อยมีเวลาทำงานตามที่มอบหมายหรือทำงานที่มอบหมายเสร็จไม่ทันตามกำหนด ($\bar{X} = 3.48$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สุขภาพร่างกายของนักศึกษาเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเรียน ($\bar{X} = 1.62$)

2.4 ด้านเนื้อหา นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี มีปัญหาการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ เนื้อหาวิชามีมากเกินไปแต่เวลาเรียนมีน้อย ($\bar{X} = 3.90$) รองลงมาได้แก่ เนื้อหาเน้นทางด้านวิชาการมากเกินไป ($\bar{X} = 3.33$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เนื้อหาวิชาไม่ตรงกับการวัดผลปลายภาคเรียน ($\bar{X} = 2.58$)

2.5 ด้านวิธีเรียน นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี มีปัญหาการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักศึกษาไม่สามารถทำกิจกรรมได้เต็มที่เนื่องจากอยู่ในสถานที่จำกัด ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมาคือ ไม่มีแหล่งค้นคว้า ($\bar{X} = 3.90$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นักศึกษาไม่เข้าใจการเรียนแบบตนเอง ($\bar{X} = 2.16$)

3. การเปรียบเทียบปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระยะเวลาที่ต้องขัง ระดับชั้นที่ศึกษา สถาบันที่จบการศึกษา และสาเหตุที่สมัครเข้าเรียน กคน.สรุปได้ดังนี้

3.1 นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้านต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาชายมีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้านทุกด้านสูงกว่านักศึกษาหญิง

3.2 นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านสื่อประกอบการเรียน และด้านผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ที่มีอายุ 25 – 30 ปี มีค่าเฉลี่ยปัญหาการเรียนด้านสื่อประกอบการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี และนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ที่มีอายุ 25 – 30 ปี มีค่าเฉลี่ยปัญหาการเรียนด้านผู้เรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ส่วนด้านครูผู้สอน ด้านเนื้อหา และด้านวิธีเรียนมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 นักศึกษาที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 นักศึกษาที่มีระยะเวลาที่ต้องขังต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่มีระยะเวลาที่ต้องขัง 6 ปีขึ้นไป มีปัญหาการเรียนโดยรวมสูงกว่านักศึกษาที่มีระยะเวลาที่ต้องขังต่ำกว่า 6 ปี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านสื่อประกอบการเรียน ด้านผู้เรียน และด้านเนื้อหา มีปัญหาการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.05 โดยนักศึกษาที่มีระยะเวลาที่ต้องขัง 6 ปีขึ้นไป มีปัญหาการเรียนด้านสื่อประกอบการเรียน ด้านผู้เรียน และด้านเนื้อหา สูงกว่านักศึกษาที่มีระยะเวลาที่ต้องขังต่ำกว่า 6 ปี ส่วนด้านครูผู้สอน และด้านวิธีเรียน มีปัญหาการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 นักศึกษาที่มีระดับชั้นที่ศึกษาต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่เรียนอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีปัญหาการเรียนโดยรวมสูงกว่านักศึกษาที่เรียนอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านผู้เรียน มีปัญหาการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยนักศึกษาที่เรียน

อยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีปัญหาการเรียนด้านผู้เรียนสูงกว่านักศึกษาที่เรียนอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และด้านวิธีเรียน มีปัญหาการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยนักศึกษาที่เรียนอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีปัญหาการเรียนด้านวิธีเรียนสูงกว่านักศึกษาที่เรียนอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนด้านสื่อประกอบการเรียน ด้านครูผู้สอน และด้านเนื้อหา มีปัญหาการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.6 นักศึกษาที่สถาบันที่จบการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.7 นักศึกษาที่สาเหตุที่สมัครเรียน กศน. ต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี สรุปได้ดังนี้

4.1 ด้านสื่อประกอบการเรียน เรียงลำดับความถี่สูงสุดคือ หนังสือและสื่อมีไม่เพียงพอกับจำนวนของผู้เรียน ส่วนใหญ่ก็จะพิมพ์ผิด และขาดความทันสมัย (20 คน) มีการใช้สื่อการเรียนน้อยเพราะอยู่ในสถานที่จำกัด (14 คน) ไม่มีการใช้สื่ออื่นๆ มาประกอบการเรียนนอกจากหนังสือ (14 คน) ควรมียี่สิบให้มากกว่านี้และมีหนังสือเรียนให้เพียงพอกับผู้เรียน (14 คน)

4.2 ด้านครูผู้สอน เรียงลำดับความถี่สูงสุดคือ ครูผู้สอนมีน้อย และไม่ค่อยมีเวลาให้กับนักศึกษา ทำให้ไม่ค่อยเข้าใจการเรียนเท่าที่ควร (33 คน) ควรมียี่สิบสอนในทุกวิชาเพื่อเป็นที่ปรึกษา (24 คน) ควรมียี่สิบสอนที่มีความรู้ความชำนาญในวิชาที่สอน (18 คน) ครูผู้สอนควรมีการใช้สื่อที่ทันสมัยและหลากหลาย (10 คน)

4.3 ด้านผู้เรียน เรียงลำดับความถี่สูงสุดคือ ควรใช้เวลาสำหรับการอ่านและทบทวนเนื้อหาวิชาที่เรียนให้มากขึ้น (33 คน) มาเรียนตามเพื่อนจึงขาดความมั่นใจและไม่กล้าแสดงออก (18 คน) ไม่ค่อยมีเวลาอ่านหนังสือทำให้ไม่ค่อยเข้าใจในวิชาที่เรียน (18 คน) ขาดสมาธิในการเรียนเพราะมีความกังวลหลายอย่าง เช่น ต้องทำงานด้วยทำให้กลัวว่าจะทำงานไม่ได้ตามยอด (12 คน)

4.4 ด้านเนื้อหา เรียงลำดับความถี่สูงสุดคือ ควรทำเนื้อหาที่อ่านแล้วเข้าใจง่ายต่อการศึกษด้วยตนเอง (22 คน) เนื้อหาบางเรื่องยากมากอ่านแล้วเข้าใจยากต่อการศึกษด้วยตนเอง (15 คน) ควรมียี่สิบที่ทันสมัย และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้ (15 คน) เนื้อหามีมากเกินไปแต่เวลาเรียนมีน้อยทำให้เรียนไม่ทัน (10 คน)

4.5 ด้านวิธีเรียน เรียงลำดับความถี่สูงสุดคือ การเรียนด้วยตนเองต้องมีการค้นคว้าแต่ไม่มีแหล่งค้นคว้า (17 คน) ควรมีการเชิญวิทยากรภายนอกที่มีความชำนาญมาสอนเสริมในเนื้อหาที่ยาก (9 คน) เวลาในการพบกลุ่มน้อยเกินไปทำให้ได้ปรึกษากับผู้สอนไม่เต็มที่ (8 คน) ควรมียี่สิบและแหล่งค้นคว้ามากขึ้น (8 คน)

4.6 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติมดังนี้ ในการพบกลุ่มแต่ละครั้งควรมีสื่อประกอบการสอนเสริมให้ผู้เรียน ควรที่จะให้เรียนเพียงอย่างเดียวไม่ต้องทำงานเพื่อให้มีเวลาในการทำกิจกรรม

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบَابัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบَابัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบَابัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบَابัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี มีปัญหาการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนให้ความรู้และคำปรึกษานอกเวลาพบกลุ่ม เนื่องจากครูผู้สอนเป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ในทัศนสถาน นอกจากนี้ยังมีครูช่วยสอนที่เป็นผู้ต้องขังที่มีความรู้มาช่วยให้คำปรึกษา ในเวลาที่ครูผู้สอนไม่มาพบกลุ่ม และผู้ต้องขังที่สมัครเป็นนักศึกษามีความต้องการเรียนเพื่อที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการสมัครงาน หรือศึกษาต่อเมื่อตนเองพ้นโทษไปแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐ จุลสุวรรณ (2537 : 172) ที่ทำการวิจัยพบว่าผู้สมัครเข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่เพราะต้องการอ่านออกเขียนได้ และต้องการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์กับชีวิตประจำวันภายหลังจากพ้นโทษแล้ว

2. นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบَابัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบَابัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี มีปัญหาการเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1 ด้านสื่อประกอบการเรียน พบว่านักศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ในการเรียนการสอนนักศึกษาจะมีสื่อแบบเรียนใช้ประกอบการเรียน เน้นการเรียนรู้อย่างตนเองจากตำราเรียน และเนื่องจากนักศึกษาอยู่ในสถานที่จำกัดได้รับงบประมาณในการจัดซื้อสื่อน้อย สื่อที่มีอยู่ไม่ทันสมัย และมีไม่เพียงพอ ทำให้เกิดความเคยชินจึงเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำเริญ จันทรงาม (2536 : 58) ที่ว่าสื่อประกอบการเรียนไม่ทันสมัยและมีไม่เพียงพอต่อจำนวนของผู้เรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณศรี ชีวชัยวิมล (2544 : 47) ที่ได้ศึกษาปัญหาการเรียน ของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตบางคอแหลม ซึ่งพบว่านักศึกษาทางไกลสายสามัญมีปัญหาการเรียน ด้านสื่อประกอบการเรียนอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

2.2 ด้านครูผู้สอน พบว่านักศึกษามีปัญหาการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเพราะว่า ครูผู้สอนต่างเป็นเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ของทัศนสถาน ที่นอกจากทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนแล้วยังต้องทำหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขัง ทำให้เกิดการเหนื่อยล้า จึงทำให้ไม่เวลาในการพบกลุ่มเพื่อให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา แต่นักศึกษาก็สามารถมาขอคำปรึกษาในเวลาอื่นๆ ได้และนอกจากนี้ยังสามารถรับคำปรึกษาจากครูช่วยสอนที่ฝ่ายการศึกษาได้แต่งตั้งจากผู้ต้องขังที่มีความรู้มาประจำ

ในห้องในแต่ละระดับ จึงทำให้ครูผู้สอนรู้และเข้าใจสภาพของนักศึกษาและครูผู้สอนยังได้รับการอบรมเพื่อการปฏิบัติหน้าที่การสอนได้อย่างถูกต้อง มีการพัฒนาตนเองทำให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และมีกำลังใจในการที่จะทำงานอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคิตต์ (จิรศักดิ์ โรจนเสน. 2538 : 81 อ้างอิงจาก Kidd. 1973) ที่กล่าวว่าครูประจำกลุ่มมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีคุณลักษณะในด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และมีทักษะในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักศึกษาที่เป็นผู้ใหญ่

2.3 ด้านผู้เรียน พบว่านักศึกษามีปัญหาการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเพราะว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่จะอยู่ใกล้ชิดกับนักศึกษาทำให้ทราบปัญหาต่างๆ เป็นอย่างดี และนักศึกษาที่เข้ามาเรียนเพื่อที่ที่ต้องการจะพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุ อนุศาสนนันท์ (2537 : 102 -103) ที่ว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียน และเข้ามาเรียนเพื่อต้องการที่จะพัฒนาตนเอง และยังสอดคล้องกับ เขียรศรี วิวิธสิริ (2530 : 84) นักศึกษาผู้ใหญ่มีจุดมุ่งหมายและความต้องการหลัก 3 ประการใหญ่ๆ คือ ต้องการที่จะพัฒนาตนเองปรับตัวและปรับตัวอาชีพ และต้องการประสบความสำเร็จ แต่เนื่องจากนักศึกษาเป็นผู้ต้องขังทำให้เกิดปัญหาอยู่บ้างในเรื่องของพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกัน เกิดความวิตกกังวลต่างๆ และนอกจากนี้ยังได้รับมอบหมายให้ทำงานและต้องทำยอดงานได้ตามเป้าของทัณฑสถาน ซึ่งสอดคล้องกับสรุปประเมินผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องแนวทางในการดำเนินงานการศึกษาสายสามัญ และสายอาชีพในเรือนจำและทัณฑสถาน (กรมราชทัณฑ์. 2535 : 21 -22) ซึ่งพบว่า ปัญหาที่เกิดจากผู้เรียน คือ การที่ผู้เรียนที่เป็นผู้ต้องขังได้รับมอบหมายจากกองงานให้ทำงานมากเกินไป ทำให้เกิดความท้อแท้ ผู้เรียนประสบปัญหาทางครอบครัวที่อยู่ภายนอกทำให้เกิดความวิตกกังวล ตลอดจนผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้เดิมแตกต่างกันทำให้เกิดปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.4 ด้านเนื้อหา พบว่านักศึกษามีปัญหาการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาต้องศึกษาด้วยตนเองส่วนใหญ่จากตำราเรียน เพราะสื่ออื่นๆมีน้อย ปัญหาที่พบเนื้อหาในแบบเรียนบางเรื่องยากที่จะทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง แต่เนื่องจากนักศึกษากับครูผู้สอนมีความใกล้ชิดกันทำให้นักศึกษากล้าที่จะแสดงออก และซักถามในเนื้อหาที่ไม่เข้าใจได้ตลอดเวลา เนื้อหาวิชาที่เรียนรวบรัดจนเกินไป และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้น้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พุทธา ทูลฉลอง (2541 : 113) ที่ว่า ผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่มีปัญหาในการเรียน เนื่องจากเนื้อหาวิชารวบรัดจนเกินไป และเนื้อหาวิชาไม่เหมาะสมกับเวลาเรียน

2.5 ด้านวิธีเรียน พบว่านักศึกษามีปัญหาการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นวิธีเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งสามารถที่จะศึกษาได้ด้วยตนเอง และมีการพบกลุ่มเพื่อปรึกษาในเรื่องที่ไม่เข้าใจ ถึงแม้ว่าจะมีแหล่งให้ศึกษาค้นคว้าน้อยก็ตามแต่มีครูผู้สอนคอยให้คำปรึกษาในทุกเรื่อง รวมถึงการให้คำแนะนำวิธีการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ นอกจากนี้ผู้เรียนต้องเอาใจใส่ต่อการเรียนด้วยตนเองอย่างเต็มที่ด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธา สังข์ศรี (2540 : 160) พบว่านักศึกษามีปัญหาในด้านของการอ่าน

หนังสือเพื่อเตรียมการสอบ ความคุ้นเคยกับวิธีเรียนที่ต้องศึกษาจากสื่อด้วยตนเอง การทำความเข้าใจกับบทเรียนและเนื้อหา และการเตือนตนเองให้เอาใจใส่ต่อการเรียนอย่างสม่ำเสมอ

3. การเปรียบเทียบปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานป่าบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานป่าบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระยะเวลาที่ต้องขัง ระดับชั้นที่ศึกษา สถาบันที่จบการศึกษา และสาเหตุที่สมัครเข้าเรียน กศน. สรุปได้ดังนี้

3.1 นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาเพศชายมีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้านสูงกว่านักศึกษาเพศหญิง ซึ่งอาจเกิดจากสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ที่แออัดทำให้เกิดความเครียดจึงทำให้เรียนได้ไม่ดี และนักศึกษาเพศชายจะเห็นความสำคัญหรือสนใจเรียนน้อยกว่าเพศหญิง

3.2 นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาที่มีอายุ 25 - 30 ปี มีปัญหาการเรียนโดยรวมมากกว่านักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี และสูงกว่า 30 ปีขึ้นไป และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 30 ปีขึ้นไป มีปัญหารายด้านมากกว่านักศึกษาที่มีอายุ 25 - 30 ปี และต่ำกว่า 25 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 30 ปีขึ้นไป เป็นผู้ต้องขังที่อยู่ในวัยทำงาน และอาจมีครอบครัวที่ต้องดูแล ดังนั้นจึงต้องหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่งเมื่อพ้นโทษออกไปแล้วก็สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัว ทำให้มีความสนใจในการที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สังคม ยารักษ์ (มปป : 3) ที่ว่า คนเรามีความแตกต่างกันทำให้มีความสนใจที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้ต้องขังที่ต้องมาอยู่รวมกันก็มีความแตกต่างกัน ทั้งด้านภูมิหลัง อายุ ลักษณะความผิดโทษฐานที่ได้รับ และเป็นบุคคลที่สังคมไม่พึงปรารถนา แต่อย่างไรก็ตามเรือนจำและทัศนสถาน ก็มีความมุ่งหวังที่จะให้ผู้ต้องขังกลับตนเป็นคนดี

3.3 นักศึกษาที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษามีปัญหาการเรียน การเรียนที่คล้ายคลึงกัน และไม่ว่าผู้เรียนจะมีสถานภาพอย่างไรก็ให้ความสนใจและตั้งใจในการที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม จึงทำให้ผู้เรียนมีปัญหาการเรียนที่ไม่แตกต่างกันก็เป็นได้ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า นักศึกษาที่มีสถานภาพโสดมีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้านสูงกว่านักศึกษาที่สมรสแล้ว อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่โสดไม่ต้องมีภาระหน้าที่ในการดูแลครอบครัว จึงทำให้ไม่สนใจการในการเรียนมากนัก

3.4 นักศึกษาที่มีระยะเวลาที่ต้องขังต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาที่มีระยะเวลาที่ต้องขัง 6 ปีขึ้นไป มีปัญหาการเรียนมากกว่านักศึกษาที่ต้องขังต่ำกว่า 6 ปี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านสื่อประกอบการเรียน ด้านผู้เรียน และด้านเนื้อหา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะมีระยะเวลาที่ต้องขังนาน การสูญเสียอิสรภาพในด้านต่าง ๆ จึงทำให้เกิดความกดดัน ความวิตกกังวล

และความเครียด ซึ่งสอดคล้องกับ ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2539 : 182-183) ที่ว่า การสูญเสียที่เกิดขึ้นกับผู้ต้องขังทำให้เกิดความเจ็บปวดทั้งร่างกายและจิตใจ เกิดความวิตกกังวลและความเครียด ความเชื่อมั่นและความภาคภูมิใจในตนเองลดลง

3.5 นักศึกษาที่มีระดับชั้นที่ศึกษาต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านผู้เรียน และด้านวิธีเรียนมีปัญหาการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้านสูงกว่านักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่เรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ยังไม่เข้าใจวิธีการเรียนแบบตนเอง และเคยชินอยู่กับการที่ต้องมีครูคอยสอนอยู่ตลอดเวลา ทำให้นักศึกษายังไม่สามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับวิธีการเรียนเช่นได้มากนัก

3.6 นักศึกษาที่มีสถานศึกษาที่จบการศึกษาแตกต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษามีปัญหาการเรียนที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับกรมราชทัณฑ์ (2535) ที่ว่า นักศึกษาอยู่ในสภาพแวดล้อมของทัณฑสถานเหมือนกัน มีระเบียบการปกครองเหมือนกัน และครูผู้สอนก็เป็นเจ้าหน้าที่ในทัณฑสถาน ดังนั้นนักศึกษาจึงได้รับประสบการณ์ และการปฏิบัติในรูปแบบเดียวกัน โดยเฉพาะครูผู้สอนให้ความเอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดี ดังที่ พุทธชาติ ราชปรีชา (2524 : 11) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่จะต้องมีความเมตตา และต้องเข้ากับผู้อ่านได้ง่าย มีความเป็นมิตรเสมอ ตลอดจนการปฏิบัติต่อผู้เรียนเป็นผู้ใหญ่ ด้วยเหตุนี้อาจทำให้ผู้ต้องขังที่มีสถานศึกษาที่จบการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการเรียนอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกันก็เป็นได้

3.7 นักศึกษาที่มีสาเหตุที่สมัครเรียน กศน. แตกต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากมีปัญหาการเรียนที่คล้ายคลึงกัน จึงทำให้ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีความคิดว่าตนเองจะมีความรู้เพิ่มขึ้น และเมื่อพ้นโทษแล้วสามารถกลับตนเป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ มีความสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข (กรมราชทัณฑ์ 2538 : 25-27) ก็เป็นไปได้ ดังนั้นผู้ต้องขังที่เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีสาเหตุที่สมัครเรียน กศน. ต่างกัน จึงมีปัญหาการเรียนที่ไม่แตกต่างกันก็เป็นได้

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนและข้อเสนอแนะ

ผลจากการรวบรวมปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี โดยให้ข้อเสนอแนะเป็นรายด้าน ดังนี้

4.1 ด้านสื่อประกอบการเรียน จากการวิเคราะห์ พบว่านักศึกษามีความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาด้านสื่อประกอบการเรียนมากที่สุด คือ หนังสือและสื่อมีไม่เพียงพอ กับจำนวนผู้เรียน ส่วนใหญ่ก็พิมพ์ผิดและขาดความทันสมัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้เรียนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในแต่ละภาคเรียน จึงทำให้ตำราเรียนและสื่อประกอบการเรียนมีไม่เพียงพอ ส่วน

แบบเรียนมีการพิมพ์ผิดอาจเป็นเพราะว่า การจัดการลงทะเบียนในแต่ละภาคเรียนของศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ต้องเหมือนกันทุกอำเภอจึงต้องมีการประชุมผู้บริหารก่อนว่าจะจัด วิชาใดลงในแต่ละภาคเรียน จึงสำนักพิมพ์ที่ผลิตหนังสือมีเวลาในการจัดเตรียมและตรวจทานน้อย ส่วนสื่อที่ไม่ทันสมัยนั้นอาจเป็นเพราะ เรือนจำและทัณฑสถานไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณหรือได้ รับ งบประมาณน้อยทำให้ไม่สามารถที่จะซื้อแบบเรียนและสื่อที่ทันสมัยได้ จึงต้องใช้แบบเรียนและ สื่อเก่าที่มีอยู่ ดังที่กรมราชทัณฑ์ (2525) ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคการจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขังไว้ ว่าการจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อการศึกษาของผู้ต้องขัง มีอยู่อย่างจำกัดและไม่เพียงพอแก่จำนวน ผู้ต้องขังที่เพิ่มมากขึ้น

4.2 ด้านครูผู้สอน จากการวิเคราะห์พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาด้านครูผู้สอนมากที่สุด คือ ครูผู้สอนมีน้อย และไม่ค่อยมีเวลาให้กับนักศึกษา และ ควรมีครูผู้สอนในทุกวิชาเพื่อเป็นที่ปรึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้เรียนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุก เทอม และครูผู้สอนที่เป็นเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถานต้องปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมผู้ต้องขัง ต้องเข้าเวรยามตอนกลางคืนและกลางวัน วันหยุดราชการ และวันนักขัตฤกษ์ ทำให้เหนื่อยล้า และ ต้องทำหน้าที่ในการสอนอีกจึงทำให้ครูผู้สอนไม่มีเวลาให้กับนักศึกษาในช่วงเวลาพบกลุ่มในบางครั้ง และจำนวนเจ้าหน้าที่ที่มาเป็นครูผู้สอนก็มีจำนวนน้อยไม่ครบทุกวิชา

4.3 ด้านผู้เรียน จากการวิเคราะห์ พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาด้านผู้เรียนมากที่สุด คือ มาเรียนตามเพื่อนทำให้ขาดความมั่นใจและไม่กล้าแสดง ออก และไม่ค่อยมีเวลาอ่านหนังสือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมาเรียนไม่ได้เกิดจากความต้องการและ ความสนใจของตนเอง จึงทำให้ไม่กล้าที่จะแสดงออกทั้งด้านความคิดเห็นและการซักถามการเรียนจึง ไม่ได้ผลดีนัก ซึ่งโนลส์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2538 : 138-139) อ้างอิงจากผลงานของลินดาแมน ที่ว่า พื้นฐานการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่จะได้ผลดี หากตรงกับความต้องการและความสนใจของเขา

4.4 ด้านเนื้อหา จากการวิเคราะห์ พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาด้านเนื้อหามากที่สุด คือ เนื้อหาบางเรื่องยากมาก อ่านแล้วเข้าใจยากต่อการศึกษาด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ไม่มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ที่เรียน ซึ่งโนลส์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2538 : 138-139) อ้างอิงจากผลงานของลินดาแมน ที่ว่าพื้นฐาน การเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่จะได้ผลดีถ้าหากถือเอาตัวผู้ใหญ่เป็นศูนย์กลางในการสอน (Life Centered) ดังนั้นการจัดหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ จึงควรยึดสถานการณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนเป็นสำคัญมิใช่ตัวเนื้อหาวิชาทั้งหมด

4.5 ด้านวิธีเรียน จากการวิเคราะห์พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาด้านวิธีเรียนมากที่สุด คือ การเรียนด้วยตนเองต้องมีการค้นคว้าแต่ไม่มีแหล่งค้นคว้า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนอยู่ในสถานที่จำกัด และมีกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด การที่จะนำสื่อ การเรียนเข้ามาใช้ต้องมีการตรวจสอบเป็นอย่างดี เพื่อป้องกันการนำไปใช้ที่อาจทำให้เกิดผลเสีย หายต่อเรือนจำและทัณฑสถาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่านักศึกษามีปัญหาในการเรียนโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านวิธีเรียน ด้านสื่อประกอบการเรียน ด้านครูผู้สอน และด้านผู้เรียน

ผู้วิจัยขอเสนอแนะต่อ กรมราชทัณฑ์ สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ทักษสถานบำบัดพิเศษหญิง ทักษสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอธัญบุรี ควรร่วมมือกันในการปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้เข้าใจง่าย และสอดคล้องกับสภาพของผู้เรียน ควรลดการทำงานของครูผู้เรียนลง เพื่อจะได้มีเวลาในการอ่านและส่งงานทันตามกำหนด ควรมีการจัดสรรงบประมาณที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้เพียงพอ และมีการจัดส่งสื่อที่หลากหลาย เช่น CD, VCD, CD-ROM ที่ตรงกับวิชาที่เรียน ตารางรายการวิทยุ ตารางการรับชมรายการ ETV. ตลอดจนการผลิตสื่อและแบบเรียนที่เป็นมาตรฐาน สำหรับใช้ในเรือนจำและทัณฑสถานโดยเฉพาะและควรที่จะอัดสำเนารายการวิทยุ และรายการ ETV.

2. ผลจากการศึกษาเปรียบเทียบ พบว่านักศึกษาเพศชายมีปัญหาการเรียนมากกว่าเพศหญิง นักศึกษาที่มีอายุ 25 - 30 ปี มีปัญหาการเรียนโดยรวมมากกว่ากลุ่มอื่น นักศึกษาที่มีระยะเวลาที่ต้องขัง 6 ปีขึ้นไป มีปัญหาการเรียนมากกว่านักศึกษาที่ต้องขังต่ำกว่า 6 ปี นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีปัญหาการเรียนมากกว่านักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนั้น ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอธัญบุรี ทักษสถานบำบัดพิเศษหญิง ทักษสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ควรมีการดำเนินการปรับปรุงสถานที่พบกลุ่มไม่ให้แออัด ควรสร้างบรรยากาศในการเรียนให้เหมาะสมกับการสอนผู้ใหญ่ ครูผู้สอนต้องมีความรู้ และได้รับการอบรมวิธีการสอนผู้ใหญ่และจิตวิทยาผู้ใหญ่ เพื่อที่จะได้มีความเข้าใจผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนโดยวิธีการและสื่อที่หลากหลาย ควรมีการเชิญวิทยากรมาสอนเสริมในเนื้อหาวิชาที่ยาก

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ด้านสื่อประกอบการเรียน ควรมีการใช้สื่ออุปกรณ์ เช่น ชุดทำการทดลองวิทยาศาสตร์เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ด้านครูผู้สอน ควรมีครูผู้สอนในทุกวิชาเพื่อเป็นที่ปรึกษา ด้านผู้เรียน ควรจัดให้มีเวลาให้คำปรึกษานอกเวลาและจัดเวลาในการทบทวนบทเรียน ด้านเนื้อหา ควรมีการยกตัวอย่างเพื่อความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ด้านวิธีเรียน ควรจัดให้มีแหล่งค้นคว้าเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพว่าผู้ต้องขังชายมีปัญหาในเรื่องอื่นๆอย่างไรบ้าง เป็นการวิจัยที่ต่อเนื่อง

2. เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จึงควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการการศึกษานอกโรงเรียนของผู้ต้องขัง และในด้านการวัดผลและประเมินผลเพิ่มเติม เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ต้องขัง

3. ควรที่จะมีการศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาของเรือนจำและทัณฑสถานอื่นด้วยวิธีเดียวกัน เพื่อเปรียบเทียบปัญหาระหว่างกลุ่ม

4. ควรมีการวิจัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างอื่นซึ่งจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น เช่น ผู้บัญชาการเรือนจำ ผู้อำนวยการทัณฑสถาน หัวหน้าฝ่ายการศึกษา เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. (2542). รายงานการประเมินผลการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนแบบทางไกล ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ : มปท.
- _____. (2546). หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (มปป.). สถิติกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (มปป.). นโยบายการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขัง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- การศึกษานอกโรงเรียน, ศูนย์. (มปป.). คู่มือนักศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัทเอกพิมพ์ไทย จำกัด.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2549). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พริกหวานกราฟฟิค.
- จิรศักดิ์ โรจนเสน. (2538). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มตามทัศนะของนักศึกษาทางไกลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรินูญานินพนธ์. กศม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- จำเนียร จันทรงาม. (2536). การศึกษาปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในเรือนจำและทัณฑสถาน. ปรินูญานินพนธ์. กศม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- ชโลทัย ปัญติ. (2540). ปัญหาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคน และผู้สูงอายุ ในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล จังหวัดกำแพงเพชร. ปรินูญานินพนธ์. กศม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- เชียรศรี วิวิศศิริ. (2530). การศึกษาผู้ใหญ่กับการศึกษานอกระบบ : เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- ณัฐ จุลสุวรรณ. (2537). ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพในเรือนจำกลางคลองเปรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- แดนไทย เจริญ. (2544). ความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ ในเรือนจำพิเศษธนบุรี. รายงานการวิจัย. กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี. (2546). สรุปกิจกรรมทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2546. ปทุมธานี : ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี.

- ทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง. (2547). *สรุปกิจกรรมทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง พ.ศ. 2547*.
ปทุมธานี : ทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง.
- ธาดา เจยาคม. (2541). *การศึกษาปัญหาการเรียนของทหารกองประจำการ ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกองพันทหารราบโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า*. ปริญญาโท. กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดมศึกษา.
- นัทธี จิตสว่าง. (2536). "มือหนึ่งถือชอล์ก มือหนึ่งถือกฤษฎา". *วารสารราชทัณฑ์*. 41 (1-2) :
กันยายน.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2539). *เอกสารการสอนชุดวิชาอาชีวศึกษาและทันตวิทยา*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- ปฐม นิคมานนท์. (2528). *การศึกษานอกระบบโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ทิพย์อักษร.
- พรประไพ อุทะนุด. (2543). *รายงานผลการนิเทศเชิงวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- พัชรา สังข์ศรี. (2541). *การศึกษาปัญหาการพบกลุ่มของนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ วิธีเรียนทางไกลของนักศึกษาผู้ใหญ่ ในเขตอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก*. ปริญญาโท. กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดมศึกษา.
- พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ. (2536). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535-2539)*. กรุงเทพฯ : เดอะบุ๊กส์.
- พุทธา ทูลฉลอง. (2544). *การศึกษาปัญหาการเรียนการสอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญศึกษาของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร*. ปริญญาโท. กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดมศึกษา.
- พุทธรักษา ราชปรีชา. (2524). *การศึกษานอกโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ราชทัณฑ์, กรม. (2525). *ประวัติราชทัณฑ์ 200 ปี*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ราชทัณฑ์.
- _____. (2525). หนังสือพิมพ์ที่ มท. 0904/ว 61 เรื่อง ปัญหาและอุปสรรคการศึกษานักศึกษาผู้ต้องขัง.
ลงวันที่ 31 มีนาคม 2525.
- _____. (2535). *สรุปการประเมินผลการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ "แนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาสายสามัญ และสายอาชีพ ในเรือนจำและทัศนสถาน"*. นนทบุรี :
กรมราชทัณฑ์. อุดมศึกษา.
- _____. (2546). *ปัญหาสุขภาพจิต*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.ncjrs.org/drgshome.htm-skip>. วันที่สืบค้น 18 ธันวาคม 2546.
- _____. (2546). *สถิติผู้ต้องขัง*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.correct.go.th/stat.htm>.
วันที่สืบค้น 18 ธันวาคม 2546.
- _____. *กฐินพระราชทาน*, (2537). "แผนทิศทางการกรมราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2536-2545)". นนทบุรี : กรมราชทัณฑ์.

- _____. กฐินพระราชทาน, (2538). "แผนทิศทางการมราชทัณฑ์ในระยะแรก (พ.ศ.2537-2540)".
นนทบุรี : กรมราชทัณฑ์.
- รุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง. (2541). การศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้ด้อยชั้น : กรณีศึกษาในเรือนจำจังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- วิชากร, กรม. (2546). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิชัย ดันศิริ. (2542). คำอธิบายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : บริษัท โรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด.
- สังคม ยารักษ์. (2544). การจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยชั้น : ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำจังหวัด
อำนาจเจริญ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุภาพร ศรีธัญญลักษณ์. (2541). ปัญหาของนักศึกษาทางไกล และความต้องการบริการแนะ
แนวจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคเหนือ. ปริญญาโท. กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2538). จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โอ.เอส. ฟรินติ้ง เฮ้าส์.
- _____. (2541). รายงานการวิจัย ทักษะชีวิตของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลที่มีต่อทฤษฎีการ
เรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ในเขตภาคตะวันออก. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา
- อนุ อนุศาสนนันท์. (2541). การศึกษาปัญหาของนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น ประเภทชั้นเรียน ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคตะวันออก.
ปริญญาโท. กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
อัดสำเนา.
- Bartels, John. (1985). "Study Experiences of Graduates and Drop Outs at the Fern
Universitat" Bulletin of International Council for Distance Education. Vol. 7.
January.
- Heath, L and Percy V. (1982). "The Education of classroom Instructional by Nontraditional
and Traditional Students". Continuing Higher Education. 30 (2) : 25-27, Spring.
- Kidd, J.R. (1973). "How Adults Learn". New York : Association Press.
- Knowles, (1978). "The Adults Learner : A Neglected Species. 2nd ed". Houston : Gulf
Publishing Co.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. (1970). "Determining Sample Size for Research
Activities" Educational and Psychological Measurement. 30 : 608.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

ที่ ศธ 0519.10.05 /

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

กรกฎาคม 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอธัญบุรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบประเมินเครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ
3.เค้าโครงรายงานการวิจัย บทที่ 1 จำนวน 1 ฉบับ
4. เค้าโครงรายงานการวิจัย บทที่ 3 จำนวน 1 ฉบับ

เนื่องด้วย นางอาทิตย์ ปานทอง นิสิตปริญญาโทวิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำการวิจัย เรื่อง ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนอง โภทิตวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และใคร่ขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลย์)

หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5574

ที่ ศธ 0519.10.05 /

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

กรกฎาคม 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

เรียน อาจารย์ พรทิพย์ กล้ารบ

สิ่งที่ส่งมาด้วย	1. แบบประเมินเครื่องมือวิจัย	จำนวน 1 ฉบับ
	2. แบบสอบถาม	จำนวน 1 ฉบับ
	3.เค้าโครงรายงานการวิจัย บทที่ 1	จำนวน 1 ฉบับ
	4. เค้าโครงรายงานการวิจัย บทที่ 3	จำนวน 1 ฉบับ

เนื่องด้วย นางอาทิตย์ ปานทอง นิสิตปริญญาโทวิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิจัย เรื่อง ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และใคร่ขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย)

หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5574

ที่ ศธ 0519.10.05 /

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

กรกฎาคม 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการท้นทสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย	1. แบบประเมินเครื่องมือวิจัย	จำนวน 1 ฉบับ
	2. แบบสอบถาม	จำนวน 1 ฉบับ
	3.เค้าโครงรายงานการวิจัย บทที่ 1	จำนวน 1 ฉบับ
	4. เค้าโครงรายงานการวิจัย บทที่ 3	จำนวน 1 ฉบับ

เนื่องด้วย นางอาทิตย์ ปานทอง นิสิตปริญญาโทวิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำการวิจัย เรื่อง ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษา นอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในท้นทสถานบำบัดพิเศษหญิง และท้นทสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และใคร่ขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลย์)

หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5574

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือในงานวิจัย

1. นางพรทิพย์ กล้ารบ
ตำแหน่ง นักวิชาการการศึกษา 8 (ว.) สำนักบริหารการศึกษานอกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ
2. นางสาวนงลักษณ์ เดชระพีพงษ์
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอธัญบุรี จังหวัด
ปทุมธานี สำนักบริหารการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ
3. นายพงษ์มิตร ประเสริฐสกุล
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการทศสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี กรมราชทัณฑ์
กระทรวงยุติธรรม

ภาคผนวก ค
การวิเคราะห์ผลการประเมินเครื่องมือในการวิจัย

การวิเคราะห์ผลการประเมินเครื่องมือวิจัย
เรื่อง

ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม
ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

ข้อ	ปัญหาการเรียน	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
		อาจารย์ พรทิพย์	ผอ. นงลักษณ์	ผอ. พงษ์มิตร		
1	ท่านมีปัญหาในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด <u>ด้านสื่อประกอบการเรียน</u> คู่มือเรียน/แบบเรียน					
	1.1 พิมพ์ไม่ชัดและพิมพ์ผิด	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	1.2 ขนาดของตัวอักษรในแบบเรียนเล็กเกินไป	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	1.3 วัสดุพิมพ์เทคนิค ศัพท์วิชาการที่ยากต่อการเข้าใจ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	1.4 แบบเรียนมีแบบฝึกหัดให้ทำน้อย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	1.5 มีไม่พอต่อจำนวนผู้เรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	1.6 ไม่น่าสนใจ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	แบบบันทึกการเรียนรู้อยู่					
	2.1 คำชี้แจงไม่ชัดเจน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	2.2 คำสั่งให้ทำกิจกรรมซ้ำซ้อน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	2.3 มีช่องให้เขียนน้อยเกินไป	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	สื่ออิเล็กทรอนิกส์/สื่อทางไกล					
	3.1 รายการวิทยุ					
	3.1.1 เนื้อหาไม่ทันสมัย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.1.2 รับฟังเสียงไม่ชัดเจน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.1.3 เวลาออกอากาศไม่ตรงกับเวลาที่พบกลุ่ม การเรียนการสอน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.1.4 เนื้อหาในรายการไม่สอดคล้องกับเนื้อหา ในแบบเรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.1.5 ระยะเวลาดำเนินรายการในแต่ละวิชาน้อย เกินไป	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.1.6 ผู้ดำเนินรายการอธิบายเนื้อหาวิชาเร็ว เกินไป	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ปัญหาการเรียน	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
		อาจารย์ พรทิพย์	ผอ. หงลักษณ์	ผอ. พงษ์มิตร		
	3.2 รายการโทรทัศน์					
	3.2.1 เนื้อหาไม่ทันสมัย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.2.2 รับฟังเสียงและภาพไม่ชัดเจน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.2.3 เวลาออกอากาศไม่ตรงกับเวลาที่พบกลุ่ม การเรียนการสอน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.2.4 เนื้อหาในรายการไม่สอดคล้องกับเนื้อหา ในแบบเรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.2.5 ระยะเวลาดำเนินรายการในแต่ละวิชาน้อย เกินไป	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.2.6 ผู้ดำเนินรายการอธิบายเนื้อหาวิชาเร็ว เกินไป	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.3 สื่อ CD VCD					
	3.3.1 เนื้อหาไม่ทันสมัย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.3.2 รับฟังเสียงและภาพไม่ชัดเจน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.3.3 ภาพไม่ต่อเนื่อง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.3.4 เนื้อหาในรายการไม่สอดคล้องกับเนื้อหา ในแบบเรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.3.5 ระยะเวลาดำเนินรายการในแต่ละวิชาน้อย เกินไป	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.3.6 ผู้ดำเนินรายการอธิบายเนื้อหาวิชาเร็ว เกินไป	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.4 การรับชมรายการ ETV					
	3.4.1 เนื้อหาไม่ทันสมัย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.4.2 รับฟังเสียงและภาพไม่ชัดเจน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.4.3 เวลาออกอากาศไม่ตรงกับเวลาที่พบกลุ่ม การเรียนการสอน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.4.4 เนื้อหาในรายการไม่สอดคล้องกับเนื้อหา ในแบบเรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.4.5 ระยะเวลาดำเนินรายการในแต่ละวิชาน้อย เกินไป	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	3.4.6 ผู้ดำเนินรายการอธิบายเนื้อหาวิชาเร็ว เกินไป	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	<u>ด้านครูผู้สอน</u>					
4	ครูใช้วิธีการสอนแบบบรรยายทุกครั้ง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	ครูสอนเร็วเกินไป	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	ครูขาดการสอนบ่อยโดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ปัญหาการเรียน	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
		อาจารย์ พรทิพย์	ผอ. นงลักษณ์	ผอ. พงษ์มิตร		
7	ครูไม่ค่อยมีความรู้ ทักษะ ความชำนาญเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	ครูเตรียมการสอนน้อย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	ครูสอนเนื้อหาไม่ครบทุกเรื่องเพราะเวลาเรียนมีน้อย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	ครูผู้สอนไม่จัดให้มีการสอนเสริมในเนื้อหาที่ท่านไม่เข้าใจ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	ครูไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสอบถามหรือแสดงความคิดเห็น	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	ครูไม่ให้ผู้เรียนร่วมการวางแผนการเรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	ครูใช้สื่อประกอบการเรียนน้อย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14	ครูไม่ได้ถามถึงความต้องการและปัญหาอุปสรรคในการเรียนของผู้เรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15	ครูมีเวลาในการให้คำแนะนำปรึกษาเรียนน้อย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16	ครูมอบหมายให้ทำแบบฝึกหัดมากเกินไป	1	1	1	1.00	ใช้ได้
17	ครูไม่ค่อยแสดงความสนใจเมื่อผู้เรียนมีปัญหา	1	1	1	1.00	ใช้ได้
18	ครูไม่ค่อยสร้างแรงจูงใจ(กระตุ้น)ให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19	ครูชอบพูดตำหนิและดุเกินไปทำให้ไม่กล้าแสดงออก	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20	<u>ด้านผู้เรียน</u> ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีเวลาทำงานตามที่มอบหมายหรือทำงานที่มอบหมายเสร็จไม่ทันตามกำหนด	1	1	1	1.00	ใช้ได้
21	ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีเวลาในการอ่านหนังสือหรือทบทวนบทเรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
22	ข้าพเจ้าไม่กล้าซักถามหรือแสดงความคิดเห็นในเนื้อหาวิชาที่ไม่เข้าใจ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
23	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
24	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่เชื่อมั่นในตนเอง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
25	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเรียนแล้วไม่ค่อยเข้าใจและจำไม่ค่อยได้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
26	ข้าพเจ้ามีปัญหาในเรื่องการอ่านและการเขียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
27	สุขภาพร่างกายของข้าพเจ้าเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
28	ข้าพเจ้ามีความวิตกกังวลเรื่องครอบครัวหรือระยะเวลาที่ต้องโทษทำให้ขาดกำลังใจในการเรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
29	ข้าพเจ้ามีความวิตกกังวลว่าไม่สามารถเรียนได้ดี	1	1	1	1.00	ใช้ได้
30	ข้าพเจ้ามีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการสอบ	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ปัญหาการเรียน	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
		อาจารย์ พรทิพย์	ผอ. นางลักษณ์	ผอ. พงษ์มิตร		
31	จำนวนผู้เรียนในชั้นเรียนมีมากเกินไป	1	1	1	1.00	ใช้ได้
32	ขาดผู้ให้คำปรึกษาปัญหาในการเรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
<u>ด้านเนื้อหา</u>						
33	เนื้อหาวิชามีมากเกินไปแต่เวลาเรียนมีน้อย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
34	เนื้อหาเน้นทางด้านวิชาการมากเกินไป	1	1	1	1.00	ใช้ได้
35	เนื้อหายากต่อการที่จะศึกษาด้วยตนเอง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
36	เนื้อหาวิชาที่เรียนไม่ตรงกับความต้องการ/ความสนใจของท่าน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
37	เนื้อหาที่เรียนไม่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ประกอบอาชีพ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
38	เนื้อหาวิชาไม่ตรงกับการวัดผลปลายภาคเรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
39	เนื้อหาวิชาไม่ทันสมัย/ไม่เป็นปัจจุบัน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
<u>ด้านวิธีเรียน</u>						
40	ข้าพเจ้าไม่เข้าใจวิธีเรียนแบบพบกลุ่ม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
41	ข้าพเจ้าไม่เข้าใจการทำการกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
42	ข้าพเจ้าไม่เข้าใจการทำโครงการ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
43	ข้าพเจ้าไม่มีเวลาในการทำโครงการ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
44	ข้าพเจ้าไม่เข้าใจการเรียนแบบตนเอง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
45	ไม่มีการสอนเสริม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
46	ไม่มีแหล่งค้นคว้า	1	1	1	1.00	ใช้ได้
47	มีการทดสอบย่อยมากเกินไป	1	1	1	1.00	ใช้ได้
48	ระยะเวลาที่ใช้พบกลุ่มเพื่อปรึกษาปัญหาการเรียนมีน้อยเกินไป	1	1	1	1.00	ใช้ได้
49	ท่านไม่สามารถทำการกิจกรรมได้เต็มที่เนื่องจากอยู่ในสถานที่จำกัด	1	1	1	1.00	ใช้ได้
50	ท่านไม่สามารถมาพบกลุ่มได้ทุกครั้ง	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ 0519.10.05 / 203

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 สิงหาคม 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

เรียน อธิบดีกรมราชทัณฑ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำโครงการวิจัย

จำนวน 1 เล่ม

เนื่องด้วย นางอาทิตย์ ปานทอง นิสิตปริญญาโทวิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำการวิจัย เรื่อง “ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานป่าบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานป่าบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ต้องขังที่เป็นนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา ในทัศนสถานป่าบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานป่าบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี โดยขออนุญาตให้ผู้ต้องขังตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการเรียน ในระหว่างวันที่ 16-30 สิงหาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางอาทิตย์ ปานทอง ได้เก็บข้อมูลดังกล่าวในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลย์)

หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5574

ที่ ศธ 0519.10.05 / 203

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 สิงหาคม 2547

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการพัฒนสถานบำบัดพิเศษหญิง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

จำนวน 53 ชุด

เนื่องด้วย นางอาทิตย์ ปานทอง นิสิตปริญญาโทวิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำการวิจัย เรื่อง "ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ต้องขังที่เป็นนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี โดยขออนุญาตให้ผู้ต้องขังตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการเรียน ในระหว่างวันที่ 16-30 สิงหาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติจากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางอาทิตย์ ปานทอง ได้เก็บข้อมูลดังกล่าวในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลย์)

หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5574

ที่ ศธ 0519.10.05 / 203

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 สิงหาคม 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการท้นทศสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

จำนวน 79 ชุด

เนื่องด้วย นางอาทิตย์ ปานทอง นิสิตปริญญาโทวิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำการวิจัย เรื่อง “ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในท้นทศสถานบำบัดพิเศษหญิง และท้นทศสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ต้องขังที่เป็นนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา ในท้นทศสถานบำบัดพิเศษหญิง และท้นทศสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี โดยขออนุญาตให้ผู้ต้องขังตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการเรียน ในระหว่างวันที่ 16-30 สิงหาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางอาทิตย์ ปานทอง ได้เก็บข้อมูลดังกล่าวในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลย์)

หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5574

ที่ ยธ 0705/ 3089

กรมราชทัณฑ์

222 ถนนนนทบุรี 1 ตำบลสวนใหญ่

อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

26 สิงหาคม 2547

เรื่อง อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัย

เรียน หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์

อ้างถึง หนังสือภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ ศธ 0519.10.05/209 ลงวันที่ 14 สิงหาคม 2547

ตามหนังสือที่อ้างถึงภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขออนุญาตให้นางอาทิตย์ ปานทอง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งได้รับอนุมัติทำวิจัย เรื่อง “ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เก็บข้อมูลจากผู้ต้องขัง ในทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัด ปทุมธานี” ความละเอียดดังแจ้งแล้ว นั้น

กรมราชทัณฑ์พิจารณาแล้ว อนุญาตให้นางอาทิตย์ฯ เก็บข้อมูลจากผู้ต้องขังในทัณฑสถาน บำบัดพิเศษหญิง และทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานีได้ และได้แจ้งให้ทัณฑสถานฯ ดังกล่าวทราบ แล้ว ในการนี้ให้นิสิตติดต่อกับทัณฑสถานฯ โดยตรงในการเข้าเก็บข้อมูล รวมทั้งรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และเพื่อความปลอดภัย ขอได้แจ้งให้นิสิตปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของทัณฑสถาน และคำแนะนำของ เจ้าหน้าที่โดยเคร่งครัด อนึ่ง เมื่อนิสิตได้จัดทำรายงานการวิจัยเรื่องดังกล่าวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ขอได้ส่งมอบ ให้สำนักทัณฑวิทยา กรมราชทัณฑ์ จำนวน 1 เล่ม เพื่อใช้ประโยชน์ในทางราชการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวกร กรตนะเวช)

สำนักทัณฑวิทยา ส่วนมาตรการควบคุมผู้ต้องขังในทางราชการแทนอธิบดีกรมราชทัณฑ์

โทร 0 2967 3380 โทรสาร 0 2967 2409

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง
และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่มระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี
2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือด้านสื่อประกอบการเรียน ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านเนื้อหา และด้านวิธีเรียน
 - ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี
3. ขอให้นักศึกษาทุกท่านตอบแบบสอบถามให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของตัวเองทุกข้อโดยไม่เว้น เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่เป็นจริงและนำไปใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ และข้อมูลที่ได้นำไปใช้ประโยชน์ในงานวิจัยเท่านั้น

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นางอาทิตย์ยา ปานทอง
นิสิตปริญญาโทสาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตอนที่ 1
คำชี้แจง

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงตามสภาพที่เป็นอยู่
ของท่าน

1. เพศ
 () ชาย
 () หญิง
2. อายุ.....ปี
3. สถานภาพการสมรส
 () โสด
 () สมรส
4. ระยะเวลาที่ต้องขัง.....ปี
5. ระดับชั้นที่ศึกษา
 () มัธยมศึกษาตอนต้น
 () มัธยมศึกษาตอนปลาย
6. สถานที่จบการศึกษา
 () ในระบบโรงเรียน (ระบุชื่อสถานศึกษา.....)
 () นอกกระบบโรงเรียน (ระบุชื่อสถานศึกษา.....)
7. สาเหตุที่ทำให้ท่านสมัครเข้ามาเรียน กศน.
 () เพื่อต้องการความรู้เพิ่มขึ้น
 () เพื่อต้องการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้สมัครงานเมื่อพ้นโทษ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียน
คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อแล้วพิจารณาตัดสินใจว่าเป็นปัญหากับตัวท่านใน
 ระดับใด โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของ
 ท่าน ตัวเลขในช่องระดับปัญหามีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีปัญหาในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีปัญหาในระดับมาก
 3 หมายถึง มีปัญหาในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีปัญหาในการเรียนในระดับน้อยที่สุด
 ไม่มีปัญหา

ข้อ	ปัญหาการเรียน	ระดับปัญหา					ไม่มีปัญหา
		5	4	3	2	1	
1	ท่านมีปัญหาในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด <u>ด้านสื่อประกอบการเรียน</u>						
	คู่มือเรียน/แบบเรียน						
	1.1 พิมพ์ไม่ชัดและพิมพ์ผิด						
	1.2 ขนาดของตัวอักษรในแบบเรียนเล็กเกินไป						
	1.3 ใช้ศัพท์เทคนิค ศัพท์วิชาการที่ยากต่อการเข้าใจ						
	1.4 แบบเรียนมีแบบฝึกหัดให้ทำน้อย						
2	1.5 มีไม่พอต่อจำนวนผู้เรียน						
	1.6 ไม่น่าสนใจ						
	แบบบันทึกการเรียนรู้อยู่						
	2.1 คำชี้แจงไม่ชัดเจน						
3	2.2 คำสั่งให้ทำกิจกรรมซ้ำซ้อน						
	2.3 มีช่องให้เขียนน้อยเกินไป						
3	สื่ออิเล็กทรอนิกส์/สื่อทางไกล						
	3.1 รายการวิทยุ						
	3.1.1 เนื้อหาไม่ทันสมัย 3.1.2 รับฟังเสียงไม่ชัดเจน						

ข้อ	ปัญหาการเรียน	ระดับปัญหา					ไม่มีปัญหา
		5	4	3	2	1	
	3.1.3 เวลาออกอากาศไม่ตรงกับเวลาที่พบกลุ่มการเรียนการสอน 3.1.4 เนื้อหาในรายการไม่สอดคล้องกับเนื้อหาในแบบเรียน 3.1.5 ระยะเวลาดำเนินรายการในแต่ละวิชาน้อยเกินไป 3.1.6 ผู้ดำเนินรายการอธิบายเนื้อหาวิชาเร็วเกินไป						
	3.2 รายการโทรทัศน์ 3.2.1 เนื้อหาไม่ทันสมัย 3.2.2 รับฟังเสียงและภาพไม่ชัดเจน 3.2.3 เวลาออกอากาศไม่ตรงกับเวลาที่พบกลุ่มการเรียนการสอน 3.2.4 เนื้อหาในรายการไม่สอดคล้องกับเนื้อหาในแบบเรียน 3.2.5 ระยะเวลาดำเนินรายการในแต่ละวิชาน้อยเกินไป 3.1.6 ผู้ดำเนินรายการอธิบายเนื้อหาวิชาเร็วเกินไป						
	3.3 สื่อ CD VCD 3.3.1 เนื้อหาไม่ทันสมัย 3.3.2 รับฟังเสียงและภาพไม่ชัดเจน 3.3.3 ภาพไม่ต่อเนื่อง 3.3.4 เนื้อหาไม่สอดคล้องกับเนื้อหาในแบบเรียน 3.3.5 ระยะเวลาดำเนินรายการในแต่ละวิชาน้อยเกินไป 3.3.6 ผู้ดำเนินรายการอธิบายเนื้อหาวิชาเร็วเกินไป						
	3.4 การรับชมรายการ ETV 3.4.1 เนื้อหาไม่ทันสมัย 3.4.2 รับฟังเสียงและภาพไม่ชัดเจน 3.4.3 เวลาออกอากาศไม่ตรงกับเวลาที่พบกลุ่มการเรียนการสอน						

ข้อ	ปัญหาการเรียน	ระดับปัญหา					ไม่มีปัญหา
		5	4	3	2	1	
	3.4.4 เนื้อหาในรายการไม่สอดคล้องกับเนื้อหาในแบบเรียน 3.4.5 ระยะเวลาดำเนินรายการในแต่ละวิชาน้อยเกินไป 3.4.6 ผู้ดำเนินรายการอธิบายเนื้อหาวิชาเร็วเกินไป						
4	<u>ด้านครูผู้สอน</u> ครูใช้วิธีการสอนแบบบรรยายทุกครั้ง						
5	ครูสอนเร็วเกินไป						
6	ครูขาดการสอนบ่อยโดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า						
7	ครูไม่ค่อยมีความรู้ ทักษะ ความชำนาญเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอน						
8	ครูเตรียมการสอนน้อย						
9	ครูสอนเนื้อหาไม่ครบทุกเรื่องเพราะเวลาเรียนมีน้อย						
10	ครูผู้สอนไม่จัดให้มีการสอนเสริมในเนื้อหาที่ท่านไม่เข้าใจ						
11	ครูไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสอบถามหรือแสดงความคิดเห็น						
12	ครูไม่ให้ผู้เรียนร่วมการวางแผนการเรียน						
13	ครูใช้สื่อประกอบการเรียนน้อย						
14	ครูไม่ได้ถามถึงความต้องการและปัญหาอุปสรรคในการเรียนของผู้เรียน						
15	ครูมีเวลาในการให้คำแนะนำปรึกษาเรียนน้อย						
16	ครูมอบหมายให้ทำแบบฝึกหัดมากเกินไป						
17	ครูไม่ค่อยแสดงความสนใจเมื่อผู้เรียนมีปัญหา						
18	ครูไม่ค่อยสร้างแรงจูงใจ(กระตุ้น)ให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม						
19	ครูชอบพูดตำหนิและดุเกินไปทำให้ไม่กล้าแสดงออก						

ข้อ	ปัญหาการเรียน	ระดับปัญหา					ไม่มีปัญหา
		5	4	3	2	1	
	<u>ด้านผู้เรียน</u>						
20	ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีเวลาทำงานตามที่มอบหมายหรือทำงานที่มอบหมายเสร็จไม่ทันตามกำหนด						
21	ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีเวลาในการอ่านหนังสือหรือทบทวนบทเรียน						
22	ข้าพเจ้าไม่กล้าซักถามหรือแสดงความคิดเห็นในเนื้อหาวิชาที่ไม่เข้าใจ						
23	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียน						
24	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่เชื่อมั่นในตนเอง						
25	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเรียนแล้วไม่ค่อยเข้าใจและจำไม่ค่อยได้						
26	ข้าพเจ้ามีปัญหาในเรื่องการอ่านและการเขียน						
27	สุขภาพร่างกายของข้าพเจ้าเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเรียน						
28	ข้าพเจ้ามีความวิตกกังวลเรื่องครอบครัวหรือระยะเวลาที่ต้องโทษทำให้ขาดกำลังใจในการเรียน						
29	ข้าพเจ้ามีความวิตกกังวลว่าไม่สามารถเรียนได้ดี						
30	ข้าพเจ้ามีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการสอบ						
31	จำนวนผู้เรียนในชั้นเรียนมีมากเกินไป						
32	ขาดผู้ให้คำปรึกษาปัญหาในการเรียน						
	<u>ด้านเนื้อหา</u>						
33	เนื้อหาวิชามีมากเกินไปแต่เวลาเรียนมีน้อย						
34	เนื้อหาเน้นทางด้านวิชาการมากเกินไป						
35	เนื้อหายากต่อการที่จะศึกษาด้วยตนเอง						
36	เนื้อหาวิชาที่เรียนไม่ตรงกับความต้องการ/ความสนใจของท่าน						
37	เนื้อหาที่เรียนไม่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ประกอบอาชีพ						
38	เนื้อหาวิชาไม่ตรงกับการวัดผลปลายภาคเรียน						
39	เนื้อหาวิชาไม่ทันสมัย/ไม่เป็นปัจจุบัน						

ข้อ	ปัญหาการเรียน	ระดับปัญหา					ไม่มีปัญหา
		5	4	3	2	1	
40	<u>ด้านวิธีเรียน</u> ข้าพเจ้าไม่เข้าใจวิธีเรียนแบบพบกลุ่ม						
41	ข้าพเจ้าไม่เข้าใจการทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง						
42	ข้าพเจ้าไม่เข้าใจการทำโครงงาน						
43	ข้าพเจ้าไม่มีเวลาในการทำโครงงาน						
44	ข้าพเจ้าไม่เข้าใจการเรียนแบบตนเอง						
45	ไม่มีการสอนเสริม						
46	ไม่มีแหล่งค้นคว้า						
47	มีการทดสอบบ่อยมากเกินไป						
48	ระยะเวลาที่ใช้พบกลุ่มเพื่อปรึกษาปัญหาการเรียนมีน้อยเกินไป						
49	ท่านไม่สามารถทำกิจกรรมได้เต็มที่เนื่องจากอยู่ในสถานที่จำกัด						
50	ท่านไม่สามารถมาพบกลุ่มได้ทุกครั้ง						

ตอนที่ 3

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษานี้พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง

โปรดแสดงความคิดเห็นพร้อมให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ด้านสื่อประกอบการเรียน.....

.....

.....

.....

2. ด้านครูผู้สอน.....

.....

.....

.....

3. ด้านผู้เรียน.....

.....

.....

.....

4. ด้านเนื้อหา.....

.....

.....

.....

5. ด้านวิธีเรียน.....

.....

.....

.....

6. ด้านอื่น ๆ.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม

นางอาทิตย์ยา ปานทอง

ผู้วิจัย

ตาราง 20 วิเคราะห์ปัญหาการเรียนของนักศึกษาสายสามัญ วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษานี้พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง และทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

ด้าน	ลักษณะ (นิยาม)	ลักษณะของปัญหา
1. สื่อประกอบการเรียน	ในการจัดการเรียนการสอนสื่อเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก เพิ่มพูนทักษะ และประสบการณ์ สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทางความคิด ได้แก่ การคิดไตร่ตรอง การคิดสร้างสรรค์ ให้แก่ผู้เรียน	สื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษานอกโรงเรียนควรมีความหลากหลายทั้งในด้านรูปแบบ เนื้อหาสาระการนำไปใช้ให้ตรงตามความต้องการของบุคคล แต่ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้ 1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง ปัญหาสื่อไม่สนองการเรียนรู้ตามหลักสูตร ที่ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ได้แก่ หนังสือเรียนชุดวิชา ที่มีเนื้อหาเข้าใจยาก ไม่สามารถที่จะศึกษได้ด้วยตนเองได้ ใช้ศัพท์ทางวิชาการมากเกินไปยากต่อความเข้าใจ การพิมพ์ไม่ชัดเจนและพิมพ์ผิดมาก ไม่น่าสนใจ นอกจากนี้สื่อยังมีไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน แบบบันทึกการเรียนรู้มีคำชี้แจงไม่ชัดเจน คำสั่งในการทำกิจกรรมซ้ำซ้อน และมีช่องว่างให้เขียนเติมน้อยเกินไป เป็นต้น 2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ปัญหาสื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ได้แก่ ปัญหาในการรับชมเวลาออกอากาศไม่ตรงกับเวลาพักทำให้ไม่สามารถดูได้ เนื้อหารายการไม่สอดคล้องกับเนื้อหาในแบบเรียน ระยะเวลาดำเนินรายการในแต่ละวิชาใช้เวลาน้อยเกินไป ผู้ดำเนินรายการอธิบายเนื้อหาเร็วเกินไปผู้เรียนตามไม่ทัน สื่อวิทยุ โทรทัศน์ CD. VCD. เนื้อหาไม่ทันสมัย ไม่น่าสนใจ เสียงไม่ชัดเจน ภาพไม่ต่อเนื่อง เป็นต้น
2. ครูผู้สอน	บุคลากร หรือครูประจำกลุ่ม ที่สถานศึกษามอบหมายให้ทำหน้าที่หลักทางด้าน การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีต่างๆซึ่งครูมีบทบาทในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องพัฒนาตนเอง ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา	ปัญหาของครูที่ทำให้ผู้เรียนเกิดปัญหาด้านการเรียน ได้แก่ 1. ผู้สอนขาดจิตวิทยาในการสอนผู้ใหญ่ในเรื่องของความ ต้องการ ความสนใจ ลักษณะการเรียน จุดเด่น ข้อจำกัดของผู้เรียน เช่น ชอบตำหนิผู้เรียน ไม่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่อยากจะเรียน หรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น 2. ผู้สอนในวิธีการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย 3. ครูสอนเร็วเกินไปทำให้ผู้เรียนตามไม่ทัน 4. ผู้สอนไม่เข้าใจสภาพของผู้เรียน

ด้าน	ลักษณะ (นิยาม)	ลักษณะของปัญหา
		5. ผู้สอนขาดความรู้ ทักษะ และความชำนาญในวิชาที่สอน 6. ผู้สอนไม่ให้ความสนใจในขณะที่ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น และไม่เปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็นและอภิปราย 7. ครูขาดการเตรียมการสอน และไม่มีเอกสารให้ผู้เรียนและไม่จัดให้มีการสอนเสริมในเนื้อหาที่ไม่เข้าใจ 8. ครูขาดการสอนบ่อยโดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า 9. ครูขาดการใช้สื่อประกอบการเรียน/ใช้น้อยเกินไป 10. ครูขาดการสอบถามเรื่องความต้องการและปัญหาอุปสรรคในการเรียน
3. ผู้เรียน	นักศึกษาสายสามัญระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ในทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี	ผู้เรียนเป็นนักศึกษาที่เป็นผู้ต้องขังคดีอาญาเสพติด อยู่ในทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นสถานที่คุมขังเฉพาะเพศชายเท่านั้น ซึ่งมีอายุ 18 ปีขึ้นไป ผู้เรียนจะทำการพบกลุ่มในวันอังคารและวันพุธ ระหว่างเวลา 09.00 – 12.00 น. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน ได้แก่ สมุด ปากกา แบบเรียน จะได้รับแจกจากฝ่ายการศึกษาที่คอยอำนวยความสะดวกให้ แต่ก็ยังมีไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา สภาพที่ผู้เรียนที่เป็นผู้ต้องขังปัญหาที่พบ 1. ด้านตัวผู้เรียนเอง เช่น เป็นผู้ที่ขาดช่วงการเรียนมานานทำให้ไม่กล้าที่จะแสดงออก เมื่อไม่เข้าใจก็ไม่กล้าที่จะถาม และยังขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้เรียนมีปัญหาในเรื่องสุขภาพอันเนื่องมาจากอายุมากขึ้น ได้แก่ หูไม่ได้ยิน สายตามองไม่ค่อยเห็น ผู้เรียนที่เข้าเรียนเพื่อหลบเลี่ยงการทำงานจะไม่มีวามกระตือรือร้น และยังไม่สนใจในการเรียน ไม่มีเวลาทบทวนบทเรียน วิดกกังวลเรื่องครอบครัว ระยะเวลาที่ต้องขัง การเรียน และการสอบ ผู้เรียนในชั้นเรียนมีมากเกินไปทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียน 2. ด้านพื้นฐานการศึกษาเดิม เช่น ปัญหาเรียนไม่จบทำให้ต้องมาเรียน กศน. มีปัญหาเรื่องการอ่าน การเขียน และประสบการณ์ในการเรียน 3. ด้านปัญหาการเรียนวิธีพบกลุ่ม เช่น ผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แต่ไม่มีแหล่งค้นคว้า
4. เนื้อหา	เนื้อหาวิชา เป็นสาระการเรียนรู้ที่อยู่ในหลักสูตรที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็น	ปัญหาที่พบเกี่ยวกับเนื้อหา ได้แก่ เนื้อหาบางเรื่องไม่ตรงกับความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียนทำ

ด้าน	ลักษณะ (นิยาม)	ลักษณะของปัญหา
	มนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีความเป็นไทยและมีศักยภาพในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต	ให้เกิดความเบื่อหน่าย เนื้อหาเน้นทางด้านวิชาการมากกว่าการนำไปใช้ได้จริง ทั้งยังเป็นเนื้อหาที่ยากต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เนื้อหามากไม่เหมาะสมกับเวลาเรียน เนื้อหาไม่สอดคล้องกับสภาพของผู้ต้องชัง และสถานการณ์ปัจจุบัน เนื้อหาไม่เน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ การคิด และวิเคราะห์ และไม่มี การเรียงลำดับความยากง่ายของเนื้อหา ทั้งเนื้อหา ยังไม่ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนตามความต้องการและตามสภาพของผู้ต้องชัง เป็นต้น
5. วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม	การจัดการเรียนรู้โดยการพบกลุ่ม เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง โดย การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย การทำโครงการ การสอนเสริม และการทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต	วิธีเรียนแบบพบกลุ่ม เป็นการพบกันระหว่างครูกับผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคเรียน โดยการพบกลุ่มสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำกิจกรรมตามที่มอบหมาย อย่างน้อย 15 ชั่วโมง/สัปดาห์ การทำโครงการอย่างน้อย 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ รวมเวลาที่ใช้ในการพบกลุ่มทำกิจกรรม อย่างน้อย 21 ชั่วโมง/สัปดาห์ มีการสอนเสริมโดยใช้วิทยากรตามที่วางแผน และทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน 100 ชั่วโมง การพบกลุ่มเพื่อนำสิ่งที่ไปศึกษาค้นคว้ามานำเสนออภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการจัดการเรียนรู้ดังนี้ 1. การจัดการเรียนรู้โดยการพบกลุ่ม 2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง มีการวัดและประเมินผลการทำงาน30% 3. การจัดการเรียนรู้โดยการทำโครงการ มีการวัดและประเมินผลการทำงาน 30 % 4. การสอนเสริม 5. กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต 6. มีการทดสอบย่อยทุกครั้งที่พบกลุ่ม มีการวัดและประเมินผลการทำงาน 10 % ปัญหาที่พบได้แก่ ผู้เรียนไม่เข้าใจวิธีการเรียนแบบพบกลุ่ม การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่องที่เน้นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แต่จำกัดด้วยสถานที่ทำให้ไม่มีแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม และไม่มีเวลาค้นคว้าเพิ่มเติม นอกจากเวลาที่มาพบกลุ่มเท่านั้นทำให้ไม่มีผลการศึกษาค้นคว้ามาอภิปรายในชั้นเรียน ไม่รู้เข้าใจการทำโครงการ และไม่รู้จะปรึกษาใคร ครูไม่มีการสอนเสริม และไม่มีเวลาทำกิจกรรมตามที่มอบหมาย ไม่

ด้าน	ลักษณะ (นิยาม)	ลักษณะของปัญหา
		เคยเรียนแบบที่ต้องศึกษด้วยตนเอง และในการพบกลุ่มมีการทดสอบบ่อยมากเกินไปผู้เรียนไม่มีเวลาทบทวนเนื้อหาวิชาที่เรียน เป็นต้น

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางอาทิตย์ ปานทอง
วัน เดือน ปี เกิด	23 มกราคม 2515
สถานที่เกิด	นครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	61/103 หมู่บ้านพรธิดา 6 หมู่ 8 ถนนรังสิต – นครนายก ตำบลบึงบอน อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี 12170
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอธัญบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา
พ.ศ. 2537	คหกรรมศาสตร์บัณฑิต (ผ้าและเครื่องแต่งกาย) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ